Joods christelijke toekomstverwachting vanuit Ezechiël. Deel 5

Ezechiël 43 – 45

De heerlijkheid van de HEERE verschijnt voor de Oosterpoort.

Uitgangspunt van de rondleiding in het tempelcomplex is *de Oosterpoort*. Nadat het hele gebouw – op de belangrijkste punten – in kaart is gebracht, leidt de Man Ezechiël opnieuw naar de Oosterpoort. Ezechiël 43:1 *Daarop leidde Hij mij naar de poort, de poort die naar het oosten gekeerd was.* Op het moment dat Ezechiël daar staat bij de Man ziet hij dat de heerlijkheid van de God van Israël uit de richting van het oosten dichterbij komt. Hij ziet het niet alleen, hij hoort het en voelt het. Het is een ontzagwekkend gebeuren. Ezechiël hoort een geluid alsof er een indrukwekkend grote waterval in zijn buurt is. Daarbij werd de aarde ook nog eens helder verlicht door de naderende aanwezigheid van God. Ezechiël 43:2 *En zie, de heerlijkheid van de God van Israël kwam uit de richting van het oosten, en Zijn geluid was als het bruisen van machtige wateren, en de aarde werd verlicht vanwege Zijn heerlijkheid.* Ezechiël heeft een *deja vue*. Waar heeft hij dit eerder gezien? Hij herinnert het zich. Toen hij – ook in een visioen – naar de tempel in Jeruzalem werd gevoerd. Ook toen openbaarde God Zich aan hem op – wat wel genoemd wordt – *de wolkenwagen*. God troonde hoog op de wagen. Zijn troon werd gedragen door een cherub op de vier hoeken, elke cherub met vier gezichten, naar elke windrichting een gezicht; Het gezicht van een mens, een rund, een leeuw en een arend. Vier wielen, met haaks erop een ander wiel dreven de wolkenwagen aan waarmee de HEERE Zich – gedragen en aangestuurd door de vleugels van de cherubs – in elke willekeurige richting kon bewegen. Het herinnerde hem aan het vertrek van de God van Israël uit de tempel en de latere verwoesting van Jeruzalem. Ezechiël 11:22,23 *Daarna hieven de cherubs hun vleugels op, en de wielen verhieven zich tegelijk met hen. En de heerlijkheid van de God van Israël was vanboven over hen. Toen steeg de heerlijkheid van de HEERE op uit het midden van de stad en bleef op de berg staan die ten oosten van de stad lag.* De herinnering is veelzeggend. De herinnering markeert het vertrek van de God van Israël uit de tempel in Jeruzalem als voorbode van de verwoesting van de stad. Toen stond het oordeel en het vonnis over Gods volk bovenaan Gods agenda. Ditmaal is het volstrekt anders. Nu betuigt God aan Zijn volk Zijn genade. Met het tempelvisioen wil de HEERE duidelijk maken dat Hij opnieuw in het midden van het volk Israël zal wonen. Ezechiël 43:3 *En de aanblik van het visioen dat ik zag, was als het visioen dat ik gezien had, toen ik kwam om de stad te gronde te richten.*

God verschijnt aan Ezechiël gedragen door vier cherubs elk met vier gezichten.

Driemaal neemt de HEERE tastbaar intrede in Zijn huis.

Voor de mensen uit het volk Israël – die in hun hart teruggekeerd waren tot God of die de HEERE feitelijk nooit losgelaten hadden – moet dit als muziek in de oren hebben geklonken. Diep ontroerd

zullen ze zijn geweest door Gods trouw. De HEERE houdt Zijn woord, het Verbond van God met Zijn volk is en blijft een eeuwig Verbond. God zou terugkeren en in het midden van Zijn volk wonen. Zo zeker als het visioen dat Gods vertrek inluidde, zo zeker was ook dit visioen over een toekomstig herstel van verhoudingen. In de geschiedenis van Israël was God meer dan eens – voor de omgeving zichtbaar en tastbaar – in Zijn huis gaan wonen. Op het moment waarop de laatste hand aan *de tabernakel* gelegd was, maakte God *de tent* tot Zijn huis. Aan de wolkkolom overdag en het vuur bij nacht merkte de Israëliet dat God in hun midden woonde. Later – toen koning Salomo de stenen tempel voor God had gebouwd – ging het intrek nemen in de tempel ook gepaard met wolk en vuur, waarin Gods Aanwezigheid werd ervaren. Zie het staatje.

God gaat wonen in de nieuwe tempel, zoals Hij woonde in de tabernakel en Salomo's tempel.

De tabernakel Exodus 40:34-38	Toen overdekte de wolk de tent van ontmoeting, en de heerlijkheid van de HEERE vervulde de tabernakel, zodat Mozes de tent van ontmoeting niet kon binnengaan, omdat de wolk daarop bleef en de heerlijkheid van de HEERE de tabernakel vervulde, zodat Mozes de tent van ontmoeting niet kon binnengaan, omdat de wolk daarop bleef en de heerlijkheid van de HEERE de tabernakel vervulde. Telkens als de wolk opsteeg van boven de tabernakel, braken de Israëlieten op tijdens al hun tochten. Maar als de wolk niet opsteeg, braken zij niet op, tot op de dag dat hij opsteeg. Want de wolk van de HEERE was overdag op de tabernakel, en 's nachts was er een vuur in, voor de ogen van heel het huis van Israël tijdens al hun tochten.
De tempel van Salomo 2 Kronieken 5:1,13,14 2 Kronieken 7:1,2	Het gebeurde nu, toen zij eenparig op de trompet bliezen en toen zij zongen door met een eenparige stem een lied te laten horen om de HEERE te prijzen en te loven, ja, toen zij de stem verhieven met trompetten, met cimbalen en andere muziekinstrumenten, en toen zij de HEERE prezen met de woorden: Voorzeker, Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig, dat het huis, het huis van de HEERE, met een wolk vervuld werd. En de priesters konden, vanwege die wolk, niet blijven staan om te dienen, want de heerlijkheid van de HEERE had het huis van God vervuld. Toen Salomo geëindigd had dit gebed te bidden, kwam het vuur uit de hemel neer en verteerde het brandoffer en de slachtoffers, en de heerlijkheid van de HEERE vervulde het huis. De priesters konden het huis van de HEERE niet binnengaan, want de heerlijkheid van de HEERE had het huis van de HEERE vervuld.
De tempel van Ezechiël Ezechiël 43:4,5	En de heerlijkheid van de HEERE kwam het huis binnen via de poort die op het oosten uitzag. Toen hief de Geest mij op en bracht mij in de binnenste voorhof. En zie, de heerlijkheid van de HEERE had het huis vervuld.

De Oosterpoort, de toegang tot het tempelplein in Jeruzalem.

God doet intrede in de tempel van Ezechiël.

De profeet ging meteen op de knieën voor de verschijning van de heerlijkheid van de HEERE, de God van Israël. Zoals een geestelijke die tot priester gewijd wordt, ging hij languit op zijn buik liggen met zijn gezicht naar de aarde. Ezechiël 43:3 *Toen wierp ik mij met het gezicht ter aarde.* God laat aan de profeet zien dat Hij terug zal keren naar de tempel. Opnieuw wil de HEERE in het midden van Zijn volk Israël wonen. De HEERE heeft de profeet niet alleen de contouren van de nieuwe tempel getoond, maar God gaat een stap verder: Hij gaat er ook wonen. Het is een teken van het toekomstige herstel dat God aan Zijn volk Israël wil geven. Ezechiël 43:4,5 *En de heerlijkheid van de HEERE kwam het huis binnen via de poort die op het oosten uitzag. Toen hief de Geest mij op en bracht mij in de binnenste voorhof. En zie, de heerlijkheid van de HEERE had het huis vervuld.* Tot nu toe is aan de lezer veel van het tempelcomplex getoond. De poorten, pleinen, het tempelgebouw zelf met de bijgebouwen voor de priesters en de offers, maar de bewoner van de tempelcomplex is God Zelf. God zegt niet – wijzend naar het tempelgebouw – dat Hij daar gaat wonen. Nee, Hij neemt Zijn intrek in de tempel. Het is een visioen, zeker maar daarom niet minder betrouwbaar. Het is een visuele prediking over de toekomst van God en Israël. Zo werkelijk als het aanvoelt in het visioen zo werkelijk zal het zijn. Als God woning heeft gemaakt in Zijn huis krijgen we vervolgens ook oog voor de priesters uit de huis van Zadok en dieren, de offerdieren en uiteindelijk het volk Israël.

De nieuwe Oosterpoort als toegang voor de HEERE om intrek te nemen in Zijn huis.

God neemt Zijn intrek in de tempel.

Vanuit de tempel richt de HEERE direct het woord tot Ezechiël. Weliswaar heeft de Geest hem opgetild van de buitenste Oosterpoort tot het binnenplein waar de tempel op uit komt, maar – voor zover we weten – is er niets aan de nederige houding van de profeet veranderd. Tot zijn verbazing ziet hij dat de Man niet – net als hij – op Zijn Gezicht ligt. Hij staat naast hem en dat gaat ook niet veranderen. Het is geen onbeleefdheid van de Persoon – Die in dit visioen ‘de Man’ wordt genoemd – tegenover God. Hij is Zelf ook God. Het is niet God de Vader, maar wel God de Zoon Die naast de profeet Ezechiël staat. Dit geeft mogelijk een indruk voor de wijze waarop God op de nieuwe aarde onder ons verkeert. Daar is God de Heilige Geest. Hij woont in de mensen. Daar is God de Zoon, Hij is

zichtbaar en tastbaar aanwezig op aarde. Daar is God de Vader, Hij woont in de tempel te midden van Zijn volk Israel, het hart van de wereld.
God de Vader spreekt direct tot Ezechiël. Hij hoort Zijn stem – als het geruis van vele wateren – uit de tempel. Ezechiël 43:6 *Daarop hoorde ik Iemand uit het huis met mij spreken, terwijl de Man naast mij bleef staan.* God maakt Zijn voornemen, sterker Zijn beslissing bekend dat de tempel vanaf dat moment een permanent karakter heeft. De HEERE is niet van plan ooit weer te wijken uit Zijn huis waarin Hij te midden van Zijn volk Israël woont. God heeft het zelfs over *de plaats van Zijn troon en Zijn voetzolen*. Wanneer we dit goed zien, spreekt de HEERE in figuurlijke zin over de ark. De ark met het verzoendeksel werd beschouwd als *de troon van God*. Dat bleek ook wel want *de cherubs* omringden de HEERE en waren de blijken van eer en lof waarmee zij God omringden en Zijn heerlijkheid zichtbaar maakten. Cherubs – vier in getal – zijn ook de dragers van de wolkenwagen, de hemelse troon van God. De ark zelf was de voetbank voor Gods voeten. Daar zou Hij voor eeuwig te midden van de Israëlieten wonen en Zich nooit meer laten verdrijven. Ezechiël 43:7 *en Hij zei tegen mij: Mensenkind, dit is de plaats van Mijn troon en de plaats van Mijn voetzolen, waar Ik voor eeuwig wonen zal onder de Israëlieten.* Zorgvuldig heeft de HEERE de berg Sion uitgekozen. Daar op de berg Moria zag God dat Abraham bereid was Izaak te offeren. Op die plaats – de dorsvloer van Ornan – bracht koning David het offer dat verzoening bracht over zijn zonden. 2 Kronieken 3:1 *Toen begon Salomo het huis van de HEERE te bouwen, in Jeruzalem, op de berg Moria, waar de HEERE aan zijn vader David verschenen was, op de plaats die David bepaald had, op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet.* Het was de plaats die God had uitgekozen om daar Zijn Naam te laten wonen. Hamakom (= Mokum) = de plaats. Deuteronomium 12:5 *Maar naar de plaats die de HEERE, uw God, uit al uw stammen zal uitkiezen om Zijn Naam daar te vestigen, naar Zijn woning moet u vragen en daarheen komen.* In relatie tot *de troon van God*, *de tempel*, *de berg Sion* valt de term *eeuwig*. Eeuwig betekent niet dat er vanaf dat moment altijd een tempel te vinden is op de berg Sion, het huis van de God van Israel. Eeuwig betekent dat God trouw is aan Zijn toezegging en dat er dus altijd weer een tempel komt op die plaats. Ditmaal is Gods wonen te midden van Zijn volk Israel definitief.

Dit is de plaats van Mijn troon en de plaats van Mijn voetzolen, waar Ik voor eeuwig wonen zal onder de Israëlieten.

Troon	Psalm 9:8,12 Maar de HEERE zetelt voor eeuwig, Hij heeft Zijn troon gereedgemaakt voor het gericht. (..) Zing psalmen voor de HEERE, Die te Sion woont, verkondig onder de volken Zijn daden.
Tempel	Psalm 78:68,69 Maar Hij verkoos de stam Juda, de berg Sion, die Hij liefhad. Hij bouwde Zijn heiligdom, als hoogten, en vast als de aarde, die Hij voor eeuwig grondvestte.
De berg Sion	Psalm 125:1 Wie op de HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar voor eeuwig blijft.
De troon op de berg Sion	Psalm 146:10 De HEERE zal voor eeuwig regeren; uw God, Sion, is van generatie op generatie. Halleluja!

De troon van God.
God heeft een 'mobiele troon' waarmee de HEERE Zich over de aarde kan bewegen. Deze troon wordt gedragen door de cherubs. Ezechiël 1:26 *En boven het gewelf dat boven hun hoofden was, was iets met het uiterlijk van een saffiersteen, iets wat leek op een troon. En daarboven, op wat op een troon leek, was iets wat leek op een mens.* In de tempel troonde de HEERE in het verleden op de ark omgeven door twee cherubs van goud. We merken dit wanneer koning David de ark naar Jeruzalem brengt. 2 Samuël 6:2 *David stond op en ging op weg met al het volk dat bij hem was, vanuit Baälim-Juda, om vandaar de ark van God op te halen, de ark waarbij de Naam wordt aangeroepen: de Naam van de HEERE van de legermachten, Die daarop troont, tussen de cherubs.* Verderop in dit tempelvisioen zullen we zien dat vanonder het heiligdom van God de levensrivier vandaan stroomt. Ezechiël 47:12 Datzelfde is het geval wat het boek Openbaring laat zien van de nieuwe aarde. Hier stroomt het water van onder de troon van God. Openbaring 22:1 *En hij liet mij een zuivere rivier zien, van het water des levens, helder als kristal, die uit de troon van God en van het Lam kwam.* Waar een troon van God en het Lam is, vermoeden we ook een heiligdom en priesters. We worden op onze wenken bediend. Even verderop worden ze genoemd. Openbaring 22: 3,4 *En de troon van God en van het Lam zal daar zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen, en zullen Zijn aangezicht zien, en Zijn Naam zal op hun voorhoofd zijn.*

De ark, de eerdere troon van God.

De zeggingskracht van het tempelcomplex van Ezechiël.
Bij de tempel van Ezechiël maakt de HEERE een aantal keuzes die te maken hebben met het verleden. Zo is de tempel buiten de stad gelocialiseerd. In Jeruzalem lag de tempel – aan de oostzijde – centraal in het midden van de stad. Op de nieuwe aarde ligt de tempel midden in *het heilige gebied* op een afstand van enkele kilometers ten noorden van de stad. De HEERE heeft geen goede herinneringen aan het verleden, toen het tempelplein blijkbaar gebouwd lag grenzend aan de paleistuin. De HEERE spreekt er zijn ergernis over uit dat de koningen indertijd afgoden dienden en hun doden soms in de paleistuin begroeven dicht bij de tempel. 2 Koningen 21:18,26 Beiden – het graf van koningen en de afgoden – toonden aan hoe slecht het gesteld was met het ontzag voor God.

Ezechiël 43:7 *Zij die van het huis van Israël zijn, zullen Mijn heilige Naam niet meer verontreinigen, zij en hun koningen, met hun hoererij en met de dode lichamen van hun koningen op hun offerhoogten.* We hebben reeds gezien dat rondom het tempelcomplex een ommuurde ruimte gecreëerd is van 1500 bij 1500 meter. Op die manier houdt de HEERE alle onwenselijke toestanden ver buiten de deur. Ezechiël 43:9 *Nu zullen zij hun hoererij en de dode lichamen van hun koningen ver van Mij houden, zodat Ik voor eeuwig onder hen wonen zal.* Uit *de maten* en *de locatie van de tempel en de ommuurde grote ruimte* kan opgemaakt worden hoe de HEERE over de vroegere toestanden dacht. De mensen moeten er maar eens goed overnadenken en zich schamen voor hun gedrag. Niet alleen de koningen maar heel het volk. Ezechiël 43:10 *U, mensenkind, breng het huis van Israël de boodschap van dit huis, zodat zij zich schamen vanwege hun ongerechtigheden, en laten zij het ontwerp meten.* Het is een boodschap aan Zijn volk Israël waarmee de HEERE aandringt op *berouw* over de eigen rol van vroeger met de hoop op verandering en vernieuwing van de relatie tot God in de toekomst. In de eerste boeken van de Bijbel komt het woord Thora voor. Het betekent zoveel als wet/onderwijs. De eerste vijf Bijbelboeken vormen samen de THORA. God besluit hier het gedeelte dat voor het volk bestemd is met de woorden: dit is de Thora (de wet) voor het huis. Ezechiël 43:12 *Dit is de wet voor het huis; op de top van de berg is heel het gebied ervan helemaal rondom allerheiligst. Zie, dit is de wet voor het huis.* Het is na de ontmoeting met God Zelf dat Ezechiël de opdracht krijgt om alles op te schrijven. Niet alleen moeten ze zich schamen voor hun vroegere zonden, maar dit visioen met de instructies zeer serieus nemen.

Een moderne voorstelling van het tempelcomplex in de buurt van de stad.

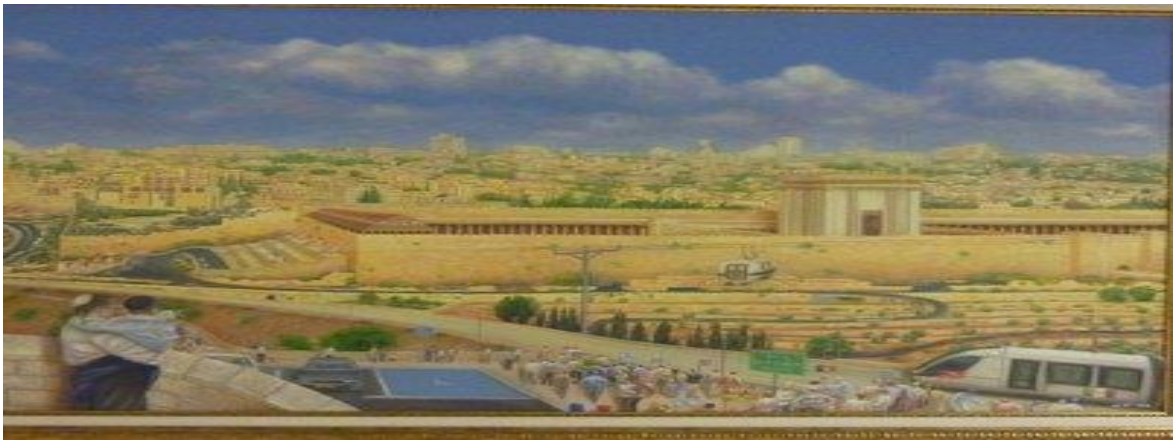

Impressie van het leven op de nieuwe aarde.

Het zal ons wellicht – bij nader inzien – niet geheel verbazen dat de wijze waarop we ons leven ingevuld hebben, consequenties heeft voor ons toekomstige leven. Met *de gelijkenis van de talenten* (Mattheus 25:14-30) maakt de Heere Jezus duidelijk dat het een factor van betekenis is – of en – hoe we woekeren met onze talenten oftewel de mogelijkheden die ons toebehoren op geestelijke en materieel vlak ten dienste van het God Koninkrijk. Christenen hebben van God gaven – zoals kennis, wijsheid, geloof, profetie, tongentaal 1 Korinitërs 12 – van de Heilige Geest ontvangen en als het goed is dragen we vruchten van de Heilige Geest. Galaten 5:22 *De vrucht van de Geest is echter: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.* Wanneer iemand in dat opzicht helemaal niets van zijn leven heeft gemaakt, zal het Koninkrijk voor hem of haar gesloten zijn. Maar ook degenen die wel wat met hun leven doen, zullen verschillend beloond worden al naar gelang zij hebben gepresteerd. We gaan er vanuit dat dit voor het toekomstige leven met zich meebrengt dat de een een grotere verantwoordelijkheid ontvangt dan de ander. Mattheus 25:14-30 De Heere heeft ons er ook op voorbereid dat er een relatie is tussen dit leven en het leven dat komt. We hebben in dit leven de Heilige Geest ontvangen als *een voorschot* op

het leven dat komt. We verlangen dat ook ons lichaam een diepe verandering zal ondergaan. Romeinen 8:23 *En dat niet alleen, maar ook wijzelf, die de eerstelingen van de Geest hebben, ook wijzelf zuchten in onszelf, in de verwachting van de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing van ons lichaam.* Een van de zaken die in de Bijbel wordt benadrukt is *de opstanding van het lichaam*. Daarmee wordt duidelijk gemaakt dat we niet een geheel andere bestaansvorm krijgen. We ontvangen een lijfelijk bestaan met dien verstande dat de dood, de duivel en de schuld niet meer aanwezig zijn. We ontvangen een lichaam dat door de Heilige Geest gestempeld is. 1 Korintiërs 15:47-49 *De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk; de tweede Mens is de Heere uit de hemel. Zoals de stoffelijke is, zo zijn ook de stoffelijke mensen, en zoals de Hemelse is, zo zijn ook de hemelse mensen. En zoals wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de Hemelse dragen.* Wanneer wij dit moeten invullen denken we aan het volgende; dankzij de Heere Jezus – Gods Zoon, Die mens werd en de schuld van de wereld droeg in Zijn verzoenend lijden en sterven – ontvangen wij vergeving voor onze zonden en de Heilige Geest. De Heilige Geest is in deze bedeling een onderpand vanuit de hemel. Straks zullen wij naar lichaam en ziel gestempeld worden door de Geest. Wij worden nu al *een nieuwe schepping* genoemd.

Wij worden nu al 'een nieuwe schepping' genoemd.

2 Korintiërs 5:17	Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping: het oude is voorbijgegaan, zie, alles is nieuw geworden.
Galaten 5:16	Want in Christus Jezus heeft niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, maar wel dat we een nieuwe schepping zijn.

Gelovige mensen zijn nu al 'een nieuwe schepping'.

We vragen ons soms af hoe wij er voorstaan op de nieuwe aarde. Wat zal anders zijn en wat is hetzelfde gebleven. We ontvangen een nieuw lichaam, maar als mens blijven we hetzelfde, want we zijn nu al een nieuwe schepping. Nieuwer wordt het niet. Zoals we nu zijn, zullen we straks ook zijn, met dien verstande dat alle mensen die deel uitmaken van de nieuwe aarde net als wij 'een nieuwe schepping' zijn. Een nieuwe schepping zijn betekent straks dat we – net zoals nu – uit genade leven door de kracht van de Heilige Geest. Als we ons afvragen wat het wil zeggen dat wij *een nieuwe schepping* zijn denken we aan het volgende: We hebben berouw over verkeerde daden en gedachten. Ons leven is in gebed en Bijbellezing betrokken is op Gods bedoeling. Wij zijn mensen die *vruchten van de Geest* dragen en *gaven van de Geest* ontvangen hebben en daarmee aan de slag gaan. Wij zijn mensen die op *Gods weg* wandelen. De geboden en verboden in de Bijbel zijn voor ons richtinggevend. We hebben God lief bovenal en onze naaste als onszelf. Wanneer we met deze beschrijving het menselijke leven van een nieuwe schepping recht doen, zal duidelijk zijn dat we op de nieuwe aarde vergelijkbaar zijn met nu. Iets daarvan zien we wanneer we getuige zijn van wat mensen in de hemel doen. Mensen die in de hemel wonen hebben feitelijk het meest beslissende moment al achter de rug. Zij zijn binnen, al wacht de opstanding uit het graf en het nieuwe lichaam – op de jongste dag – nog op hen. In de hemel valt de gezamenlijke lofprijzing op van God, lofprijzing van de engelen en de mensen. Ook eren we de Heere Jezus in de hemel vooral ook voor het verlossingswerk wat Hij tot stand gebracht heeft. Hij is onze Heere en onze Redder. Openbaring 4:8-10 *En toen Het de boekrol genomen had, wierpen de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen zich vóór het Lam neer. Zij hadden elk een citer en gouden schalen vol reukwerk. Dit zijn de gebeden van de heiligen. En zij zongen een nieuw lied en zeiden: U bent het waard om de boekrol te nemen en zijn zegels te openen, want U bent geslacht en hebt ons voor God gekocht met Uw bloed, uit elke stam, taal, volk en natie. En U hebt ons voor onze God gemaakt tot koningen en priesters, en wij zullen als koningen regeren over de aarde.* We zijn ons in de hemel blijkbaar ten volle bewust hoe we er voor stonden op aarde en wat de betekenis is van het verlossingswerk van de Heere Jezus Christus. Ook al

is het een metafoor, Christus wordt in de hemel voorgesteld als een Lam, denkend aan het offer wat Hij bracht. Ergens staat zelfs 'dat er in de hemel *een Lam stond als geslacht'* waarmee niet alleen de dood maar ook de opstanding van Christus' offer wordt verbeeld. Openbaring 5:6 *En ik zag, en zie: te midden van de troon en van de vier dieren en te midden van de ouderlingen stond een Lam als geslacht, met zeven hoorns en zeven ogen. Dat zijn de zeven Geesten van God, die uitgezonden zijn over heel de aarde.*

Door het bloed en de Geest van Christus.

Op de nieuwe aarde leven de mensen door de genade en de Geest van God.

Als deze dingen zo zijn en wij met alles wat in ons is God de Vader en de Zoon dankzeggen en eren, dan is er ook berouw van het kwaad wat wij deden. In feite zijn de mensen die de hemel bewonen al geslaagd, in die zin dat zij hebben getoond in geloof en gehoorzaamheid te volharden tot het einde. Ze hebben – met hun opstanding en leven in de hemel – de zegekrans ontvangen. Op de nieuwe aarde hoeven wij mensen niet te bewijzen dat we aan Gods kant staan. Daar is geen duivel en dood en de zonde is weg, zelfs uit ons lichaam. Dat wil echter niet zeggen dat het leven ons niet voor opgaven kan stellen. We hebben er bij de zondeval voor gekozen dat we als God wilden zijn en dat we goed en kwaad wilden kennen. Wij zijn in die zin anders dan Adam en Eva omdat wij goed en kwaad kennen en met behulp van de verzoening van onze zonden en de vernieuwing door de Heilige geest er zo mee omgaan dat we God en de naaste liefhebben. We zijn beter af dan Adam en Eva omdat God de Heilige Geest in ons woont en wij met God en de genade een weg in ons leven mogen zoeken die tot Gods eer is en tot opbouw van de gemeenschap. Door het bloed en de Geest van Christus hebben we de tekenen van de nieuwe mens laten zien in ons leven en zijn we waardig bevonden Gods Koninkrijk binnen te gaan. Ook leven we – dankzij Christus en de Geest – niet langer vanuit de aarde, maar vanuit de hemel, door de Geest en door Christus geleid. Wel blijft het leven een opgave in die zin dat we – met de ons geschonken middelen van het bloed en de Geest van Christus – het leven zo'n invulling geven dat God wordt gehoorzaamd en geëerd en de liefde tot de naaste (en voor onszelf) tot zijn recht komt. Er zullen best spanningen zijn, maar die gaan we anders oplossen. Niet met oorlog en geweld. We gaan de zwaarden omsmeden tot ploegscharen. Vermoedelijk blijven we ook op de nieuwe aarde dezelfde ingredienten nodig hebben, zoals de genade en de Heilige Geest. Door deze twee wordt *de nieuwe mens* op dit moment getekend. In die zin zou het brengen van offers voor de zonden op de nieuwe aarde ook geen overbodige luxe zijn, maar afbeelding van de offerdood van Christus, door wiens genade en Geest wij leven. Sommige mensen zullen hier protest tegen aantekenen, omdat – Gods wonen in de tempel – een Oudtestamentische voorstelling van zaken zou zijn. Dat protest zou gehonoreerd kunnen worden, ware het niet dat in de Bijbelse Toekomstverwachting van Ezechiël – voorafgaande aan het tempelvisioen – de komst van de Goede Herder de Heere Jezus Christus (Ezechiël 34), maar ook de

verzoening van de zonden en de uitstorting van de Heilige Geest (Ezechiël 36) is verondersteld. We kunnen dus niet zeggen dat we ‘met de kennis van nu’ er anders tegen aankijken.

Op de nieuwe aarde woont God in de tempel, Christus Jezus onder ons en de Heilige Geest in ons.

Het offer.

Sommige zaken worden beter uitgewerkt dan andere. Zoals bijvoorbeeld *het altaar*. Begrijpelijk want *het altaar* is feitelijk de oervorm van de tempel. We zien een van de aartsvaders – aangekomen in het beloofde land – *een altaar* oprichten en God een offer brengen. Genesis 12:8 *Vandaar brak hij op naar het bergland ten oosten van Bethel en zette zijn tent op tussen Bethel in het westen en Ai in het oosten. Daar bouwde hij voor de HEERE een altaar en riep de Naam van de HEERE aan.* De protestanten zullen het aanvechten, maar een Rooms Katholieke Kerk wordt tot op de dag vandaag beschouwd als een tempel waar de Heere Jezus in woont. Het is dan ook niet toevallig dat er in de RKK *priesters* werkzaam zijn en dat vóór in de kerk niet de Bijbel, maar *het altaar* en *het offer van Christus* centraal staat. De gelovigen ontvangen het lichaam en bloed van Christus, de levende Heere Die met de woorden – *Dit is Mijn Lichaam* en *dit is Mijn bloed* – in elke RKKerk Zijn intrek heeft genomen. Het offer is het hart van het tempelgebeuren. Het offer dat als *brandoffer* volledig wordt verbrand drukt de volledige toewijding aan God uit. Maar er worden bij de nieuwe tempel ook *dankoffers* gebracht om lof- en de dank aan God te brengen. Met *het vredeoffer* dat voor een deel door het gezin van de offeraar gegeten wordt, viert men de gemeenschap met God en met elkaar. *Het Paaslam* was in zekere zin zo’n vredeoffer. Het werd gegeten tijdens de Paasmaaltijd waar men de uittocht uit Egypte herdacht. Exodus 12 Het bloed van het Paasoffer dat aan de buiten- en bovenrand van de deursponning was gestreken had de levens gered van de Israëlieten die op die manier – in opdracht van God – hun huis vrijwaarden van het vonnis dat de verderfengel in Egypte bracht. God had Zijn volk de weg gewezen om gered te worden van het oordeel van de dood. Het is onze Heere Jezus Christus Die nog maar net het wereldtoneel heeft bestegen als Hij al door Johannes de Doper wordt vergeleken met dit offerlam. Johannes 1:29 *De volgende dag zag Johannes Jezus naar zich toe komen en hij zei: Zie het Lam van God, Dat de zonde van de wereld wegneemt!*

De Heere Jezus Christus is het Lam van God, Dat de zonde van de wereld wegneemt!

Het brandofferaltaar.

We waren ons uit de voorgaande visioenen al bewust dat er in het Heilige van de nieuwe tempel een altaar staat, het vermoedelijke *wierookaltaar.* Maar ook op het binnenplein dat voor de tempel ligt zijn we ons al een groot *brandofferaltaar* gewaar geworden, hoewel niet in detail. De precieze aanwijzingen van dat grote altaar volgen nu. Het blijkt een altaar dat trapsgewijs omhoogloopt, met aan de voet een geul eromheen voor het bloed. Ezechiël 43:13,14 Er blijkt ook een trap te zijn, geschikt voor de offeraar om omhoog te klimmen en delen van het geslachte dier op de vuurplaats te leggen. Het altaar is zeker vijf meter hoog. De vuurhaard waarop het vlees en de ingewanden van de dieren verbrand worden, is zes bij zes meter. Ook *de hoorns van het altaar* ontbreken niet. Het is een ruime vuurplaats, ruim genoeg om delen van een groot dier in vlammen te laten opgaan. Vermoedelijk loopt er op de grond een hek om het altaar, dat het afgrenst van de omgeving. Ezechiël die eerder van God ook al de opdracht kreeg om de dorre doodsbeenderen tot leven te wekken, speelt nu ook weer – bij de inwijding van het altaar – een cruciale rol. Het is zwaar om profeet van God te zijn, een last waar wij ons als gewone mensen maar moeilijk een reële voorstelling van kunnen maken. Tegelijkertijd wordt aan de profeet bijzonder grote eer gegeven. Hij mag werken vanuit de dimensie van de HEERE God. Hij is medewerker van God. Veel zaken die niet met zoveel woorden genoemd zijn blijken aanwezig, zoals ook een priesterschare uit het huis van Zadok en niet te vergeten dieren die als offer kunnen worden gebracht. Ezechiël moet de priesters een jong rund aanreiken als zondoffer waarmee ze het altaar moeten reinigen. Ezechiël 43:18,19 Het is duidelijk, de priesters brengen het jonge rund als offer op het altaar, maar het is de profeet Ezechiël die persoonlijk het bloed van het offerdier moet strijken aan de vier hoorns van het altaar. Hij moet – met andere woorden – de ontzondiging voor zijn rekening nemen. Ezechiël 43:20 *U moet dan een deel van het bloed ervan nemen en dat op de vier horens ervan strijken, op de vier hoeken van de omgang en op de opstaande rand eromheen. Zo moet u het ontzondigen en er verzoening voor doen.* Het bloed van een jonge stier wordt gebruikt voor de ontzondiging van het altaar, maar de bewuste stier zelf wordt verbrand op een plek – buiten het heiligdom – die daarvoor aangewezen wordt. Zoals het vroeger altijd ging, gaat het ook ditmaal. Ezechiël 43:21 *Vervolgens moet u de jonge stier, het zondoffer, nemen. Dan moet men hem verbranden op de daartoe bestemde plaats van het huis, buiten het heiligdom.* Na die week is het altaar ingewijd. Daarna mag men brandoffers en dankoffers brengen. God spreekt er Zijn welgevallen over uit als Ezechiël, het volk en de priesters handelen volgens Zijn instructies. Ezechiël 43:27 *Wanneer zij dan deze dagen voltooid hebben, zal het op de achtste dag en daarna gebeuren, dat de priesters op het altaar uw brandoffers en uw dankoffers zullen bereiden. Dan zal Ik een welgevallen aan u hebben, spreekt de Heere HEERE.*

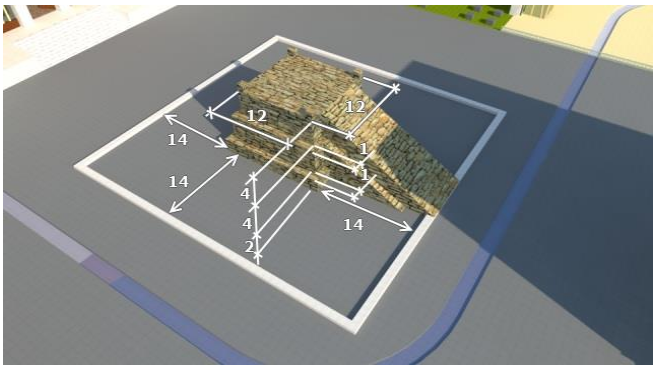

Het brandofferaltaar.

De gesloten Oosterpoort en de koning.

Bij de Oosterpoort was het visioen van de tempel van de HEERE begonnen. Nadat de Man de belangrijkste delen van het tempelcomplex had laten zien, keert Hij met Ezechiël terug tot bij de Oosterpoort. De Oosterpoort – die de toegang vormde voor de HEERE om Zijn intrede te doen in de tempel – blijkt nu aan de buitenzijde gesloten te zijn. Ezechiël 44:1 *Toen bracht Hij mij terug via de poort van het buitenste heiligdom die naar het oosten gekeerd was, maar die was gesloten*. Kort daarvoor sprak de HEERE vanuit de tempel tot de profeet en gaf hem instructies voor het altaar. We herinneren ons nog dat de profeet – die diep voorover gebogen lag uit ontzag voor de HEERE – zich realiseerde dat de Man naast hem stond. Het is duidelijk dat de Man – Die Ezechiël rondleidde – in een andere relatie tot de HEERE staat dan hijzelf. Ook in Ezechiël 44 worden we versterkt in de idee dat we in *de Man* te maken hebben met de HEERE Zelf, in de persoon van Gods Zoon. Zonder een merkbare overgang is het nu – bij de Oosterpoort – immers niet *de Man*, maar *de HEERE* Die tot de profeet spreekt. *De Man* blijkt de HEERE Zelf te zijn Die Ezechiël bekend maakt dat de Oosterpoort gesloten moet blijven omdat de God van Israël via die ingang de weg heeft gebaand bij Zijn terugkeer naar de tempel. De gesloten Oosterpoort benadrukt de onvergelijkelijke heerlijkheid en heiligheid van de HEERE. Ezechiël 44:2 *En de HEERE zei tegen mij: Deze poort moet gesloten blijven. Hij mag niet geopend worden en niemand mag erdoor binnenkomen, want de HEERE, de God van Israël, is erdoor binnengekomen. Daarom moet hij gesloten blijven*. Zoals in een voorafgaand gedeelte van dit visioen, wordt ook ditmaal uitgegaan van de situatie dat de HEERE troont in de tempel, maar dat Israël een eigen vorst heeft. Die vorst heeft ook een eervolle positie. Terwijl het volk de vredeoffers eet in de ‘restaurants’ die aan de binnenzijde tegen de buitenmuur aan gebouwd zijn, mag de vorst vanuit het buitenplein de Oosterpoort binnengaan om in de ruimte van de poort de offermaaltijd van God te eten. Het is een bijzonder eervolle positie, zij het nog steeds die van vorst onder God. De vorst mag wel in de Oosterpoort zijn offermaaltijd gebruiken, maar hij mag – net als het volk – geen gebruik maken van de poortdeuren om die te openen en via de Oosterpoort naar buiten te gaan. Als de koning zich naar buiten wil begeven – buiten het tempelcomplex – zal hij net als andere mensen gebruik moeten maken van de Noorder- of Zuiderpoort. Ezechiël 44:3 *Wat de vorst betreft, de vorst, alleen hij mag erin zitten om brood te eten voor het aangezicht van de HEERE. Via de voorhal van de poort mag hij binnenkomen en via dezelfde weg naar buiten gaan.*

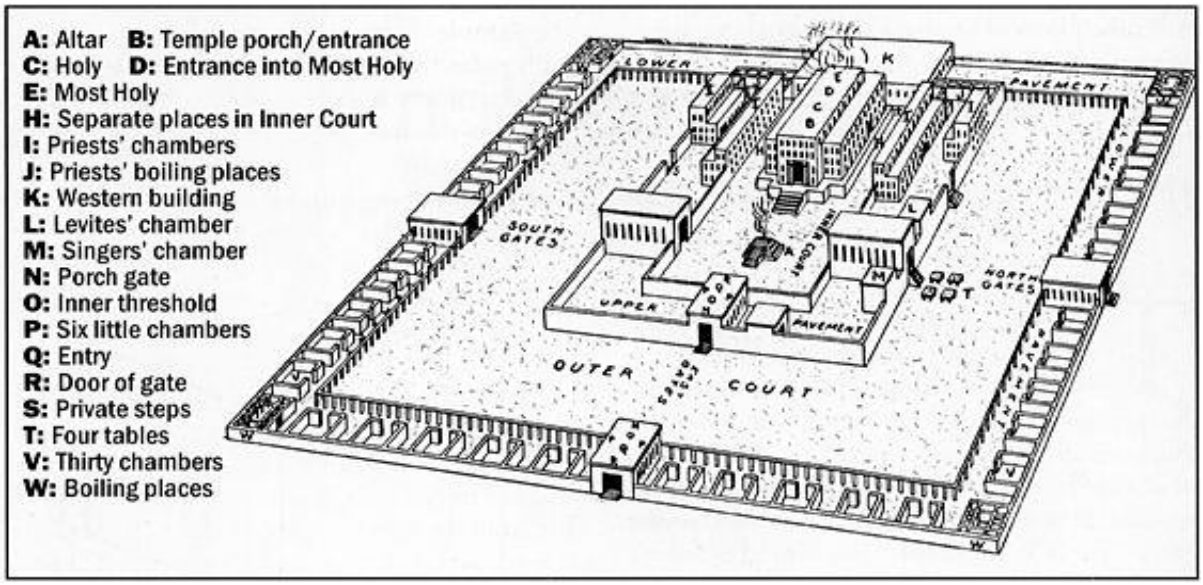

Geen amnestie voor mensen die *fout* geweest waren.

God wil dat Ezechiël de voorschriften voor de dienst aan de HEERE zorgvuldig onthoudt. De HEERE maakt de profeet verantwoordelijk voor wie er binnenkomt en wie buiten moet blijven. Ezechiël 44:5 *De HEERE zei tegen mij: Mensenkind, sla er acht op, zie met uw ogen en hoor met uw oren alles wat Ik met u spreken zal aangaande alle verordeningen van het huis van de HEERE en aangaande alle wetten ervan. Sla acht op hen die het huis binnengaan, en op al wie van het heiligdom uitgesloten wordt.* God komt met *de nieuwe tempel*. Opnieuw wil God in het midden van Zijn volk wonen. Ditmaal voorgoed. Het is een geweldige belofte die Hij via de profeet aan het volk geeft. Maar deze feestdag betekent niet dat er een soort van amnestie wordt afgeroepen. De Levieten hebben het nogal af laten weten wat hun werk ten dienste van de tempel betreft. Het lijkt er op dat ze indertijd andere mensen hebben ingehuurd om hun werk over te nemen. De HEERE is fel gekant tegen mensen met een niet-Joodse achtergrond die Hem zouden dienen in de tempel. Het beviel de God van Israël totaal niet dat mensen die in dubbel opzicht onbesneden waren – namelijk van hart en lichamelijk – in Zijn buurt aan het werk zijn geweest. Ezechiël 44:9 Vermoedelijk zochten de Levitische priesters deze mensen om zelf de handen vrij te hebben voor mensen die geld genoeg hadden om niet alleen een tempel en een god te onderhouden, maar ook een priester van levitische afkomst. Dit was financiëel aanlokkelijk. Het hebben van een Levitische priester zou gevoeld kunnen worden als een soort van erkenning van dit heiligdom. 'Wij hebben een Levitische priester', kan het vernis zijn waarmee men glans geeft aan doffe ellende. We kennen een voorbeeld uit de geschiedenis van Israël. Een zekere Micha had een eigen heiligdom en zocht een Leviet als priester. Wat God die Levieten verwijt is dus niet alleen dat ze buitenlandse mensen hun werk lieten opknappen, maar ook dat ze zelf dienst deden in allerlei tempels voor de afgoden. Op die manier hadden ze het volk Israël op het verkeerde been gezet. In plaats van het volk heilig te bewaren, liepen ze voorop bij de afbraak van het geloof en de ongehoorzaamheid aan de God van Israël. God is dat niet vergeten. Sterker, op het moment dat God met het visioen van de nieuwe tempel komt, wil Hij die Levieten – vanwege de schuld die hun stamgenoten zich op de hals gehaald hebben door de dienstweigering en afgoderij – de gevolgen van hun overtreding laten voelen. Ezechiël 44:10 *Voorzeker, de Levieten die zich ver van Mij hebben gehouden toen Israël afdwaalde – die van achter Mij afgedwaald zijn, hun stinkgoden achterna – moeten wel hun ongerechtigheid dragen.* De bewuste priesters krijgen wel een ambt in de nieuwe tempel, maar het is niet meer dan het ambt van Leviet. In plaats dat de mensen zelf hun offer brengen – zoals men gewoon was – moeten deze Levieten dat werk gaan doen in de nieuwe visionaire tempel. Ze worden – met andere woorden – gedegradeerd.

Op zich is daar niets mis mee maar voor de Levieten in kwestie zal dit toch als een behoorlijke stap terug ervaren worden. Ze worden manusje van alles in de tempel en zijn er vooral ten dienste van de mensen die komen offeren. Ezechiël 44:11

De olie van de zevenarmige kandelaar wordt bijgevuld en het wierrookoffer ontstoken.

De nieuwe mens heeft berouw van het kwaad.

De nieuwe tempel van Ezechiël wordt gesitueerd op *de nieuwe aarde*. Er zijn drie sterke overeenkomsten met het visioen dat God aan Johannes op Patmos geeft. *De berg*, *de stad met de twaalf poorten* en *de levensrivier*, die onder de troon van God begint, treffen we niet alleen aan in Ezechiël 40-48, maar ook in Openbaring 21 en 22. Verderop zullen we nog wat langer stilstaan bij de vragen die aan de teksten te stellen zijn. Vooral de waarneming van Johannes in Openbaring 21:22 'Ik zag geen tempel in haar', zou de indruk – die onder de christenen uit de volken sterk leeft – kunnen versterken dat Christus de plek van de tempel heeft overgenomen op de nieuwe aarde. Dat is niet het geval, maar ook als dit wel het geval was, blijft de sterke overeenkomst tussen de gelovigen vóór en na de wederkomst. Wanneer de apostel ons nu al in deze bedeling 'een nieuwe schepping' noemt, kunnen we gevoeglijk aannemen dat – er vermoedelijk verschillen zijn tussen de nieuwe en de oude wereld – maar niet op het punt van wie we zijn in Christus. Wat we nu hebben als gelovigen – zaken zoals berouw, erkenning van de rechtvaardigheid van Gods oordeel, verzoening van zonden en een leven door de Heilige Geest in overeenstemming met Gods geboden – dat vinden we ook bij de mens op de nieuwe aarde. Een van de eerste zaken die we opmerken bij het tempelvisioen – als het over de mensen gaat – is dat het verleden repercussies heeft voor het toekomstige leven. De Levieten die de eindstreep persoonlijk wel gehaald hebben, worden toch afgerekend op hun beroepsgroep die het niet zo goed gedaan heeft. Ze worden teruggezet in rang en plaats. Het eerste wat we op de nieuwe aarde nodig lijken te hebben is de erkenning van de rechtvaardigheid van Gods besluiten. Deze eigenschappen – die de uitverkorenen nodig hebben op de nieuwe aarde – vormen het toegangsbewijs voor de binnenkomst van Gods Koninkrijk. Niet alleen de erkenning van Gods recht, maar ook het berouw over onze zonden en een diep besef van onverdiende genade die ons in Christus ten deel gevallen is, zal behoren tot de dingen die kenmerkend zijn voor mensen op de nieuwe aarde. Ook al zou Christus de plaats van de tempel volledig vervangen – wat niet het geval is – zullen wij Hem zien met de littekens in Zijn handen en in Zijn zijde. Vaak verschijnt Hij voor de ogen van de gelovigen in de hemel als 'een Lam dat staat als geslacht'. Het is ook om Zijn grote liefde en volstrekte onbaatzuchtigheid dat wij Hem eren en loven. Ons loflied staat zeker niet los van de verzoening van onze schuld en de redding van ons leven. We bedoelen dat het besef van het verleden mede de toekomst draagt. Wanneer er een tempel is op de nieuwe aarde – het huis waar God woont te midden van Zijn volk – dan zullen de offers ons herinneren aan onze schuld en aan de

weg die God in Christus geopend heeft. God zal zeker bij tijden op de door Cherubs gedragen troon wereldwijd verschijnen aan alle volken en aan al Zijn kinderen, maar Zijn woning staat in Israel en de offerdienst compleet met priesters en dierenoffers bepaalt ons bij de heiligheid van God en het grote ontzag en de verheerlijking – door de hele aarde – die Hem toekomt.

Jom Kippoer (Grote Verzoendag- Christus en het offerdier)

God beloont de trouw van de priesters uit het huis van Zadok.

Nadat God een veel minder gunstige CAO afspraak heeft gemaakt met de Levieten – die het in het verleden hadden laten afweten – wendt God Zich vervolgens tot de priesters van het huis van Zadok. Die kunnen – in tegenstelling tot hun stamverwanten – een veel betere Curriculum Vitae overleggen. Op zich kan dit gunstige rapport over de opstelling van de priesters uit het huis van Zadok de Bijbellezer verrassen. Zeker, zij hadden – bij de opvolging van koning David de belofte van David aan Bathseba gevolgd en – Salomo als opvolger aangewezen. 1 Koningen 2:35 *En de koning stelde Benaja, de zoon van Jojada, in zijn plaats aan over het leger, en de priester Zadok stelde de koning aan in de plaats van Abjathar.* Het kwam de hogepriester Abjathar duur te staan dat hij voor – die andere zoon van David – Adonia had gekozen. David en Salomo gingen dus verder met de priesterlijke lijn die van Aäron over Zadok liep. Hoewel zijn naam 'Zadok' ook een mooie betekenis heeft – de rechtvaardige – gaat iedereen er vanuit dat er hier in Ezechiël 44 wel degelijk gekozen wordt voor de afkomst van een bepaalde priesterlijke familie. Toch herinnert iedere Bijbellezer zich hoe bij de profeten Jesaja en Jeremia – niet alleen de profeten en de koningen, maar – ook de priesters er van langs kregen. Jesaja 24:2/28:7 Jeremia 2:8,26/13:13/32:32 Desondanks is het opmerkelijk dat Jeremia – tot dicht voor de val van Jeruzalem – gesteund werd door de hogepriester van dat moment; de hogepriester uit het huis van Zadok.

De hogepriester, de profeet en de koning.

De hogepriester en de profeet Jeremia.
Dat was zeer opmerkelijk omdat vrijwel iedereen zijn rug naar de profeet gekeerd had. In de briefwisseling met de ballingen in Babel komt namelijk toevallig aan het licht dat de hogepriester lang zo negatief niet oordeelt over Jeremia als de (valse) profeet in Babel. Die geeft de hogepriester in Jeruzalem er NB flink van langs omdat hij Jeremia niet heeft aangepakt. Jeremia 29:26,27 *De HEERE heeft u tot priester aangesteld in plaats van de priester Jojada om opzichters te zijn in het huis van de HEERE over iedereen die krankzinnig is en zich voor profeet uitgeeft, opdat u die vastzet in een blok en met een ketting aan de hals: Nu dan, waarom hebt u Jeremia uit Anathoth, die zich bij u uitgeeft voor profeet, niet bestraft?* De hogepriester laat Jeremia die brief zelf lezen. Dat had hij niet gedaan als hij niet aan zijn kant stond. Dit is zeker een indicatie dat de hogepriester in Jeruzalem vóór de val van de stad dichter bij God en Jeremia stond dan men wellicht zou denken. God is de opstelling van de priesters in de lijn van Zadok niet vergeten. Hij beloont wie Hem trouw zijn. Het vraagt ook wel wat van een mens. Wanneer je, in hun geval collega Levieten ziet afhaken vanwege het grote geld, om dan zelf trouw te blijven aan de HEERE, dan verdien je respect. Toch benadrukt de apostel Paulus dat dit – loyaal aan zijn Heere – wel het minste is wat er van mensen zoals hij – leiders van de kerk – verwacht mag worden. 1 Korintiërs 4:1,2 *Laat ieder mens ons zó beschouwen, namelijk als dienaren van Christus en beheerders van de geheimenissen van God. En verder wordt van de beheerders verlangd dat zij betrouwbaar blijken te zijn.* Zeker, het is geen verdienste om trouw te blijven, maar in het licht van de afval van het geloof zou je dat bijna denken. Het doet goed om te merken dat God *trouw* beloont. Er is iemand die je ziet, Iemand Die het buitengewoon waardeert wanneer een dienaar van God blijft doen wat hij moet doet. Nadat God de Levieten, die fout waren in functie teruggezet heeft, haalt hij de trouwe priesters naar voren. Ezechiël 44:15 *Maar de Levitische priesters, de zonen van Zadok, die hun taak ten behoeve van Mijn heiligdom vervuld hebben toen de Israëlieten van Mij afdwaalden, díe mogen in Mijn nabijheid komen om Mij te dienen. Zij mogen voor Mijn aangezicht staan om aan Mij vet en bloed aan te bieden, spreekt de Heere HEERE.*

De priesters en de hogepriester uit het huis van Zadok.

Als priester mogen naderen tot God en kledingvoorschriften.
Terwijl de andere Levieten – die te licht bevonden waren – het heiligdom zelf niet meer mogen binnengaan, opent de HEERE voor de priesters in de lijn van Zadok de deuren van Zijn huis. Zij mogen de tempel ingaan om God te dienen. *De tafel* is waarschijnlijk *het wierookaltaar* dat in het Heilige voor Gods Aangezicht is opgesteld. Dit altaar werd al eerder – Ezechiël 41:22 – *de tafel* genoemd. Ezechiël 44:16 *Zíj mogen Mijn heiligdom binnenkomen en zíj mogen in de nabijheid van Mijn tafel komen om Mij te dienen en zij zullen hun taak ten behoeve van Mij vervullen.* Nu de HEERE de orders voor de priesters geeft, komt Hij ook over hun heilige kleding te spreken. Wanneer de priesters van het buitenplein komen, moeten ze hun heilige linnen kleding aantrekken voordat ze dienst doen in Gods huis. Wollen kleding is als stof ongeschikt omdat het te warm is. Men gaat er van transpireren

en dat gaat ten koste van het aanzien van de priester. Ezechiël 44:18 *Linnen tulbanden moeten op hun hoofd zijn en linnen broeken om hun middel. Zij mogen zich niet zo omgorden dat zij gaan zweten.*

De hogepriester in Israel.

God vraagt van de priesters om het onderscheid tussen het heilige en het profane goed in acht te nemen. Om die reden heeft Hij speciaal voor de priesters verblijven laten bouwen waarin ze zich kunnen omkleden. Dat omkleden is van toepassing wanneer ze aan het werk gaan in de tempel; het geldt omgekeerd ook wanneer ze klaar zijn met hun dienst en zich onder het gewone volk begeven. Er is een ruimte voor het Heilige en een ruimte voor het gewone leven en God wil dat dat onderscheid gerespecteerd wordt. Priesters zijn als het ware middelaars tussen God en de mensen. Zij brengen de mensen bij God en God bij de mensen. Om dat zuiver te doen moeten ze – de grenzen die God stelt – in acht nemen. De voorschriften voor de priester wat haardracht, het gebruik van sterke drank en huwelijk betreft, zijn feitelijk niet anders dan de voorschriften zoals we ze kennen vanuit de Thora. Wat haardracht betreft; de priester mocht zichzelf niet kaalscheren, maar lang haar vond de HEERE ook ongepast. Behalve een verzorgde indruk was dit ook een regel die moest voorkomen dat de priester zich ingeval van rouw zou kaal scheren. De priester moest zijn haar wel redelijk kort knippen. Ezechiël 44:20 Alcohol en werk hebben altijd en overal een slechte relatie. Zeker wanneer het gaat om de eerbied – die van de priester tegenover de HEERE gevraagd wordt – is het gebruik van wijn voor of tijdens de dienst volstrekt ongepast. Buiten dienst is er, meen ik ook voor de priester geen bezwaar tegen het drinken van een goed glas wijn, maar ook daar moet een gelovig mens maat weten te houden. Ezechiël 44:21 Geen enkele priester mag wijn drinken wanneer hij de binnenste voorhof binnengaat. Wat het huwelijk betreft; ze mogen een vrouw uit hun eigen volk Israël trouwen als het maar niet een gescheiden vrouw is of een weduwe, behalve wanneer het een weduwe van een priester is. Ezechiël 44:22. Ook wat de rechtspraak betreft is er een taak voor de priester weggelegd. Het was ook de priester die het volk van God onderwees in – de vraag 'Wat is goed en kwaad?' – de Thora. Wie denkt aan het onderscheid rein/onrein en heilig/onheilig zal onbewust denken aan de sabbat, een heilige dag voor Gods volk en zich realiseren dat de priester wat de handhaving betreft een voorname plaats heeft. Ezechiël 44:24 *Bij een rechtszaak moeten zíj optreden om recht te doen. Overeenkomstig Mijn bepalingen moeten zij die voeren. Op al Mijn feestdagen moeten zij Mijn wetten en Mijn verordeningen in acht nemen en Mijn sabbatten heiligen.*

Afscheid van en de zorg voor de familie.

De aanraking met een dode maakt de priester onrein. Hij moet dat ten allen tijde vermijden aangezien het zijn dienst blokkeert. Uitzonderingen worden gemaakt voor de vader, de moeder, de zoon en de dochter, de broer en de ongetrouwde zus. Ezechiël 44:25 Het is niet zo dat de priester zich in geval van familie niet verontreinigt. Hij verontreinigt zich wel degelijk als hij een huis bezoekt

van een overleden familielid, maar God vraagt van een mens niet het onmogelijke. Het gaat wel om de eigen vrouw, de vader of moeder, zoon of dochter van de priester. Een afscheid van een geliefd familielid helpt ook de priester om zijn rouw te verwerken. Feit is wel dat hij zich erdoor verontreinigt. Het gevolg is dat hij zeven dagen niet kan werken. Ook moet hij een zondoffer brengen op het moment dat hij weer aan de slag gaat. Ezechiël 44:26,27 Het is voor ons zeker goed en belangrijk om te weten dat er – bij de wisseling van deze bedeling naar de toekomstige – niet opeens allerlei zaken veranderen. De priesters uit het huis van Zadok mogen nog een stap dichter bij de heerlijkheid van de HEERE komen en dienen voor Gods Aangezicht. Ze zijn vrijgesteld voor de dienst aan de HEERE. Dat brengt met zich mee dat ze geen eigen grond hebben in het land Israël. Dat mag klinken als een gemis, maar tegenover dat mogelijk gevoelde gemis staat een rijkdom die alles overtreft. God is – bij wijze van preken – hun erfdeel. Ezechiël 44:28 *Dit zal voor hen tot erfelijk bezit zijn: Ik ben hun erfelijk bezit. Daarom mag u hun in Israël geen bezit geven: Ik ben hun erfelijk bezit.* God zorgt goed voor Zijn personeel. De offers – voor zover de dieren en de offers van graan niet werden verbrand op het offeraltaar – dienen als voedsel voor de priesterlijke families. Ezechiël 44:29 *Het graanoffer, het zondoffer en het schuldoffer, dat mogen zíj eten. Alles waarop de ban rust in Israël, is voor hen bestemd*. Afspraak was dat Israël een tiende deel van de opbrengst van het land en het vee aan de tempel zou afstaan. Die eerstelingoffers zijn ook bestemd voor de priesters en de Levieten. Ezechiël 44:30

Geen huwelijk en geen graf op de nieuwe aarde.

Geen huwelijk een geen graf op de nieuwe aarde.

Wat het huwelijk betreft en het afscheidnemen van een familielid die overleden is, komen er vragen op. Voor zover wij weten is er in het Koninkrijk van God geen huwelijk en speelt ook de dood geen rol meer. Het is de Heere Jezus die beide punten naar voren brengt. Aanleiding vormen de Sadduceeën die menen te kunnen bewijzen dat er geen opstanding is. Ze doen dat aan de hand van het zogenaamde ‘zwagerhuwelijk’. Een man overlijdt. Hij heeft zes broers. De zwager trouwt met de weduwe om nageslacht voort te brengen waardoor de weduwe ook verder kan. Het zou in een theoretisch geval kunnen dat dit zeven maal gebeurt. Met wie moet die vrouw op de nieuwe aarde trouwen? Dat is de hypothetische vraag van de Sadduceeën. Zij vinden dat dit niet uit te leggen is. Maar Jezus zegt: ‘Er is geen huwelijk op de nieuwe aarde – wat dat betreft zijn we te vergelijken met de engelen die ook geen huwelijk kennen – en de gelovigen leven bij God.’ Mattheus 22:29-32 *Maar Jezus antwoordde en zei tegen hen: U dwaalt, omdat u de Schriften niet kent en ook niet de kracht van God. Want in de opstanding nemen ze niet ten huwelijk en worden ze niet ten huwelijk gegeven, maar ze zijn als engelen van God in de hemel. En wat de opstanding van de doden betreft, hebt u niet gelezen wat door God tot u gesproken is, toen Hij zei: Ik ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob? God is niet een God van doden, maar van levenden. Het begraven van familieleden* of van *het trouwen van de priester met deze of gene* stellen echt vragen aan de

zienswijze en de uitleg ‘dat de tempel van Ezechiël verwijst naar de nieuwe aarde.’ Dat er een tempel komt als heiligdom voor God om in te wonen compleet met offerdienst is goed te verklaren, maar er zitten kanten aan dit verhaal die om antwoorden verlegen blijven. Dat is niet erg denk ik, maar wel goed om te benoemen. Een begin van een antwoord zou kunnen zijn dat de oorlog met Gog in de toekomst ook niet afloopt met een grote begrafenis van en een buit op de vijand – zoals Ezechiël 39 wil – maar met *het laatste oordeel* zoals Openbaring 20 laat weten. Er zit hier en daar wat licht tussen *verwachting* en *vervulling*.

De heiligheid van Gods huis.
Met het 45ste hoofdstuk zien we – vanuit een soort van helicopterview – dat het tempelcomplex opgenomen is in gebied dat aan de priesters is toegewezen. Het hele land Israël wordt als het ware opnieuw erfelijk verdeeld over de twaalf stammen van Jakob. Een deel van het totale gebied – dat men als volk van God ontvangt – wordt aan God geschonken als *een hefoffer*. Het zal ons niet verbazen dat tweemaal het woord *heilig* valt, aangezien *de heiligheid* van deze plek voor God buitengewoon belangrijk is. Ezechiël 45:1 *Wanneer u het land als erfelijk bezit toewijst, moet u de HEERE een heilig deel van het land als hefoffer brengen: de lengte moet vijfentwintigduizend el zijn en de breedte tienduizend. Dat zal, heel het gebied rond, heilig zijn*. De twaalf stammen staan – als dank en eer aan God – een hefoffer af, een woongebied dat speciaal voor God is.

Het volk Israel in het verleden en in de toekomst gegroepeerd rondom het heiligdom.

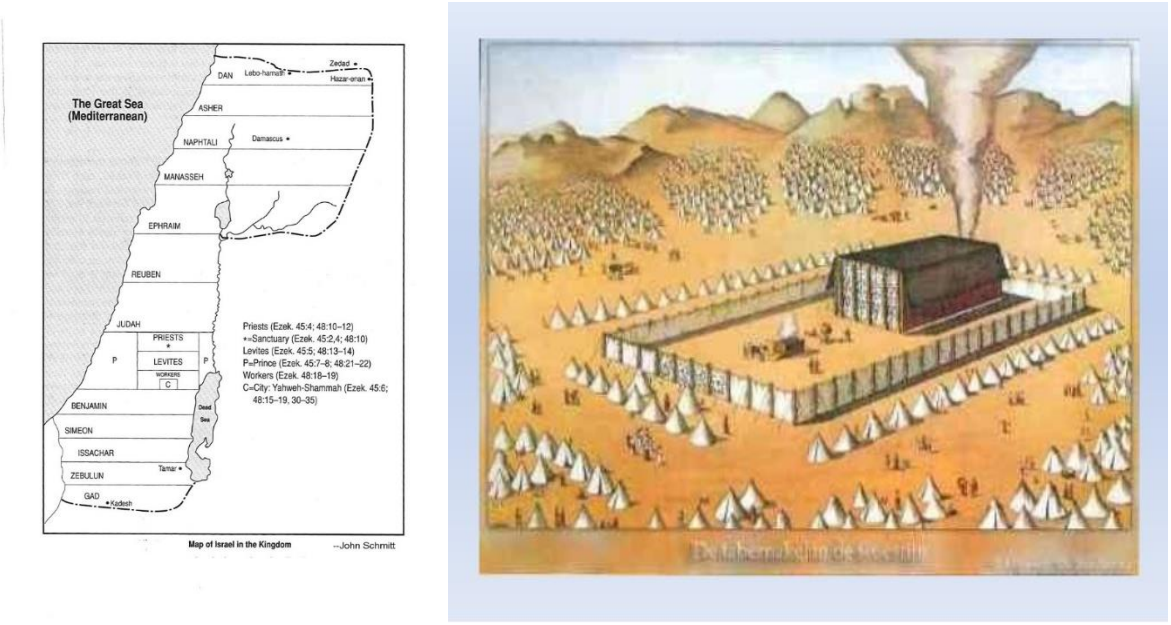

Dat woongebied van God ligt centraal tussen de stammen van Israël. Sommige stammen wonen ten noorden, andere ten zuiden van het heilige woongebied van God. Het bovenste deel van dat woongebied van God dat net is afgepaald, is – zo zal later blijken – voor de Levieten. Het middelste deel van het heilige woongebied van God, dat van de priesters wordt vervolgens ingeruimd voor het heiligdom van de HEERE dat in totaal 500 el oftewel 250 meter in het vierkant beslaat. Ezechiël 45:2 *Hiervan zal voor het heiligdom vijfhonderd bij vijfhonderd el bestemd zijn, rondom vierkant, en vijftig el weidegrond eromheen.* Rondom het tempelcomplex is plaats voor de woningen van de priesters. Net zoals *de tabernakel* in de woestijn de Sinai omringd werd door een omheining van gordijnen en de Levieten de eerste ring vormden – met de familie van Mozes en Aaron aan de zijde van de ingang – zo wordt het nieuwe tempelcomplex omringd door de priesters in de lijn van Zadok. Numeri 3:23 *De geslachten van de Gersonieten moeten hun kamp opslaan achter de tabernakel, aan de westkant.* Zo waren er ook instructies voor de Merarieten (Noordzijde) en de Kehathieten (Zuidzijde). Het hele

tempelcomplex op de nieuwe aarde ligt – inclusief de weidestrook – in het hart van het gebied wat is ingeruimd voor de priesters. Dat gebied is naar het Noorden toe begrensd door het gebied van de Levieten en in het Zuiden door bewoners uit heel Israël die verder *de stad* bevolken. Aan deze inkleding zie je een cordon van beschermende lagen die de heiligheid van de tempel van de HEERE veilig moet stellen. Wie let op de tabernakel en de toekomstige tempel merkt dat de Heilige God vasthoudt aan Zijn plannen om te midden van Zijn volk te wonen. Uiteindelijk wordt Gods voornemen definitief werkelijkheid.

De stad en het gebied voor de vorst.
Het is opmerkelijk dat Ezechiël op het moment dat hij – in het begin van het visioen de locatie van verre nadert – de indruk krijgt dat hij *een stad* nadert. Ezechiël 40:2 *In visioenen van God bracht Hij mij naar het land van Israël. Hij zette mij op een zeer hoge berg, met daarop aan de zuidzijde iets als het bouwsel van een stad.* Hoewel Ezechiël in eerste instantie *het heiligdom* van de HEERE verkent – onder leiding van de Man – blijkt de omgeving toch heel veel van een stad weg te hebben. In het Noorden van het heilige gebied wonen – zoals gezegd – de Levieten, daaronder het gebied van de priesters en daaronder het gebied van de stad, bestemd voor de inwoners uit heel Israël. Onder het gebied van de priesters moest Ezechiël namelijk plek inruimen voor *de stad*. Het werd tegen de zuidzijde van het gebied van de priesters aangeplakt. Het was even lang, maar minder diep.

Plattegrond van het heilige gebied.

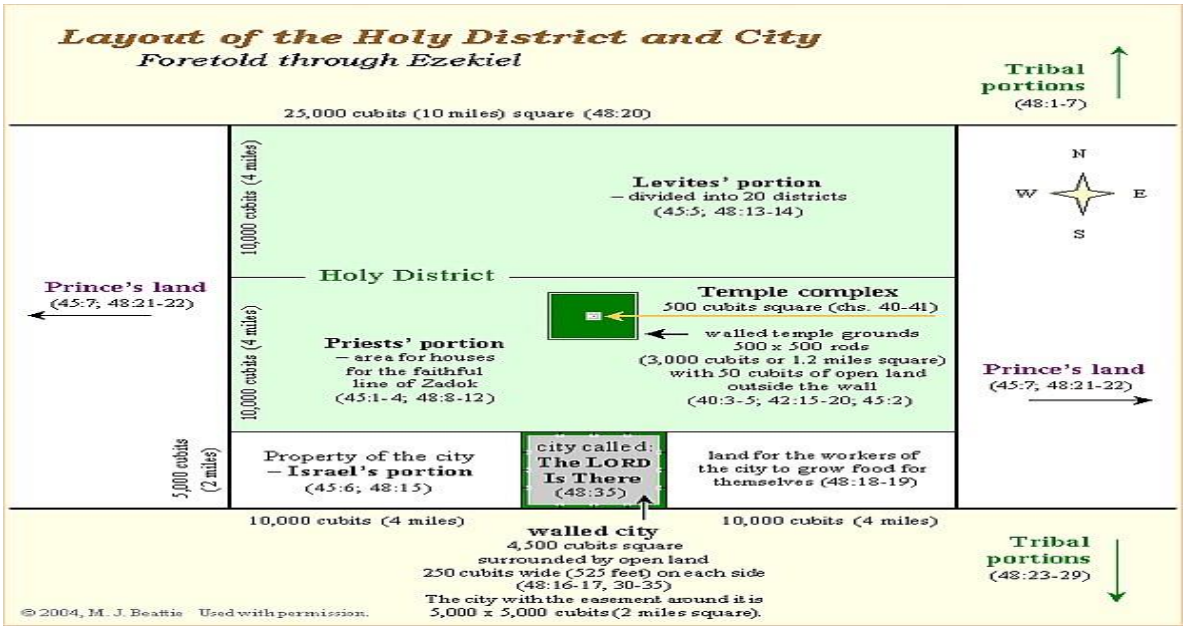

Uiteindelijk werd het 25.000 x 5.000 el oftewel 12.5 x 2.5 km. Aan de ene kant vormt deze strook één geheel met het gebied en maakt het tot een vierkant, aan de andere kant wordt het er toch ook van onderscheiden. Ezechiël 45:6 *U moet als bezit van de stad een deel van vijfduizend breed en van vijfentwintigduizend lang geven, dicht bij het heilige hefoffer. Het zal bestemd zijn voor heel het huis van Israël.* Inmiddels is het gebied – dat tot nu toe beschreven is – even lang als het breed is nl. 25.000 x 25.000 el oftewel 12.5 x 12.5 km. Nadat de ruimte voor de Levieten, priesters en andere bewoners in Israël is gemarkeerd, komt er ruimte voor de koning, die hier overigens niet koning maar *vorst* of *prins* genoemd wordt. Aan de Oost- en Westzijde van het heilige gebied worden twee gebieden voor de vorst ingeruimd. Het gebied is een vierkant van 12.5 km. De vorst ontvangt gebied aan beide zijden – West en Oost – van het heilige gebied. Ezechiël 45:7 *En voor de vorst zal het gebied bestemd zijn aan de ene kant en aan de andere kant van het heilige hefoffer en van het bezit van de stad, vóór aan het heilige hefoffer en vóór aan het bezit van de stad, aan de westzijde naar het*

westen, en aan de oostzijde naar het oosten. De lengte komt overeen met een van de delen, van de westgrens tot de oostgrens. Omdat alleen de grens van het heilige gebied is aangegeven, kunnen we ervan uitgaan dat het gebied vanaf die grens aan de Westkant tot de Middellandse zee en aan de Oostzijde het gebied tot de Dode Zee voor de koning is gereserveerd.

De toezicht van de vorst op het recht in grote en kleine zaken.
De reden dat de vorst een apart deel van het totale gebied toegewezen krijgt, lijkt ingegeven door minder gunstige ervaringen met het vorstenhuis van Israël in het verleden. Ezechiël 45:8 *Dat deel van het land zal voor hem bestemd zijn als grondbezit in Israël. Dan zullen Mijn vorsten Mijn volk niet meer uitbuiten, maar zij zullen het land aan het huis van Israël geven, aan hun stammen.* Het is wellicht vervelend om te vertellen, maar behalve de kritiek op de priesters was er ook groot ongenoegen van de HEERE over het optreden van de koning van vóór de ballingschap. De priester en de koning hebben zo hun eigen terrein op het punt van de wetgevende en de uitvoerende macht. De koning moet recht en gerechtigheid handhaven. Ook heeft hij de opdracht het economische stelsel in de toekomst overeind te houden. Net als in de huidige samenleving kende de Israëlitische maatschappij maten en gewichten. Het is zaak dat die redelijk uniform zijn, anders zouden mensen of teveel of te weinig ontvangen. Feit is dat er nogal gerommeld werd met maten en gewichten. Toch was het toezicht op deze zaken redelijk goed georganiseerd bij tijden. Zo liet koning David de priesters toezien op het gebruik van eerlijke maten en gewichten. Ezechiël 45:10 *U moet een zuivere weegschaal, een zuivere efa en een zuivere bath hebben.*

Zorg voor eerlijke gewichten en maten.

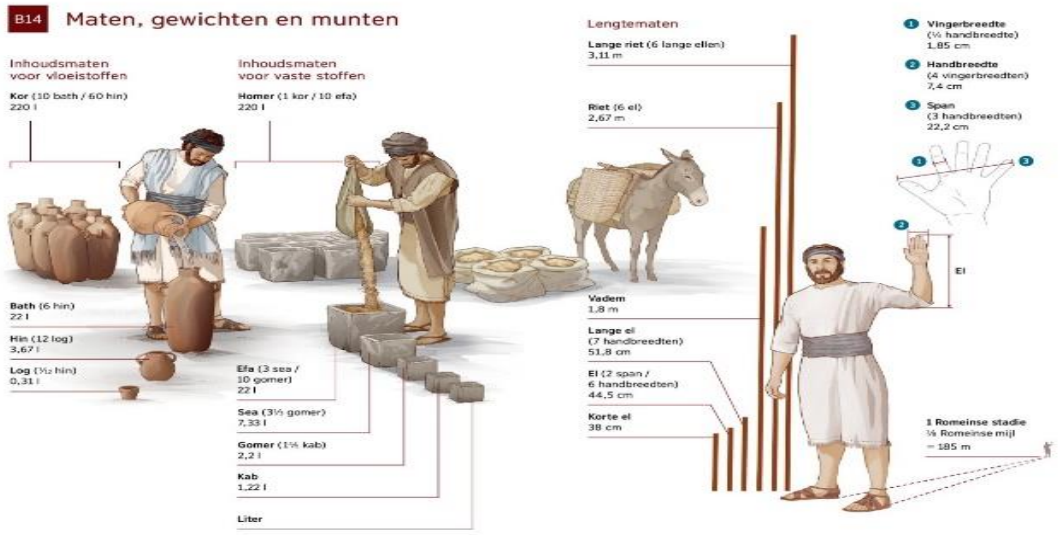

De efa is een maatbak voor droge producten. Graan werd bijvoorbeeld in zo'n bak gedaan. Een afgestreken bak graan zou een efa zijn. Een ander product bijvoorbeeld olie werd niet in een efa, maar in een bath gemeten. De bath is de maat voor natte producten. Een bath vol olie levert een vergelijkbare maat op als het graan. Beide maten zijn gekoppeld aan de homer. Ze vormen een tiende van de homer. Ezechiël 45:11 *De efa en de bath moeten een vaste inhoudsmaat hebben, zodat een bath een tiende van een homer bevat, en ook een efa een tiende deel van een homer. De maat ervan moet volgens de homer zijn.* Een homer zou zo'n 364 liter bevatten.

De hefoffers van graan, gerst, olie en lammeren aan de vorst.
De vorst heeft een taak in *economisch* maar ook in *religieus* opzicht. Het is duidelijk dat het volk het koninklijk huis onderhouden moet. De koning heft belasting in natura – o.a. graan, olijfolie en dieren – van het volk. Op zijn beurt wordt van de koning verwacht dat hij vanuit de belastingopbrengst het

heiligdom voorziet van de nodige offers in het bijzonder de vaste offers op de sabbat- en feestdagen. In de eerste plaats wordt vermeld wat het volk moet afdragen aan het hof. Het volk moet een zesde van een efa (een tiende van een homer) tarwe afdragen aan de koning. Omdat het een hefoffer genoemd wordt moet het gezien worden als belasting wat men feitelijk afdraagt – niet aan de koning maar – aan de HEERE God. Als de geleerden van vandaag de homer goed weten in te schatten qua gewicht moet men denken aan een homer van 364 liter : 10 = 36.4 liter : 6 = ruim 6 liter. Een efa is namelijk een tiende van een homer en daar een zesde van maakt – in onze termen – ruim zes liter. Hetzelfde geldt voor de afdracht van gerst. Ezechiël 45:13 *Dit is het hefoffer dat u de vorst moet brengen: een zesde van een efa van een homer tarwe, en u moet een zesde van een efa van een homer gerst geven.* Behalve tarwe moet iedere Israëliet ook olie afdragen aan de vorst. Het zou gaan om 364 liter : 10 = 36.4 liter : 10 = een kleine 4 liter olie. Ezechiël 45:14 *Wat de verordening van de olie betreft, per bath olie: een tiende van een bath uit een kor – dat is een homer van tien bath, want tien bath is een homer.* Naast de tarwe en de olie moet elk gezin in Israël ook een lam per 200 lammeren opbrengen als belasting. Het zou gaan om lammeren die goed te eten hebben gehad, aangezien de locatie gunstig is in het waterrijke Israël. Mogelijk worden die lammeren als voorbeeld gesteld. Omdat er drie zaken als afdracht voor de belastingen – tarwe en gerst, olie en lammeren – en drie offers worden genoemd, kunnen we er wellicht van uitgaan, dat het bij de tarwe en gerst om *een graanoffer* en bij de olie om *een brandoffer* en bij het lam om *een dankoffer* gaat. Alle drie de offers zouden in het teken staan van de verzoening van de zonden van het volk en de vorst. Ezechiël 45:15 *Verder één lam van elke tweehonderd uit het kleinvee, uit het waterrijke land van Israël, als graanoffer, als brandoffer, en als dankoffers, om verzoening voor hen te doen, spreekt de Heere HEERE.*

Offers voor God

Het is niet zo dat het hefoffer dat de vorst brengt – van de belastingopbrengst van het volk – alleen voor hemzelf nut heeft. Integendeel, wanneer de vorst van de opbrengst van de religieuze belasting een offer brengt is de zegenende werking die er van de offers uitgaat bestemd voor het hele volk. Ezechiël 45:16 *Dit hefoffer voor de vorst in Israël zal gelden voor heel de bevolking van het land.*

Christus in relatie tot de Joden en de niet-Joden.

In het Nieuwe Testament ligt – na verloop van tijd – de focus op de kerk, de gelovigen uit de volken. Dat was in het begin overigens niet het geval. De Heere Jezus heeft een missie, maar die lijkt zich – in eerste instantie – te beperken tot het volk Israel. In enkele Evangelieverhalen zien we de Heere de grens overgaan naar de volken, maar het lijkt een uitzondering op de regel – dat Christus gekomen is voor Israel – te bevestigen. Zo is er de Syro-Fenicische vrouw die Jezus weet over te halen om haar dochter te genezen. Dat was op een moment dat de Heere Zich in het buitenland, in het gebied van Sidon bevond. Wanneer de vrouw – die gehoord heeft wat de Heere aan genezingen op zijn conto geschreven heeft – zich tot de Heere wendt, wordt zij in eerste instantie afgewezen. Marcus 7:26,27

Deze vrouw nu was een Griekse, afkomstig uit Syro-Fenicië; en zij vroeg Hem de demon uit haar dochter uit te drijven. Maar Jezus zei tegen haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet behoorlijk het brood van de kinderen te nemen en naar de hondjes te werpen. De kinderen dat zijn de mensen van het Joodse volk. De Heere gebruikt het denigrerende woord – hondje – voor de niet-Joden. Toch laat deze vrouw zich niet uit het veld slaan. Ze accepteert de eerste plaats van het Joodse volk. Maar als er een eerste plaats is dan toch ook een tweede of zevende plaats. Marcus 7:28-30 *Maar zij antwoordde en zei tegen Hem: Ja, Heere, maar de hondjes eten toch ook onder de tafel van de kruimels van de kinderen. En Hij zei tegen haar: Omwille van dit woord ga heen, de demon is uit uw dochter uitgegaan. En toen zij in haar huis kwam, merkte zij dat de demon uitgegaan was en dat haar dochter op bed lag.* Mogelijk leren wij hiervan dat we als niet-Joden de uitverkoren positie van volk Israel moeten accepteren, willen we tot de Heere Jezus naderen.

Ja, Heere, maar de hondjes eten toch ook onder de tafel van de kruimels van de kinderen.

Ook een Romeinse hoofdman – die voor zijn zieke slaaf een beroep op de Heere doet – wordt door Jezus geholpen. Deze Romein kende zijn plaats. Via de Joodse leiders liet hij Jezus raadplegen. Die vonden dat de Heere wat voor hem moest doen, omdat hij veel voor het Joodse volk betekend had. De Heere wees dit verzoek niet af, maar genas de slaaf. Bij deze Romein treft Jezus een groot geloof aan, groter dan wat Hij normaal onder Zijn volk tegenkwam. Lucas 7:9,10 *Toen Jezus dit hoorde, verwonderde Hij Zich over hem, en Hij keerde Zich om en zei tegen de menigte die Hem volgde: Ik zeg u: Ik heb zelfs in Israël zo'n groot geloof niet gevonden. En toen zij die gestuurd waren, in het huis teruggekeerd waren, vonden zij de zieke dienaar gezond*. Dit zijn gunstige tekenen voor de volken. Ondanks het feit dat we in het begin van Jezus' optreden – buiten beeld waren, is er bij de Heere openheid voor de volken. Al blijft de positie van Israel onbetwist. Zo laat de Heere ook aan de Samaritaanse vrouw weten, dat 'het heil uit de Joden' is. Johannes 4:22-24 *U aanbidt wat u niet weet; wij aanbidden wat wij weten, want de zaligheid is uit de Joden. Maar de tijd komt en is er nu, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid, want de Vader zoekt wie Hem zo aanbidden. God is Geest en wie Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.*

Na afwijzing door Israel, wendt de Heere Zich tot de volken.

In confrontatie met niet-Joden merken we de opening bij God – door de Heere Jezus – naar de volken, ook al richt Jezus Zich in eerste instantie op het Joodse volk. Het is pas na de confrontatie met de brede afwijzing – van Christus en het Evangelie – bij het Joodse volk, dat God in Christus de deur opent naar de volken. In Lucas is er de weeklacht van de Heere over de afwijzing door Zijn eigen

volk. Lucas 13:34 *Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt die naar u toe gezonden zijn, hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels, maar u hebt niet gewild!* De Heere riep veel weerstand op bij Zijn eigen volk. Met name de vereenzelviging met de tempel komt de Heere duur te staan. Het is deze aanklacht die Hem bijna fataal is geworden 'dat Hij de tempel zal afbreken en na drie dagen weer zal opbouwen.' Mattheus 26:61,62 *Maar ten slotte kwamen er twee valse getuigen, die zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan de tempel van God afbreken en hem in drie dagen opbouwen.* De vereenzelviging met God wordt Hem echter nog zwaarder aangerekend. Hoewel het in Gods orde – van de redding van Zijn volk en de wereld – besloten lag om Zich in eerste instantie te richten op Gods eigen volk Israel, is in de Bijbel de hele wereld vanaf het begin in beeld geweest. Denk aan de belofte van God aan Abram. Genesis 12:3 *Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden*. Opmerkelijk is dat vanaf het begin de verwachtingen – over enorme aantallen gelovigen – worden getemperd. Niet alleen Israel, maar ook de volken reageren onverwacht terughoudend op de Verlosser van de wereld. Johannes 1:10-13 *Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.*

De apostel Paulus.

Aan Petrus maakte de Heere in de geschiedenis van Cornelius (Handelingen 10 en 11) – via een visioen van reine en onreine dieren – bekend dat Hij het Evangelie onbelemmerd mocht brengen aan niet-Joden. De apostel Paulus lijkt zich in het begin van zijn zending vooral gericht te hebben op de synagoge en de niet-Joden die daar aansluiting bij zochten. Ook bij Paulus lijkt het erop dat hij eerst wilde onderzoeken hoe groot de openheid van het Joodse volk – in diaspora – voor het Evangelie was. Toen de synagoge zich afsloot voor het Evangelie wendde de apostel zich vrijmoedig tot de niet-Joden. Handelingen 13:46,47 *Maar Paulus en Barnabas zeiden vrijmoedig: Het was nodig dat het Woord van God eerst tot u gesproken zou worden, maar aangezien u het verwerpt en uzelf het eeuwige leven niet waard oordeelt, zie, wij wenden ons tot de heidenen. Zo immers heeft de Heere ons geboden: Ik heb u tot een licht voor de heidenen gesteld, opdat u tot zaligheid zou zijn tot aan het uiterste van de aarde.* Hoewel we getuige zijn van een wisseling van Gods toewending van Israel naar de volken – waar vervolgens de meeste aandacht naar uitgaat – is er wel degelijk sprake van een christelijke volksdeel onder de Joden, die op hun eigen wijze verder gaan. De apostel Jakobus – die in Jeruzalem de leiding heeft – heeft het over tienduizenden christen-Joden. Handelingen 21:20 *En toen zij dat gehoord hadden, prezen zij de Heere en zeiden tegen hem: U ziet, broeder, hoeveel tienduizenden Joden er zijn die geloven; en zij zijn allemaal ijveraars voor de wet.*

Hoe men als christen-Jood omgaat met Gods toewending tot de volken.
Hoe het Evangelie landt onder de Joodse bevolking en hoe men als christen-Jood omgaat met de nieuwe koers kunnen we opmaken uit het boek Handelingen. Of en hoe – in de toekomst – opnieuw door God de draad met Zijn oude volk zou worden opgepakt kunnen we opmaken uit de eschatologie. Eerst het boek Handelingen. De opstelling van de Joodse-christenen zien we in reactie op de evangelieprediking onder de niet-Joden. Jeruzalem – de apostelen – blijft het centrum van waaruit het Evangelie zijn opdracht en verdere instructies ontvangt. Als er echt vragen zijn wendt de apostel Paulus – die zich geruggesteund wil weten door de apostelen – zich tot Jeruzalem. Het is waar dat de apostel voor de evangelieverkondiging onder de niet-Joden – op enkele voorwaarden na – een soort van vrijbrief ontvangt op de synode die in Jeruzalem wordt gehouden. De synode (Handelingen 15) ging er over of de christen geworden heidenen ook besneden moesten worden. Het antwoord was NEE. Wel werd hen vriendelijk verzocht rekening te houden met de christenen uit de Joden. Handelingen 15:28,29 *Want het heeft de Heilige Geest en ons goedgedacht u verder geen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen: dat u zich onthoudt van afgodenoffers, van bloed, van het verstikte en van hoererij. Als u zich ver van deze dingen houdt, zult u juist handelen. Vaarwel.* De kerk wordt geen Joodse sekte, maar kent een soort van onafhankelijke ontwikkeling die past bij het Evangelie in de grote wereld van de volken. Zo behoeven de christenen uit de volken niet besneden te worden. Met de besnijdenis vervalt ook hun onderwerping aan de Joodse wetten zoals het onderscheid tussen rein en onrein eten, de sabbatsviering e.d. Dit mag dan zo zijn – voor de christenen uit de heidenen – voor Joodse christenen bleef de besnijdenis wel degelijk gehandhaafd evenals de sabbatsviering en het offeren in de tempel enz. Alleen moet men – zoals de heidenchristenen die zich wat aan moesten passen aan hun Joodse geloofsgenoten – rekening houden met elkaar, bijvoorbeeld bij een gezamenlijke maaltijd. Galaten 2.

De Hurva-synagoge in Jeruzalem.

Als we nauwlettend toezien hoe de christenen uit de Joden zich ontwikkelden zien we – ook na Christus' sterven en opstanding en Hemelvaart en Pinksteren – een frequent tempelbezoek, het brengen van offers m.a.w. een Joods-christelijke voortzetting van het geloof van de vaderen. Het grote verschil met de tijd vóór Christus is dat de gerechtigheid ontvangen wordt langs de weg van het geloof en in praktijk gebracht door de verzoening van de zonden en de vernieuwing door de Heilige Geest. In die zin is ook het grote verschil tussen Joden en heidenen komen te vervallen. In Christus is men één. Dat neemt – zoals gezegd – niet weg dat er een Joodse voortzetting is in Jeruzalem waarbij de vruchten van het verlossingswerk van de Heere Jezus Christus zijn opgenomen in het geloof en de tradities van het Joods-christelijke volk. Voor de apostelen in Jeruzalem is het belangrijk dat – wat wij het Oude Testament noemen – gelezen en geleerd blijft worden in de synagoges die over de hele wereld verspreid zijn. Op de synode in Jeruzalem zei Jakobus het volgende in Handelingen 15:21

Want Mozes heeft van oude tijden af in elke stad mensen die hem prediken, want hij wordt elke sabbat in de synagogen voorgelezen.

Paulus en de tempel.
Wanneer de apostel Paulus voor zijn volgende reis Jeruzalem aandoet, wordt hem gevraagd de reiniging van enkele Joodse mannen voor zijn rekening te nemen. Ze hebben zich kaal laten scheren. Voor hen moeten offers gebracht worden in de tempel. Men vraagt dit van Paulus omdat hij op die manier ook kan laten zien dat hij – hoewel christen – ook nog steeds volop Joods is. Handelingen 21:23,24 *Doe daarom wat wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben. Neem die bij u, reinig u samen met hen en betaal voor hen de kosten van de offers, zodat zij zich het hoofd kunnen laten scheren en allen kunnen weten dat er niets waar is van wat hun over u verteld is, maar dat u zo wandelt dat u ook zelf de wet in acht neemt*. De apostel gaat hiermee akkoord. Hoewel deze actie op het tempelplein voor een opstootje zorgt – waarbij de apostel zelfs gevangen genomen wordt – blijft het een feit dat Paulus bijzonder loyaal is aan zijn eigen achtergrond. Sterker, de apostel blijft ook zelf georienteerd op Jeruzalem en de tempel als hij op een eerder moment uit eigen initiatief zijn haar afscheert en vóór het feest in Jeruzalem wil zijn om offers te brengen die bij de reiniging horen. Handelingen 18:18 *En toen Paulus er nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broeders en vertrok vandaar per schip, in gezelschap van Priscilla en Aquila, naar Syrië, nadat hij zijn hoofd in Kenchreeën kaalgeschoren had. Hij had namelijk een gelofte gedaan.*

Petrus en Johannes bij de poort van de tempel. Rv Rijn.

Voor zover wij nu weten is er een niet-Joodse, maar ook een Joodse wijze van christelijk leven, waarbij de laatste veel van de Joodse tradities volgen zoals o.a. de tempeldienst. Het meest sprekend en overtuigend is wellicht de opstelling van de apostel Paulus, omdat hij ook het meest vergaande standpunt innam ten aanzien van de niet-Joden. Zij hoefden van Paulus bijvoorbeeld *de sabbat* niet te vieren en mochten hun vlees betrekken uit de heidens tempels. Kolossenzen 2:16,17 *Laat dus niemand u veroordelen inzake eten of drinken, of op het punt van een feestdag, een nieuwe maan of de sabbatten. Deze zaken zijn een schaduw van de toekomstige dingen, maar het lichaam is van Christus.* Behalve van de apostel Paulus is echter ook van de andere apostelen bekend dat ze – ook na de Hemelvaart van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest – de tempel bleven bezoeken. Handelingen 3:1 *Petrus nu en Johannes gingen samen naar de tempel tijdens het uur van het gebed, het negende uur.*

De Bijbelse Toekomstverwachting en het Joodse volk en de tempeldienst.
De eschatologie van de apostel Paulus leert ons dat – na de toewending tot de volken – God tegen

het eind van de tijd Zich opnieuw tot Zijn oude volk Israel zal wenden. Het betekent niet dat alle Joden christen worden. Wel wordt *de gedeeltelijke verharding* weggenomen die het tot die tijd voor Joodse mensen extra lastig maakte om de stap naar het geloof in de Heere Jezus te zetten. Ook wordt het getal van de gelovigen van Israel volgemaakt in de het laatste stukje van de tijd tot de Wederkomst. We kunnen dat opmaken uit Romeinen 11:25 *Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan*. Ook het boek Openbaring sluit zich hierbij aan namelijk dat – met het binnengaan van de volheid der heidenen – God Zich opnieuw tot Zijn oude volk Israel wendt. We lezen beide zaken in Openbaring 7. Eerst het binnengaan van de volheid der heidenen in Openbaring 7:9 *Hierna zag ik en zie, een grote menigte, die niemand tellen kon, uit alle naties, stammen, volken en talen, stond vóór de troon en vóór het Lam, bekleed met witte gewaden en palmtakken in hun hand.* Vlak daarvóór lezen we van de toewending van God tot het Joodse volk in hetzelfde hoofdstuk. Openbaring 7:4 *En ik hoorde het aantal van hen die verzegeld waren: honderdvierenveertigduizend waren er verzegeld uit alle stammen van de Israëlieten.* Ook in het Evangelie van Lucas worden we – na de verwoesting van Jeruzalem stad en tempel in 70 na Christus – bemoedigd met de belofte dat de straf van Israel begrensd is, namelijk door 'de volheid van de heidenen'. Lucas 21:24 *En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn.* Deze toekomstverwachting wordt bevestigd door wat de Heere Jezus zegt in Zijn 'rede over de laatste dingen'. De Heere vertelt dat de verwoestende gruwel (= de antichrist) zich in de eindtijd zal manifesteren in de tempel in Jeruzalem. Ook de Heere gaat er derhalve vanuit dat er een herstel zal zijn van het Joodse volk en de stad Jeruzalem en zelfs de tempel tegen het eind van de tijd. Mattheus 24:15 *Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats – laat hij die het leest, daarop letten!* De heilige plaats = hamakom = de tempel.

De tempel van God

De apostel Paulus deelt deze zienswijze in 2 Thessalonicenzen 2:4 *De tegenstander, die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel van God gaat zitten en zichzelf als God voordoet.* Uit de eschatologie – uitgaande van het boek Daniël – is op te maken dat we met de term *tijd, tijden en een halve tijd* (en variaties op die tijdsduur bijvoorbeeld 42 maanden) ons bevinden in *de eindtijd*. In *de eindtijd* treffen we – volgens de Openbaring van Johannes – de tempel aan in Jeruzalem. Openbaring 11:1,2 *En mij werd een meetlat gegeven, die op een staf leek. En de engel was erbij komen staan en zei: Sta op en meet de tempel van God, het altaar en hen die daarin aanbidden. Maar laat de buitenste voorhof van de tempel erbuiten en meet die niet, want die is aan de heidenen gegeven. En zij zullen de heilige stad vertrappen, tweeënveertig maanden lang*. Het ziet er dus naar uit dat het Joodse volk niet alleen terug is in eigen land, maar ook

de tempel zal herbouwen in Jeruzalem en de tempeldienst gaat herstellen vóór *het einde* van de tijd en dat dat ook voor de Messiasbelijdende Joden van belang is.

Tempel in de hemel.
Er is overigens niet alleen een tempel op aarde, maar ook in de hemel. Het valt op dat de tempel in de hemel nog volop dienst doet als woning van God, ook nadat Christus' offer is gebracht bij de kruisiging op Golgotha. Zo wordt – na de wederkomst van Christus – de tempel en de ark zichtbaar in de geopende hemel. Openbaring 11:19 *En de tempel van God in de hemel werd geopend en de ark van Zijn verbond werd zichtbaar in Zijn tempel. En er kwamen bliksemstralen, stemmen, donderslagen, een aardbeving en grote hagel.* Dit is overigens niet de enige keer dat ons een blik op de tempel in de hemel ten deel valt door Johannes, die voor ons een kijkje in de hemel mag nemen. Ook verderop blijkt de tempel in de hemel de woning van God. Openbaring 15:5,8 *En daarna zag ik, en zie, de tempel van de tent van de getuigenis in de hemel werd geopend. (..) En de tempel werd vervuld met rook vanwege de heerlijkheid van God, en vanwege Zijn kracht. En niemand kon de tempel binnengaan, voordat de zeven plagen van de zeven engelen tot een einde gekomen waren.* Het is op zijn minst opmerkelijk dat de HEERE God in de hemel in een tempel woont, ook nadat het verlossingswerk van de Heere Jezus voltooid is. Dat maakt het meer plausibel om te veronderstellen dat God ook op *de nieuwe aarde* in een tempel – de nieuwe tempel van Ezechiël – zal wonen. Ook het boek Openbaring bevestigt dit idee. Met *het nieuwe Jeruzalem* daalt *de tent* – als de woning – *van God* op de aarde. Openbaring 21:3 *En ik hoorde een luide stem uit de hemel zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn en hun God zijn.*

De vorst zorgt voor de vaste offers op de bijzondere feestdagen.
De vorst – die de belastingen in natura van de bevolking ontvangt – zorgt voor de toelevering van de dieren en het graan en de olie voor de brand-, graan- en plengoffers. Het is een garantie voor de regelmatige aanlevering van alles wat nodig is voor de offerdienst aan de HEERE. Als de vorst er nauwlettend op toeziet dat elke Israëliet aan zijn verplichtingen voldoet, dan kan hij op zijn beurt doen wat de HEERE van hem verwacht.

Nieuwe maansdag.

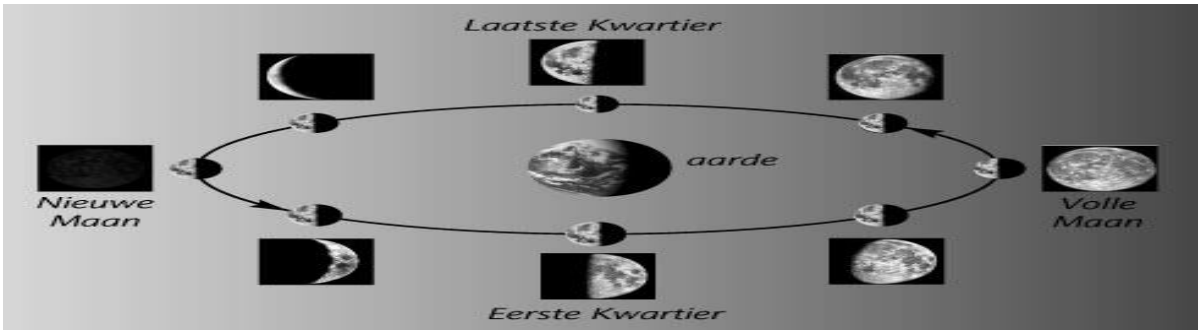

Met name op *de feesten* die het volk Israël rijk is en *de eerste dag van de maand* en *de sabbatten* is er een behoorlijke toelevering voor alle soorten van offers gewenst. De eerste dag van de maand is in die tijd altijd *de nieuwemaansdag*, omdat in Israël de maand nog samenvalt met de maan die van maansikkel tot volle maan en nieuwe maan ongeveer 28 dagen volmaakt. De nieuwe maan tot de volgende *nieuwe maan* liep in 2018 bijvoorbeeld van 28 januari tot 26 februari en van 26 februari tot 28 maart enz. De mensen uit Israël worden geacht – en dat niet met lege handen – op de grote feesten naar Jeruzalem te komen, maar de vorst levert de vaste offers. De offers zijn – zoals bekend – voor de HEERE, maar God schenkt een belangrijk deel van de offers als voedsel aan de priesters die in het heiligdom werken. Alleen al in die zin zijn de regelmatige wekelijkse en maandelijkse offers

onmisbaar. God wordt dank en eer gebracht en de familie van de priester leeft ervan. Ezechiël 45:17 *Op de vorst rust de taak te zorgen voor de brandoffers, het graanoffer en het plengoffer op de feesten, op nieuwemaansdagen en op de sabbatten: op alle feestdagen van het huis van Israël. Hij moet zorgen voor het zondoffer, het graanoffer, het brandoffer en de dankoffers om verzoening te doen voor het huis van Israël.*

Het Paasfeest en het Loofhuttenfeest.

Opnieuw wordt de gelovige zich ervan bewust hoe wezenlijk *de heiligheid* van Gods huis is. Het offer waar bijzondere aandacht voor gevraagd wordt, is het offer waarmee het heiligdom wordt gereinigd van zonde. Ezechiël 45:18 *Zo zegt de Heere HEERE: In de eerste maand, op de eerste van de maand, moet u een jonge stier zonder enig gebrek – het jong van een rund – nemen. Zo moet u het heiligdom van zonde reinigen.* De priester moet van het bloed van het offer nemen en dit – in navolging van het Paaslam ter reiniging van het huis op het Paasfeest – langs de deurposten van het huis van God strijken en ook op de vier hoeken van het altaar en de deurposten van de drie poorten die de toegang geven tot het binnenplein, waar het huis van God staat. Ezechiël 45:19 Daarna komen de feesten aan de beurt *het Paasfeest* en *het Loofhuttenfeest*. Op de 14de dag van de eerste maand begint *het Paasfeest* dat zeven dagen duurt. Ezechiël 45:21 *In de eerste maand, op de veertiende dag van de maand, zal voor u het Pascha zijn, een feest van zeven dagen: men moet dan ongezuurde broden eten.*

Het paasfeest en het Loofhuttenfeest.

In deze Paasweek moet de vorst een zondoffer brengen voor zichzelf en voor heel Israël. Nu gaat het om de reiniging van de vorst en van heel Israël. De nieuwe tempel draait om twee zaken: de heiligheid van Gods huis en de heiligheid van Gods volk. De vorst moet de zondoffers voor zichzelf en voor het hele volk – niet op één dag maar zeven dagen achtereen – laten brengen. Naast *de verzoening van de zonden* is ook *de volledige toewijding van Israël aan de HEERE* bijzonder wezenlijk bij deze offerande. God wil wegnemen wat niet goed was, maar ook vraagt Hij een nieuwe manier van leven. In dat licht mogen we de zeven rammen en de zeven jonge stieren als *brandoffer* zien, die staan voor een volledige toewijding van de mens aan God. Ezechiël 45:23 *En op de zeven dagen van het feest moet hij elke dag gedurende de zeven dagen voor een brandoffer voor de HEERE zorgen, van zeven jonge stieren en zeven rammen, zonder enig gebrek, en elke dag een zondoffer van een geitenbok.* Daaraan moet hij nog toevoegen een graanoffer en een plengoffer. Van de hele oogst offert de gelovige een deel aan God die hem vruchtbaarheid schenkt en wil zegenen. Ezechiël 45:24 Verder moet hij voor een graanoffer zorgen, een efa per jonge stier, een efa per ram en een hin olie per efa. In de zevende maand – oftewel het tweede deel van het jaar – moet men het Loofhuttenfeest vieren en feitelijk dezelfde liturgie herhalen. Ezechiël 45:*25 In de zevende maand, op de vijftiende dag van de maand, moet hij op het feest gedurende zeven dagen hetzelfde doen, zoals het zondoffer, zoals het brandoffer, zoals het graanoffer en zoals de olie.*

Joods-christelijke toekomstverwachting vanuit Ezechiël.

Het hele verhaal. Deel 6 Ezechiël 46 – 48

Christus en de tempel.

Het tempelcomplex is klaar, de buitenpoorten en de poorten die toegang geven tot de heilige ruimte waarop *het huis van God* zich bevindt. De appartementen van de priesters – waar zij zich omkleden en eten – zijn gereed. Het grote brandofferaltaar op het binnenplein laat een grote rookpluim zien. De haken waaraan het offervlees kan hangen en de tafels en de slachtruimte zijn in gereedheid gebracht en het belangrijkste moment is reeds achter de rug, de HEERE God heeft Zijn intrek genomen in het heiligdom. Voor ons – christenen uit de volken – treedt vaak een lichte verwarring op wanneer we ons realiseren dat de HEERE op de nieuwe aarde in een tempel Zijn intrek neemt. Lange tijd hebben wij namelijk in de veronderstelling geleefd dat Christus de tempel vervangen heeft. In feite is dat niet helemaal juist. Wel is Christus door Zijn verzoenend lijden en sterven de drager geworden van de tempeldienst. Het bloed van dieren heeft in feite nooit zonden kunnen bedekken. Dit kon alleen omdat God dit bloed accepteerde vooruitgrijpend op het werk van Christus. Hij is 'het Lam van God, Dat de zonde van de wereld wegneemt!' Johannes 1:29 Christus is de hogepriester, Die met Zijn eigen bloed verzoening heeft gedaan voor de zonden van de wereld voor eens en altijd. Hebreeën 9:11 *Maar toen is Christus verschenen, de Hogepriester van de toekomstige heilsgoederen. Hij is door de meerdere en meer volmaakte tabernakel gegaan, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is. Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed eens en voor altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft daardoor een eeuwige verlossing teweeggebracht.* De Heere Jezus is *de hoeksteen* van de tempel. 1 Petrus 2:6 Christus is *het fundament* van de tempel. 1 Korintiërs 3:10,11 Christus vereenzelvigde Zich met de tempel. Johannes 2:18-21 *Toen antwoordden de Joden en zeiden tegen Hem: Welk teken laat U ons zien dat U het recht hebt deze dingen te doen? Jezus antwoordde en zei tegen hen: Breek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen. De Joden zeiden dan: Zesenveertig jaar is aan deze tempel gebouwd, en Ú zult hem in drie dagen laten herrijzen? Maar Hij sprak over de tempel van Zijn lichaam.* Bij Zijn veroordeling voor het Sanhedrin is deze uitspraak Hem nog nagedragen. Volgens veel mensen heeft de Heere Jezus – met Zijn offer voor de zonden van de mensheid aan het kruis van Golgotha – de plaats van de tempel overgenomen. Dit gaat mogelijk een stap te ver, maar wel heeft God door het offer van Zijn Zoon Jezus de offerdienst zijn fundamentele basis en betekenis gegeven. Hebreeën 10:19,20 *Omdat wij nu, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs een nieuwe en levende weg, die Hij voor ons heeft ingewijd door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees*. Niet het bloed van dieren, maar dat van Christus reinigt van alle zonden. Het bloed van de dieren verwijst naar het offer van Christus; Dat deed het in de tijd van het Oude Testament, dat kan het eventeel ook blijven doen in de nieuwe tempel.

Christus en de tempel.

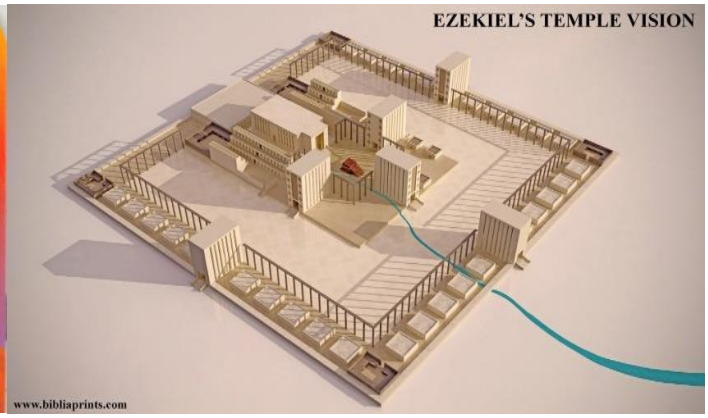

De gelovigen en de tempel.

In het Nieuwe Testament worden de gelovigen als gemeente een tempel van God genoemd. 1 Korintiërs 3:16 *Weet u niet dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?* Ook persoonlijk vormt de gelovige met zijn lichaam een tempel van de Heilige Geest. 1 Korintiërs 6:19,20 *Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is en Die u van God hebt ontvangen, en dat u niet van uzelf bent? U bent immers duur gekocht. Verheerlijk daarom God in uw lichaam en in uw geest, die van God zijn.* Niet alleen de apostel Paulus maar ook Petrus spreekt met de metafoor van de tempel over het christelijke leven er vanuitgaande dat de gemeente Gods tempel is. 1 Petrus 2:1-5 *Leg dan af alle slechtheid, alle bedrog, huichelarij, afgunst en alle kwaadsprekerij. En verlang vurig, als pasgeboren kinderen, naar de zuivere melk van het Woord, opdat u daardoor mag opgroeien, indien u tenminste geproefd hebt dat de Heere goedertieren is, en kom naar Hem toe als naar een levende steen, die wel door de mensen verworpen is, maar bij God uitverkoren en kostbaar, dan wordt u ook zelf, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterschap, om geestelijke offers te brengen, die God welgevallig zijn door Jezus Christus.* Voor veel gelovigen heeft de kerk en de gelovige de plaats van de tempel overgenomen. In zekere zin is dat juist omdat God woning heeft gemaakt in onze harten en Aanwezig is waar de gemeente samen komt. Volgens de Belijdenis hebben God de Vader en de Zoon samen de heilige Geest uitgezonden naar de christelijke gemeenschap en de gelovigen. De vraag is echter of wij als gelovigen die de Heilige geest in ons leven en denken en doen bij ons dragen, de plaats van Gods tempel hebben overgenomen. Het visioen van de nieuwe tempel van Ezechiël versterkt de indruk dat God de Vader in de nieuwe tempel woont, terwijl de Zoon de Man is Die met Ezechiël op het tempelplein staat, terwijl de Heilige Geest in de gelovigen in Israel en de wereld woning maakt. Het zou overeenkomen met de huidige situatie. God woont op dit moment in de tempel in de hemel, terwijl Christus in de Hemel aanwezig is als opgestane Heere. De Heilige Geest woont op dit moment in de gelovigen in de hemel en op de aarde. Het ene is niet in tegenspraak met het andere. Christus in de hemel wordt soms voorgesteld als 'het Lam dat staat als geslacht.' Openbaring 5:6 *En ik zag, en zie: te midden van de troon en van de vier dieren en te midden van de ouderlingen stond een Lam als geslacht, met zeven hoorns en zeven ogen.* Deze verbeelding maakt duidelijk dat de gelovigen in de hemel zich heel bewust zijn van wat er allemaal nodig was om hen van hun plaats in de hemel te verzekeren. Niet alleen zien zij Christus, maar zij verheerlijken Hem ook om Zijn lijden en en sterven om hen te redden. Openbaring 5:9 *En zij zongen een nieuw lied en zeiden: U bent het waard om de boekrol te nemen en zijn zegels te openen, want U bent geslacht en hebt ons voor God gekocht met Uw bloed, uit elke stam, taal, volk en natie.* Ook dit tafereel maakt onomstotelijk duidelijk dat in de hemel, en derhalve ook straks – wanneer de hemel op aarde komt in het Paradijs – er een blijvende herinnering is van de Bijbelse geschiedenis, van Genesis tot Openbaring van Schepping tot Verlossing.

Christus, 'het Lam van God dat staat als geslacht.'

De gelovigen en de Heilige Geest.

Als gelovigen ontvangen we naast de verzoening van onze zonden ook de Heilige Geest. God moet niet alleen het kwade uit ons leven wegnemen maar ons ook van een nieuwe bron voorzien van het goede, de Heilige Geest. Het is zoals de HEERE het reeds toezegde bij de profeet Ezechiël; Hij neemt ons harde stenen hart weg en schenkt ons een nieuw hart, een nieuwe Geest in ons binnenste. Ezechiël 36:25-27 *Ik zal rein water op u sprenkelen en u zult rein worden. Van al uw onreinheden en van al uw stinkgoden zal Ik u reinigen. Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven. Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik zal maken dat u in Mijn verordeningen wandelt en dat u Mijn bepalingen in acht neemt en ze houdt.* In die zin zijn we ook beter af dan in onze oorspronkelijke staat, toen God de mens schiep. God zei tegen ons wat we moesten doen en wij als Zijn kinderen hadden gewoon vol vertrouwen in onze Schepper en gehoorzaam kunnen zijn aan onze God en Vader. Wij zijn geschapen in werkelijk gerechtigheid en Heiligheid, maar hebben door de zondeval het beeld van God in ons zwaar beschadigd. Dankzij de Heilige Geest woont God nu in ons. De Heilige Geest is *een voorschot*, *een onderpand* van de belofte, een geschenk vanuit de hemel wat we nu reeds in dit leven ontvangen. Efeziërs 1:13,14 *In Hem bent ook u, nadat u het Woord van de waarheid, namelijk het Evangelie van uw zaligheid, gehoord hebt; in Hem bent u ook, toen u tot geloof kwam, verzegeld met de Heilige Geest van de belofte, Die het onderpand is van onze erfenis, tot de verlossing die ons ten deel viel, tot lof van Zijn heerlijkheid.* De Geest overtuigt ons dat we kinderen van God zijn. Romeinen 8:16 *De Geest Zelf getuigt met onze geest dat wij kinderen van God zijn.* We hebben ook zelf onze persoonlijkheid, maar willen ons door de Geest laten leiden. Het is de Geest die met onze geest getuigt dat iets goed is of kwaad. Handelingen 15:28 *Want het heeft de Heilige Geest en ons goedgedacht (..)* We zijn – zoals gezegd – beter af dan de eerste mensen in het paradijs, want we leven niet langer vanuit de aarde, maar – dankzij de Heilige Geest Die in ons is – vanuit de hemel. 1 Korintiërs 15:45-49 *Zo staat er ook geschreven: De eerste mens Adam is geworden tot een levend wezen, de laatste Adam tot een levendmakende Geest. Het geestelijke is echter niet eerst, maar het natuurlijke en daarna komt het geestelijke. De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk; de tweede Mens is de Heere uit de hemel. Zoals de stoffelijke is, zo zijn ook de stoffelijke mensen, en zoals de Hemelse is, zo zijn ook de hemelse mensen. En zoals wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de Hemelse dragen.* We zijn nu als gelovigen mensen al *een nieuwe schepping*. 2 Korintiërs 5:17 *Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping: het oude is voorbijgegaan, zie, alles is nieuw geworden.* Maar er ontbreekt nog wel wat aan: een nieuw lichaam. Daar verlangen we naar: *de verlossing van ons lichaam*. Romeinen 8:23 Dat is ons bij de opstanding toegezegd, een lichaam dat niet langer gestempeld wordt door de dood en de schuld en het kwaad, maar gestempeld door de Geest. In het leven op de nieuwe aarde lijken we dus best

veel op de mensen die we nu zijn, alleen zijn we veel beter af met een nieuw lichaam want de dood, de schuld en het kwaad zijn er niet meer.

De nieuwe mens. (Salvador Dali)

De gelovigen uit Israel en de volken.

In Zijn verlossingswerk is Christus de Heiland voor Joden en niet-Joden. In het conflict dat op een zeker moment tussen Paulus en Petrus oplaait, wordt duidelijk dat zowel Joden als heidenen de Heere Jezus nodig hebben om rechtvaardig en heilig te worden. Omdat daar geen verschil tussen zit, zijn gelovigen uit de Joden en de christenen in principe gelijk en kunnen zij ook samen eten enz. Galaten 2:15,16 *Wij, die van nature Joden zijn, en geen zondaars uit de heidenen, weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar door het geloof in Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet. Immers, uit werken van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd.* Ondanks de grote overeenstemming – de eenheid in Christus – zijn er blijvende verschillen tussen mensen die van Israel afstammen en mensen uit de volken. Een van die verschillen is dat God met het volk Israel een bijzonder verbond had, waarin de tempel en het land en het volk een grote rol speelde. Ook als God spreekt over *het Nieuwe Verbond* blijft de belofte van land en volk gehandhaafd. Jeremia 31 slot en Ezechiël 36. We zullen dus niet vreemd opkijken wanneer de HEERE op de nieuwe aarde de mensen die van Israel afstammen – stamsgewijs – een eigen gebied toewijst in het land dat God hen vanouds had beloofd. Ook moeten we niet overrompeld worden door de wetenschap dat God in hun midden – op de berg van God, de berg Sion – Zijn huis laat bouwen om daar voor altijd Zijn intrek te nemen. God woont op de nieuwe aarde in een tempel te midden van Zijn volk Israel, als centrum van de volken wereldwijd. In het volgende gedeelte zullen we de gegevens die deze zienswijze ondersteunen verder uitwerken.

Jood en heiden zijn één in Christus.

De vorst en het volk knielen voor de HEERE God.

De profeet Ezechiël was er getuige van dat de HEERE langs de weg van de buitenste- en binnenste Oosterpoort intrede had gedaan in Zijn huis om Zich er definitief te vestigen. Ezechiël 43:1-12 De buitenste Oosterpoort werd daarna voorgoed gesloten. Niemand mocht erdoor in- of uitgaan. Ook de vorst niet. Het laat het onderscheid tussen de Allerhoogste God en de vorst – die ook boven het volk stond – voelen. De vorst mocht de buitenste Oosterpoort niet in– of uitgaan, maar hij mocht er wel – bij wijze van uitzondering – *de vredemaaltijd* gebruiken. De buitenste Oosterpoort wordt op die manier een soort van kamer waarin de koning de offermaaltijd gebruikt met degenen die dicht bij hem staan. Ezechiël 44:1-3 *Toen bracht Hij mij terug via de poort van het buitenste heiligdom die naar het oosten gekeerd was, maar die was gesloten. En de HEERE zei tegen mij: Deze poort moet gesloten blijven. Hij mag niet geopend worden en niemand mag erdoor binnenkomen, want de HEERE, de God van Israël, is erdoor binnengekomen. Daarom moet hij gesloten blijven. Wat de vorst betreft, de vorst, alleen hij mag erin zitten om brood te eten voor het aangezicht van de HEERE. Via de voorhal van de poort mag hij binnenkomen en via dezelfde weg naar buiten gaan.* Ook de binnenste Oosterpoort is meestal gesloten om precies te zijn zes dagen van de week. *Zes werkdagen* staat er want op *de sabbat* wordt de binnenste Oosterpoort geopend. Dat geldt trouwens ook voor de nieuwemaansdag. Ezechiël 46:1 *Zo zegt de Heere HEERE: De poort van de binnenste voorhof die naar het oosten gekeerd is, moet op de zes werkdagen gesloten blijven, maar op de sabbatdag geopend worden. Ook op nieuwemaansdag moet hij geopend worden.* De eerste dag van de nieuwe maan, is de eerste dag van de nieuwe maand. Die dag telt als een bijzondere dag, vergelijkbaar met *de sabbat*. De vorst mag bij wijze van uitzondering door de binnenste Oosterpoort – op de sabbat en nieuwemaansdag – naar het binnenplein lopen om de offers aan de HEERE aan te bieden. Hij mag niet zelf op het binnenplein komen waar het grote altaar voor de HEERE zich bevindt. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid. De priester offert. De vorst biedt de voorgeschreven offers op de vaste hoogtijdagen – de sabbat en de nieuwe maan – aan namens het volk. Als het goed is knielt de koning voor de HEERE op de grens van het binnenplein. De koning gaat diep door de knieën, terwijl de priesters de offers brengen die hij hen liet overhandigen. Wanneer de liturgie beëindigd is, keert de koning terug op zijn schreden – mogelijk zelfs achteruitlopend – om zijn nederigheid ten aanzien van de HEERE tot uitdrukking te brengen. De poort blijft op sabbat de hele dag open. Ezechiël 46:2 *Dan zal de vorst van buiten binnenkomen via de voorhal van de poort, en bij de deurpost van de poort blijven staan. De priesters moeten zijn brandoffers en zijn dankoffers bereiden en hij zal zich neerbuigen op de drempel van de poort en dan naar buiten gaan. Maar de poort mag tot de avond niet gesloten worden.*

De koning en de gewone mensen.

Er bevinden zich nog meer mensen op de buitenste plein, het volk van het land. Zij mogen de binnenste Oosterpoort niet binnengaan. Maar omdat die poort op sabbat en de nieuwemaansdagen de hele dag verder openblijft, hebben zij het oog op het brandofferaltaar en de ingang van de

tempel. Zij knielen neer bij de ingang en betonen op deze wijze hun ontzag voor de HEERE God, Die in de tempel woont. Ezechiël 46:3 *De bevolking van het land moet zich op de sabbatten en op de nieuwemaansdagen neerbuigen voor het aangezicht van de HEERE aan de ingang van die poort.*

De vorst is iemand met privileges; tegelijk is hij iemand van het volk.
De naam van de koning is *vorst*. De naam koning wordt niet gebruikt. Het visioen gaat er blijkbaar vanuit dat in het Koninkrijk van God de leiding van het land en het volk Israel gedelegeerd is aan een persoon die *de vorst* genoemd wordt. Hij heeft zonen – zo zal later blijken – die gezien worden als erfopvolgers. Hij kan namelijk van zijn gebied een deel aan een bepaalde zoon schenken. Het lijkt op *een koninklijk huis*, wellicht de David dynastie, hoewel ook de naam van David niet valt. Wel wordt de lijn naar de koninklijke familie van David uit het verleden getrokken als de HEERE duidelijk maakt dat het erfdeel van het volk is. De vorst mag er niet iets van inpikken, zoals in het verleden wel gebeurde. De vorst moet – net als alle andere mensen – via de buitenste Noorder- of Zuiderpoort het tempelcomplex binnengaan om het buitenplein te betreden. Voor hem is er geen aparte toegang. Hij mag dan wat dichter bij God staan en een grotere persoonlijke verantwoordelijkheid hebben dan zijn volksgenoten, hij is mens onder de mensen. Het feit dat het volk Israel op de nieuwe aarde geregeerd wordt door een mens uit de koninklijke familie van David – en dus fungeert als een monarchie – betekent dat de vorst de leiding heeft en belastingen int. De belastingopbrengst die de koning inzamelt, geeft de vorst op zijn beurt – voor een deel – aan God als offer. Met die offers wordt God de eer toegebracht en de zonden van de mensen in herinnering gebracht en het besef van dankbaarheid en erkentelijkheid levend gehouden.

De vorst brengt een offer, maar loopt ook met het volk mee en buigt voor Gods Aangezicht.

De vorst draagt zorg voor de offers.
Met die offers voorziet de vorst het dagelijkse morgenoffer en die van de sabbat, de nieuwemaansdag en de grote feesten. Op Zijn beurt voorziet de HEERE langs de weg van de offervoorschriften de priesterlijke familie van voedsel. Wanneer dit zoals voorgeschreven in zijn werk gaat, is er een directe en krachtige herinnering aan de wijze waarop de HEERE de eredienst had ingericht in de tijd toen Zijn volk in Israël woonde en leefde. Er zijn dieren op de nieuwe aarde en er zijn oogsten. Vermoedelijk zijn er op de nieuwe aarde kleinere en grotere uitdagingen. Ook in die tijd is het ene jaar gunstiger dan het andere en het klimaat kan wijzigen en de omstandigheden kunnen beter of slechter zijn; iets wat in de goede en slechte oogsten en vee-sterfte maar ook in goede jaren met veel vee, merkbaar is. De vorst kan in bepaalde omstandigheden aanleiding vinden om God op bijzondere wijze te danken en te eren. Op zo'n moment worden – voor de vrijwillige offers – de deuren van de binnenste Oosterpoort geopend voor de vorst. Hij brengt zijn dank- en lofoffers en wanneer dit geschied is vertrekt de vorst door dezelfde poort naar het buitenplein. Na zijn vertrek – op een doordeweekse dag – wordt de poortdeur gesloten.

De offers op de sabbatdag en de nieuwemaansdag.

De sabbatdag en de nieuwemaansdag zijn bijzondere en frequent terugkerende feestdagen. *De sabbat* is de zevende dag van de week, de dag waarop niet gewerkt wordt. De nieuwemaansdag is de eerste dag van de nieuwe maand, die blijkbaar gerelateerd is aan de maanstand, die rouleert in een ritme van zo'n 28 dagen. Wanneer alleen de maanstand telt – de maand = de maan – gaan de seizoenen schuiven. Het vaste oogstseizoen komt in dat geval na verloop van tijd buiten het oogstfeest te liggen. Nu had men daar in Oud-Israël een oplossing voor. Zij brachten het natuurlijke jaar van 12 manen en het kalenderjaar van 12 maanden met elkaar in overeenstemming door er – vóór Pesach – met zekere regelmaat een maand tussen te schuiven. Laten we naar *de sabbat* gaan. Het brandoffer op de sabbat – dat de vorst de HEERE aanbiedt – bestaat uit zeven dieren, zes lammeren en een ram met *het getal zeven* mogelijk als teken van de volheid, een teken van de week. Ezechiël 46:4 *Het brandoffer dat de vorst de HEERE aanbiedt, zal op de sabbatdag bestaan uit zes lammeren zonder enig gebrek en een ram zonder enig gebrek.* Het offer is als zo vaak een samengesteld offer van vlees en granen en olie. Een efa graan is zo'n 36 liter. Een hin olie is een-zesde deel van een efa. Het gaat bij een hin olie, dus om zo'n zes liter. Vermoedelijk wordt het graan en de olie niet als losse producten (voor een deel) geofferd, maar als gebakken brood, waar het graan en de olie in verwerkt zijn. Ezechiël 46:5 *en het graanoffer, een efa per ram – maar bij de lammeren zal als graanoffer een gave naar zijn vermogen dienen – en als olie een hin per efa.* Op *de nieuwemaansdag* wordt aan het gebruikelijke sabbatoffer nog een offer toegevoegd namelijk dat van een jonge stier. *De nieuwemaansdag* kan samenvallen met een sabbat, maar dat hoeft zeker niet. Ezechiël 47:6 *Op nieuwemaansdag moet als offer een jonge stier – het jong van een rund – zonder enig gebrek dienen, en zes lammeren en een ram; alle moeten zonder enig gebrek zijn.* Zo te zien wordt er proportioneel heel wat aangeboden aan de HEERE, waarvan Hij een groot deel als voedsel schenkt aan de priester en zijn familie. Ezechiël 46:7 *Als graanoffer moet hij voor een efa per jonge stier en een efa per ram zorgen – maar bij de lammeren, al naargelang zijn vermogen reikt – en als olie een hin per efa.*

De sabbat en de nieuwe maan.

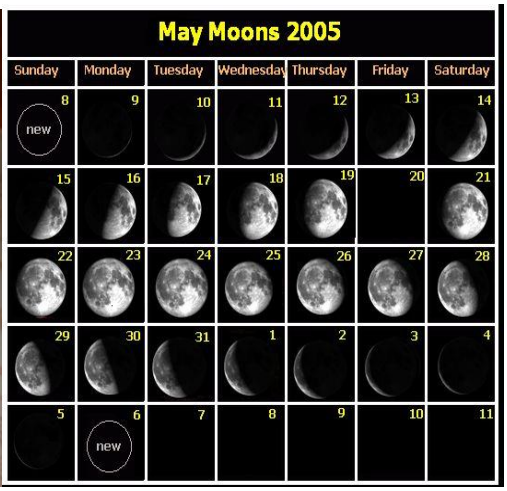

De sabbat is er ook op de nieuwe aarde, want de sabbat is een eeuwig verbond.

Veel mensen zullen hun wenkbrauwen fronsen wanneer ze zich realiseren dat we hier mogelijk een kijkje in het leven op de nieuwe aarde ontvangen. Men zal zeggen 'dat we daar niets van weten'. Maar is dat helemaal juist? Laten we het woord *eeuwig* onder de loep nemen. Christenen die de Heere Jezus aannemen als hun Verlosser en Heere en volgens Gods geboden leven – door de kracht van de verzoening en de Heilige Geest – ontvangen eeuwig leven. Johannes 3:16 *Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft,*

niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. Dat eeuwige leven is nu in dit leven al ingegaan, hoewel we de overgang naar de nieuwe aarde nog mee moeten maken. *Eeuwig* betekent in ons geval dat het leven als schepsel – met God en de medemens en de schepping – niet ophoudt met de dood, maar direct na ons overlijden aan de andere kant van de dood verder gaat. We bevinden ons dan *in de hemel* naar het woord van de Heere Jezus. Mattheus 22:31,32 *En wat de opstanding van de doden betreft, hebt u niet gelezen wat door God tot u gesproken is, toen Hij zei: Ik ben de God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob? God is niet een God van doden, maar van levenden.* Het verhaal van de opstanding en het eeuwige leven is niet nieuw. Het geldt dus ook al voor de gelovige mensen van het Oude Testament. Het woord *eeuwig* wordt door de HEERE ook gebruikt in verband met *de sabbat*. Exodus 31:16,17 *Laat de Israëlieten dan de sabbat in acht nemen, door de sabbat te houden, al hun generaties door, als een eeuwig verbond. Hij zal tussen Mij en de Israëlieten voor eeuwig een teken zijn, want de HEERE heeft in zes dagen de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag heeft Hij gerust en Zich verkwikt*. Misschien zijn er mensen die vreemd opkijken van de idee dat op de nieuwe aarde *de sabbat* gehouden wordt. Gods inzettingen zijn een weldaad voor mens en natuur en ook voor het geloof en de dienst aan God is een dag vrij een heerlijk vooruitzicht. Sterker, de wekelijkse indeling zal ook op de nieuwe aarde gevolgd worden door *een sabbatsjaar* en *een jubeljaar*. Verderop wordt de vorst er namelijk aan herinnerd dat zijn dienaren tot een bepaalde tijd in zijn dienst zijn namelijk tot *het jubeljaar*, oftewel *het jaar van de vrijlating*. Met andere woorden de hele orde van *de sabbat* en h*et sabbatsjaar* en *het jubeljaar* zullen we vermoedelijk terugvinden op de nieuwe aarde. God had geweldige plannen die in onze bedeling maar matig tot slecht zijn gevolgd. God houdt vast aan Zijn voornemen en wacht net zo lang totdat ze volledig ingelost worden. God maakt met u en met mij een nieuw begin. Dat doet Hij ook met *de sabbat* en *het jubeljaar*, een plan om de rijken niet steeds rijker te laten worden en de armen niet armer. Een geweldig plan ook om mensen te laten leren van hun fouten en om mensen die pech hebben gehad in het leven nieuwe kansen te geven. Ook voor de natuur is de wekelijkse rustdag en *het sabbatsjaar* – waarop het land een jaar rust krijgt – en *het jubeljaar*, waarin het land zeker twee jaar rust krijgt een weldaad, zodat de natuur kan herstellen. Voor de mens is het een dag en een jaar van vertrouwen; Leven uit de hand van God Die zorgt voor Zijn volk.

Sabbatskaarsen, brood en wijn.

Het woord eeuwig.

Het is waar dat *eeuwig* niet onvoorwaardelijk is. Mensen kunnen hun eigen deelname aan Gods plannen door ongeloof en ongehoorzaamheid te niet doen. Daar komt nog iets bij; Wij kunnen als zondige mensen de zaak van God behoorlijk frustreren. Denk aan Jeruzalem de *eeuwige* stad in 586 v Chr. ingenomen en platgebrand compleet met paleis en tempel. Maar toch *eeuwig* want later compleet met tempel – tussen 539 en 515 v Chr. – weer opgebouwd. Later in 70 na Chr. opnieuw verwoest en de Joodse inwoners weggejaagd de diaspora in. Maar in 1948 na Chr. is daar weer een glimp van hoop. De Joodse gemeenschap keert terug naar het land van belofte en later is Jeruzalem opnieuw de hoofdstad van Israël geworden. De eeuwige hoofdstad die ze niet meer prijsgeven. God houdt vast aan Zijn eeuwige beloften. Bij het aanbreken van Gods Koninkrijk daalt *het nieuwe Jeruzalem* uit de hemel op de nieuwe aarde. Openbaring 21:2,3 *En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalen van God uit de hemel, gereedgemaakt als een bruid die voor haar man sierlijk gemaakt is. En ik hoorde een luide stem uit de hemel zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn en hun God zijn.* Eeuwig betekent niet *ononderbroken*, maar wat van God het bijvoegelijk naamwoord *eeuwig* heeft ontvangen, zal altijd terugkeren.

Sabbat – dag van vertrouwen en lofprijzing – een eeuwig teken tussen God en Zijn volk.

Op de grote feesten – Paasfeest en Loofhuttenfeest voor God verschijnen.

Ook op de nieuwe aarde zijn er *de grote feesten* waarbij Gods volk voor Zijn Aangezicht verschijnt. De jaarlijkse pelgrimage in voor- en najaar naar de stad van God zal zich weer langzaam maar zeker inslijpen in de enerverende gewoontes van de nieuwe mensheid. Gods volk samen op weg naar de ontmoeting met de HEERE, hun Verlosser en God. Elk jaar opnieuw zal het iets zijn waar de mensen – uit Israel en de volken – zich op voorbereiden en naar uitkijken. Wie van de bekenden en onbekenden zullen we onderweg ontmoeten? Eén ding verbindt alle mensen hoe verschillend we ook zijn. Ons hart is vol van lof en dank aan God. Er wordt gezongen en er worden verhalen gewisseld. Zoals onze voeten gericht zijn naar Gods heiligdom in Jeruzalem, zo zal ook ons hart en onze ziel gericht zijn op de verheerlijking van de Allerhoogste. Ezechiël is op het Joodse volk gericht, maar Openbaring 21 vooral gefocust op de gelovigen uit de volken. Openbaring 21:24-26 *En de naties die zalig worden, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin. En haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal geen nacht zijn. En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties daarin brengen.* Eenmaal aangekomen bij het tempelcomplex zal het nodig zijn de menigte en de ontmoeting met God enigszins te ordenen. Iedereen wil voor Gods Aangezicht verschijnen of ze nu vorst zijn of gewoon iemand uit het volk. De zuiderlingen komen door de buitenste Zuiderpoort. Wie vanuit het noorden kwam verlaat het plein

aan de zuidzijde en andersom. Ezechiël 46:9 Ook de vorst – hoezeer in ambt verheven boven de gewone mensen – bevindt zich tussen het gewone volk. In het licht van Gods Aangezicht is ieder mens gelijk. Kijk daar loopt hij. Het ene feest loopt de vorst via de Noorderpoort en vertrekt via de Zuiderpoort. Het volgende feest doet hij het net andersom. Hij voelt zich een met het volk. De mensen geven hem een hand, maar als ze zich op de buitenste voorhof bevinden is hun hart en hun aandacht helemaal gericht op de HEERE die hen redde en deze nieuwe wereld voor hen creëerde. Ezechiël 46:10 *Wanneer zij binnenkomen, moet de vorst in hun midden binnenkomen, en wanneer zij naar buiten gaan, moeten zij tegelijk naar buiten gaan.* Op de feesten moet de vorst diep in de buidel tasten. God verwacht elke dag van het feest offeranden die sterk doen denken aan die van *de sabbat* en *de nieuwemaansdag*. Er zijn elke dag zes lammeren en een ram en een jonge stier die geofferd worden aan God om tegemoet te komen aan elke gemoedsbeweging van het volk – het verlangen naar verzoening en naar reiniging en om te dienen als de dank- en de lofoffer aan God. Het is vlees en brood of het zijn koeken gebakken van graan en olie die op het grote altaar voor een deel in rook opgaan als zichtbaar en tastbaar symbool van toewijding en eerbetoon aan God. We zullen ons er bewust van zijn dat het heiligdom met de offers een sterk verwijzend karakter heeft. Als schaduw wijst het naar de werkelijkheid namelijk Christus Jezus, het Lam van God dat de zonde van de wereld heeft weggenomen. Met de hernieuwde eeuwige blijdschap over de verlossing uit schuld en dood door onze Heere Jezus Christus is er ook altijd het diepe berouw en het bewustzijn van eigen ontrouw en onwil van vroeger wat de dankbaarheid en lofprijzing verdiept en ook verhoogt voor God Die niet alleen de schuld vergeeft, maar ook een nieuw hart, een nieuwe toewijding schenkt door de Heilige Geest. Ezechiël 46:11 *Op de feesten en op de feestdagen moet het graanoffer bestaan uit een efa per jonge stier en een efa per ram – maar bij de lammeren, een gave al naargelang zijn vermogen reikt – en als olie een hin per efa.*

Paasfeest en Loofhuttenfeest.

Van Paasfeest naar Heilig Avondmaal.

In de woestijn leerde de HEERE Zijn volk het Paasfeest. Het woord *Peser* betekent feitelijk *voorbijgaan.* Het is een herinnering aan de engel van verderf die rondging in Egypte. In elke huis – ook dat van de Farao – stierf de eerstgeboren zoon. God gaf aan Zijn volk een kans om aan dit vonnis te ontkomen. Ze moesten een lam slachten en van het bloed strijken aan de bovendorpel en de zijkanten van de deur. Exodus 12:5-7 *U moet een lam zonder enig gebrek hebben, een mannetje van een jaar oud. U moet het van de schapen of van de geiten nemen. U moet het in bewaring houden tot de veertiende dag van deze maand, en heel de verzamelde gemeenschap van Israël zal het slachten tegen het vallen van de avond. En zij zullen van het bloed nemen en het aan de beide deurposten strijken en aan de bovendorpel, aan de huizen waarin zij het eten zullen. Zij moeten het vlees dezelfde nacht nog eten; op vuur gebraden, met ongezuurde broden, en met bittere kruiden moeten zij het eten.* Wanneer de engel van het verderf voor een huis verscheen waar het bloed van het lam was

aangebracht zal hij – dat was Gods instructie – het huis met rust laten. Het vraagt geloof van het volk om Gods advies op te volgen. Men gaf – door dit te doen – aan dat men op God vertrouwde en Zijn aanwijzingen om gered te worden, serieus nam. Op die manier leerde God Zijn volk dat het – ook op het punt van dood en leven – van Hem op aan kan. God zal ons redden van de komende toorn wanneer we Hem nauwgezet volgen. Op de avond van de uittocht wordt het Paasfeest gevierd. Exodus 12:50,51 *Alle Israëlieten deden zoals de HEERE Mozes en Aäron geboden had, zo deden zij. En het gebeurde op deze zelfde dag dat de HEERE de Israëlieten uit het land Egypte leidde, ingedeeld naar hun legereenheden.* Het is dit feest dat de Heere Jezus samen met de discipelen viert in de nacht voordat Hij werd overgeleverd. Lucas 22:7,8 *De dag van de ongezuurde broden brak aan, waarop men het Pascha moest slachten. En Hij stuurde Petrus en Johannes eropuit en zei: Ga heen, maak voor ons het Pascha gereed, zodat wij het kunnen eten.* Tijdens de Paasmaaltijd verandert de Heere de intenties van het feest. Hij laat het brood en de wijn naar Zijn lijden en sterven verwijzen. Jezus zegt: 'Dit is Mijn Lichaam. Dit is het bloed van het Nieuwe Verbond.' Lucas 22:19,20 *En Hij nam brood en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en gaf het aan hen met de woorden: Dit is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt. Doe dat tot Mijn gedachtenis. Evenzo nam Hij ook de drinkbeker na het gebruiken van de maaltijd en zei: Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in Mijn bloed, dat voor u vergoten wordt.* Het is door het bloed van Christus dat wij gered worden.

Van Paasfeest naar het bruiloftsmaal van het Lam.

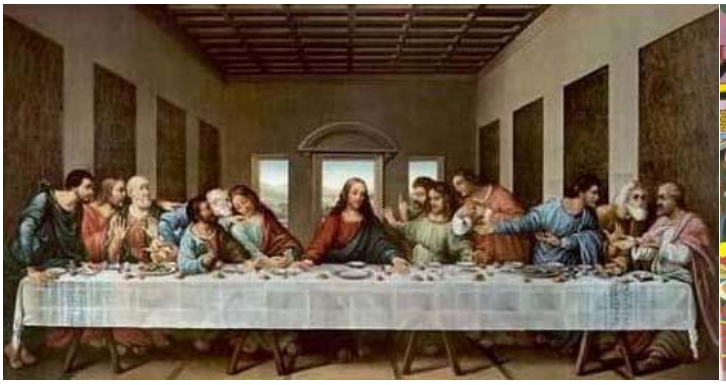

Het bruiloftsmaal van het Lam.

De Heere Jezus wijst aan de Avondmaalstafel ook naar de toekomst. Hij strekt Zich er naar uit. Met heel Zijn hart verlangt de Heere Jezus Christus met Zijn volk naar de bruiloft van het Lam. Daar zal Hij met ons de maaltijd houden. We merken in Lucas dat ook in de toekomst het Paasfeest gevierd zal worden. Lucas 22:15-18 *En Hij zei tegen hen: Ik heb er vurig naar verlangd dit Pascha met u te eten, voordat Ik ga lijden. Want Ik zeg u dat Ik daar zeker niet meer van zal eten, totdat het vervuld is in het Koninkrijk van God. En nadat Hij een drinkbeker genomen had en gedankt had, zei Hij: Neem deze en deel hem onder elkaar. Want Ik zeg u dat Ik niet drinken zal van de vrucht van de wijnstok, totdat het Koninkrijk van God gekomen is.* Het is niet zo dat de Heere hier voorzegt na Zijn opstanding geen brood of wijn meer te gebruiken. Dat doet Hij namelijk wel wanneer Hij bijvoorbeeld voor de ogen van de leerlingen brood eet om hen ervan te overtuigen dat Hij werkelijk lichamelijk is opgestaan van de doden. Lucas 24:41-43 *En toen zij het van blijdschap nog niet geloofden, en zich verwonderden, zei Hij tegen hen: Hebt u hier iets te eten? En zij gaven Hem een stuk van een gebakken vis en van een honingraat. En Hij nam het aan en at het voor hun ogen op.* Ook eet de Heere met de Emmaüsgangers (Lucas 24:13-35) en Hij eet vis met de leerlingen aan het Meer van Galilea. Johannes 21:12-14 De Heere heeft na de opstanding uit de dood het opstandingslichaam, zoals wij dat later – na onze opstanding – ook zullen hebben. Paulus noemt de Heere 'de eerstgeborene uit de doden', daarmee doelend op de eerste lichamelijke opstanding, namelijk die van van de Heere. Kolossenzen 1:15 *Hij is het Beeld van de onzichtbare God, de Eerstgeborene van heel de schepping*. We hebben

Zijn Geest als *onderpand* ontvangen, terwijl Hij '*ons vlees in de hemel'* is. Tussen de regels door hebben we gezien dat de Heere met dit opstandinglichaam *vis eet en wijn drinkt*. De Heere heeft derhalve een functionerend lichaam vergelijkend met wat wij nu hebben. Met eten en drinken doelt de Heere op het hemelse Avondmaal; ditmaal als maaltijd waarin de Heere Jezus Christus met ons als gelovigen het Avondmaal zal vieren in de nieuwe situatie van Gods Koninkrijk. Openbaring 19:9 *En Hij zei tegen mij: Schrijf: Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam.* Pas tegen het einde van het boek Openbaringen is het zover. De gelovigen uit Israel en de volken zijn binnengegaan. Het wordt 'het avondmaal van de bruiloft van het Lam' genoemd. De eenheid van Christus met Zijn bruid, de gemeente – uit het Joodse volk en de volken – wordt gevierd. Openbaring 19:9 *En Hij zei tegen mij: Dit zijn de waarachtige woorden van God. En hij zei tegen mij: Schrijf: Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam. En hij zei tegen mij: Dit zijn de waarachtige woorden van God.*

Het land van de vorst ligt aan de Oost- en Westkant van het Heilige gebied.

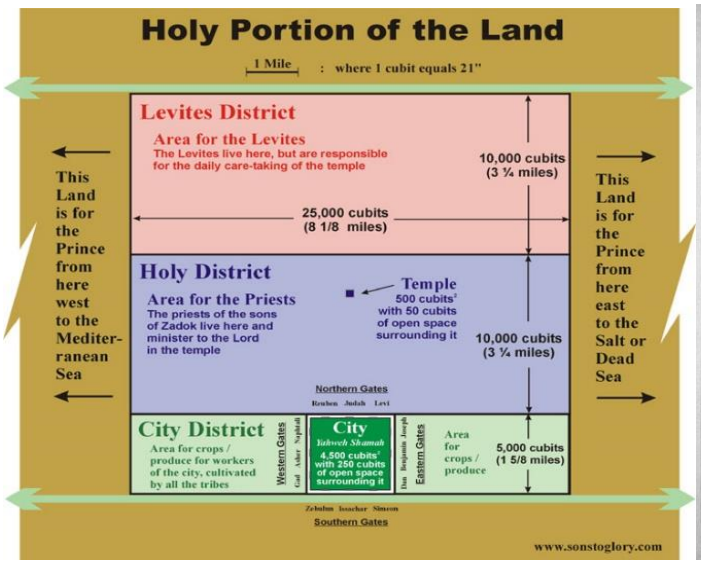

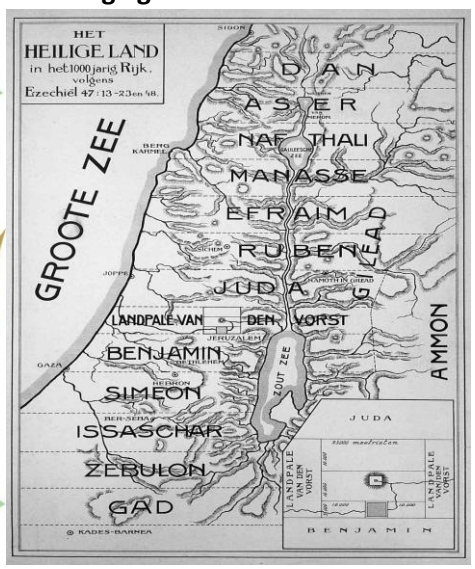

Het erfdeel van de vorst en het erfdeel van het volk.

God heeft de vorst – in verhouding tot het volk – een behoorlijk groot gebied toegewezen. De HEERE heeft een gebied van 25.000 el in het vierkant – zo'n 12.5 km – ingericht voor het heiligdom en het gebied waar de priesters en de Levieten en de stadsmensen komen te wonen. Ten Noorden en ten Zuiden van dit gebied ontvangen de stammen – zie verderop – hun gebied. Welnu aan de Oostzijde – van het heilige gebied van 12.5 km. – richting de Dode Zee en de Westzijde richting de Middellandse Zee ontvangt de vorst zijn gebied. Dat gebied wordt gezien als zijn *erfdeel.* God wil voorkomen dat de vorst opnieuw gebied – dat aan het volk is toegewezen – zich zou toe-eigenen. Vandaar de strikte scheiding tussen het volk en de familie van de koning. Ezechiël 46:18 *De vorst mag niets nemen van het erfelijk bezit van het volk door hen uit hun bezit te verdringen. Hij mag zijn zonen alleen van zijn eigen bezit in erfelijk bezit geven, zodat Mijn volk niet verspreid wordt, ieder verdrongen uit zijn eigen bezit.* God noemt het gebied – dat aan de vorst wordt toegewezen – *zijn erfdeel*. Datzelfde geldt van de twaalf stammen van Israel. Die ontvangen in hun gebied – familiegewijs hun erfdeel. Ook wat het land betreft geldt een *eeuwige belofte*. Zeker, het land blijft van God. De Israelieten ontvangen het gebied uit Zijn hand voor eeuwig. Genesis 17:8 *Ik zal aan u en uw nageslacht na u het land waar u vreemdeling bent, heel het land Kanaän, als eeuwig bezit geven. Ik zal hun tot een God zijn.*

Paleis en huis voor het volk.

Het eeuwige koningschap van David.

Het viel al op dat niet de term *koning*, maar *vorst* wordt gebruikt voor de leider van het volk van de toekomst. Hij heeft een vooraanstaande positie, maar is duidelijk ondergeschikt aan God. De vorst heeft privileges, maar is ook gewoon iemand van het volk. Dat blijkt op de grote feestdagen wanneer de koning ook de buitenste Noorder- of Zuiderpoort doorgaat en met het volk over het buitenplein gaat voor het Aangezicht van God. Vermoedelijk stamt de vorst uit het huis van David. Men herinnert zich in Israël de periode onder koning David als een heel bijzondere periode. Wellicht idealiseert men die tijd, maar ondanks zijn zonden – die zijn huis deden schudden – en het geweld tegen de andere volken is David een vrij ideale koning geweest, ook in gelovig opzicht. Het was een tijd waarin koning David zijn macht vergrootte van de rivier de Eufraat tot aan de beek van Egypte. Koning David vormt met zijn gezin een familie waar God bijzondere toezeggingen aan gedaan heeft. Ook heeft de HEERE de opkomst van David lang in de geschiedenis voorbereid. Vader Jakob deed al bijzondere uitspraken over de heerschappij van de stam Juda. Genesis 49:9,10 *Juda is een leeuwenwelp; van je prooi ben je opgestaan, mijn zoon. Hij heeft zich gekromd, zich als een leeuw neergelegd, als een leeuwin; wie zal hem doen opstaan? De scepter zal van Juda niet wijken en evenmin de heersersstaf van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Hem zullen de volken gehoorzamen*. In de geschiedenis van Ruth en Naomi groeit de stamboom waar de geboorte van David een tak van vormt, verder. Ruth 4:18-22 *Dit nu zijn de afstammelingen van Perez: Perez verwekte Hezron, Hezron verwekte Ram, Ram verwekte Amminadab, Amminadab verwekte Nahesson, Nahesson verwekte Salma, Salmon verwekte Boaz, Boaz verwekte Obed, Obed verwekte Isaï, en Isaï verwekte David.* Aan deze David deed God de belofte van een eeuwig koningschap. 2 Samuel 7:41 *Uw huis en uw koningschap zullen voor uw ogen voor eeuwig vaststaan, uw troon zal voor eeuwig zeker zijn.* Het is waar dat deze toezegging – nadat het koningschap van de Daviddynastie in de praktijk beëindigd was – toegepast werd op de Messias. Profetische aanwijzingen voor de omgehouwen stamboom (Jesaja 11:1) waaruit een twijgje zou opschieten en het dorp Bethlehem (Micha 5:1) – de geboortestad van David – waar de komende heerser geboren zou worden, verwijzen naar de komst van de Messias van wie wij weten dat het Jezus Christus is. De geslachtsregisters van de Heere Jezus lopen over de koninklijke familie van David van wie Jozef de laatste telg was vóór de komst van Jezus. Jezus is de Zoon van David.

Het eeuwige koningschap van David.

Jezus is de Zoon van David.

Zo noemde God Hem in Lucas 1:32. Zo zag Hij Zichzelf (Marcus 12:35) ook en zo noemden de mensen Hem (Marcus 9:27). Het eerste wat Jezus zei bij aan het begin van Zijn publieke optreden is 'dat het koninkrijk van God nabij was.' Marcus 1:15 *En Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie.* De Heere Jezus wordt overigens nergens koning genoemd; Zijn titel is *Heere* oftewel in het Grieks *Kurios.* Er waren wel koningen in die tijd, zoals bijvoorbeeld Herodes. Maar de keizer – de koning der koningen – heette *kurios.* In gesprek met Pilatus, de Romeinse stadhouder komt aan het licht dat de Joodse leiders Jezus hebben overgeleverd aan de Romeinen met deze aanklacht: 'Jezus beweert dat hij de koning der Joden is.' De Heere ontkent dit niet als Pilatus Hem ernaar vraagt, maar zegt 'dat Zijn Koninkrijk niet van deze wereld is'. Johannes 18:37 Om de Joden een hak te zetten laat Pilatus boven Jezus' hoofd aan het kruis een bordje plaatsen met daarop de woorden: *Jezus van Nazareth, de Koning der Joden*, afgekort INRI. God heeft de Heere Jezus bij de Hemelvaart gezet aan Zijn rechterhand. Al Zijn vijanden worden door God aan Hem onderworpen. Jezus is Heere. Daarna zal Jezus Christus het koningschap aan God de Vader overgeven. 1 Korintiërs 15:24-26 *Daarna komt het einde, wanneer Hij het koningschap aan God en de Vader heeft overgegeven, wanneer Hij alle heerschappij en alle macht en kracht heeft teniet gedaan. Want Hij moet Koning zijn, totdat Hij alle vijanden onder Zijn voeten heeft gelegd. De laatste vijand die tenietgedaan wordt, is de dood.* In het boek Openbaring wordt de Heere – na de definitieve overwinning over de dood en het kwaad en de schuld – de koning van de wereld genoemd. Openbaring 11:15 *En de zevende engel blies op de bazuin, en er klonken luide stemmen in de hemel, die zeiden: De koninkrijken van de wereld zijn van onze Heere en van Zijn Christus geworden, en Hij zal Koning zijn in alle eeuwigheid.* Het zou kunnen dat God de Vader en de Zoon het koningschap over Zijn volk Israel delegeren aan iemand uit de koninklijke familie van David, wellicht aan David en zijn zonen. De Heere Zelf is de koning van alle koningen en van heel de aarde.

Vier voorhofjes voor het volk.

Hoewel er een bijzondere plaats blijft weggelegd voor de priester en de vorst, worden de gewone mensen niet vergeten. Uiteindelijk staat alles in dienst van het volk van God. De Man neemt Ezechiël mee door de binnenste Zuider- of Noorderpoort. Op het buitenplein – dat rondom het binnenplein gelegd is als een grote U – zoekt Hij met Ezechiël de vier hoeken van het buitenplein op, de vier hoeken die gemaakt worden tegen de buitenmuur.

Kookplaatsen in de vier hoeken - boiling places

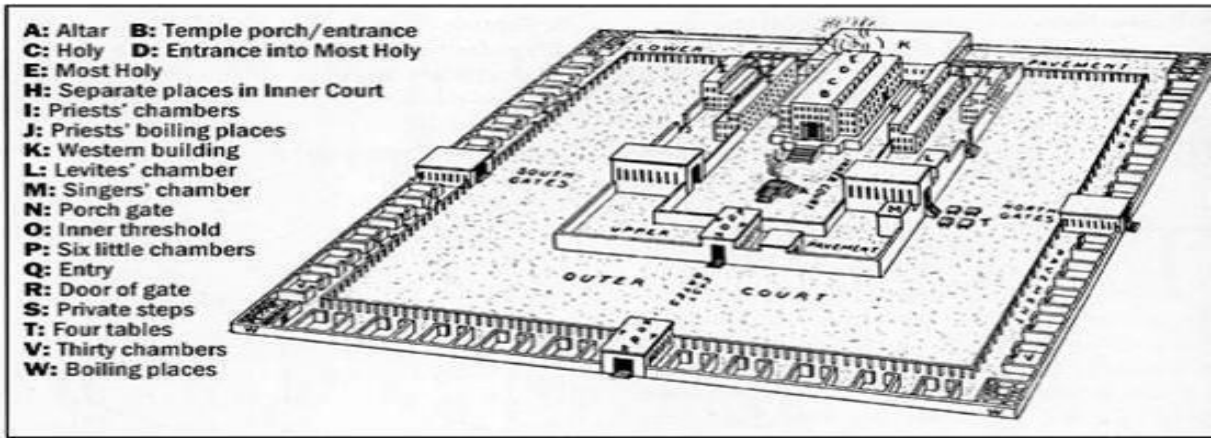

In elke hoek treft de profeet eenzelfde voorhofje aan. Ezechiël 46:21 *Toen bracht Hij mij naar de buitenste voorhof en leidde mij langs de vier hoeken van de voorhof. En zie, in elke hoek van de voorhof was een ander voorhofje.* In elke hoek van het tempelplein is een ruimte afgebakend van veertig el bij dertig el, zo'n 20 bij 15 meter. Er waren er vier van. Het gaat om *de kookruimte* voor het vlees en het brood. In elk voorhofje bevindt zich een rookkanaal. Ezechiël 46:22 *In de vier hoeken van de voorhof waren voorhofjes met rookkanalen, veertig el lang en dertig el breed. De vier hoekvoorhoven hadden eenzelfde maat.* Er is vermoedelijk niet 1 persoon die het eten bereidt. Op 20 meter aanrecht en kookplaten kan heel wat gekookt en gebakken worden. Het offervlees wordt aan de priester op het binnenplein afgegeven en wat voor de familie zelf bestemd is wordt gegeten in de ruimten die tegen de muur gebouwd zijn. Ezechiël 46:23 *Daaromheen lag een ringmuurtje, rond deze vier, en er waren kookgelegenheden gemaakt, rondom onderaan de ringmuurtjes.* Het is de voorhof waar het offervlees voor de gewone mensen wordt bereid. Tussen deze ruimtes en de drie poorten bevinden zich de ruimtes die door sommige uitleggers *restaurant* genoemd worden, oftewel kamers waar familie de vredeoffers aten en op die manier de verbondenheid vierden met God en met elkaar. Een deel van dit offer werd geofferd door de priester. Ezechiël 46:24 *Hij zei tegen mij: Dit zijn de kookgelegenheden waar de dienaren van het huis het slachtoffer van het volk moeten koken.*

Leven op het nieuwe aarde.

De mens herleeft op de nieuwe aarde de geschiedenis die beschreven is in het Oude Testament. Het oorspronkelijke goede begin. God had de mens goed en naar Gods beeld geschapen. Wij lijken vanaf het prilste begin van ons bestaan op God. Niet zozeer uiterlijk, al kan de HEERE menselijke kanten als metafoor voor Zichzelf hanteren. Gods neus en Gods arm en Gods hand helpen ons als mens om te begrijpen wat God doet. God is onze hemelse Vader en wanneer Hij in een bepaalde gedaante onder de mensen verschijnt is dat vaak in menselijke gedaante. Zoals bij Abraham. Maar wij leken vooral op God in relationele zin. Toen God ons schiep werd zichtbaar dat God wel één is, maar niet alleen. Toen klonken namelijk de woorden: *Laat ons mensen maken naar ons beeld en onze gelijkenis.* Genesis 1:26 Op dat moment konden we bedenken dat God wel één is, maar niet alleen. Er is in God – Vader, Zoon en Heilige Geest – een onderlinge relatie van liefde, gerechtigheid en heiligheid. Als metafoor van Gods drie-eenheid is er de twee-eenheid in de schepping van man en vrouw en het huwelijksverbond. *God zei: 'Het is niet goed dat de mens alleen is.'* De mens is geschapen in relatie tot God en tot zichzelf en tot zijn naaste. In het huwelijk wordt dat op bijzondere wijze weerspiegeld, een relatie in liefde en trouw. Die heiligheid en trouw en rechtvaardigheid verloren wij als mensen toen we het uitdrukkelijke gebod van God overtraden. Hoewel de duivel daarbij een laaghartige rol speelt, blijft de mens verantwoordelijk voor zijn doen en laten. In het Paradijs reeds beloofde God dat Hij de satan vernietigend zou verslaan door de Zoon van de vrouw. Genesis 3:15 *En Ik zal*

vijandschap teweegbrengen tussen u en de vrouw, en tussen uw nageslacht en haar Nageslacht; Dat zal u de kop vermorzelen, en u zult Het de hiel vermorzelen. We weten hoe het verder ging. Hoe de HEERE een volk uitkoos, het volk Israël en met de eerste Israëliet Abraham een verbond sloot op grond van de belofte van land en volk. Later – in de woestijn Sinai – heeft de HEERE dit verbond vernieuwd en verdiept en verbreed tot het hele volk. Op grond van de tien geboden sloot God het Oude Verbond met het volk Israël. We weten ook hoe het in de woestijn al misging waar het tweede gebod het moest ontgelden toen Israël een gouden kalf maakte. Later in de geschiedenis van Israël is de gehoorzaamheid van het volk van hoog tot laag afgebrokkeld totdat er niet veel meer van over was en God Jeruzalem, stad en tempel verwoestte en het volk verjoeg uit het land van belofte. De geschiedenis van Israël leert ons een dure les namelijk dat wij niet alleen zondigen, maar verloren lagen in schuld.

Salvador Dali en de geboorte van de nieuwe mens.

Gelovige mensen die zich aan Gods geboden houden zijn en nieuwe schepping.

Van Zijn kant beloofde God een Nieuw Verbond te sluiten met Zijn volk waarin Hij niet alleen de schuld zou wegnemen, maar ook zou zorgen voor een andere instelling bij de mens door de Heilige Geest. God heeft het Nieuwe Verbond met Zijn volk gesloten op basis van het verlossingswerk van onze Heere Jezus Christus. Hoewel we op dit moment nog tot onze knieën in de oude bedeling staan – waar de duivel en de dood en de schuld de dienst uit lijken te maken – is de gelovige toch reeds *een nieuwe schepping* die op een nieuwe manier in de oude bedeling staat. Dankzij Hem staan we in een nieuwe herstelde relatie tot God en onze medemens en onszelf in werkelijke heiligheid en rechtvaardigheid. Efeziërs 4:20-24 *Maar u hebt Christus zo niet leren kennen, als u Hem tenminste gehoord hebt en door Hem bent onderwezen, zoals de waarheid in Jezus is, namelijk dat u, wat betreft de vroegere levenswandel, de oude mens aflegt, die te gronde gaat door de misleidende begeerten, en dat u vernieuwd wordt in de geest van uw denken, en u bekleedt met de nieuwe mens, die overeenkomstig het beeld van God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid.* Hoewel we er dankzij Christus in deze bedeling fundamenteel reeds goed voor staan, strekken we ons verlangend uit naar de volledige verlossing. We kunnen hartstochtelijk uitzien naar de dag waarop we de dood en de schuld en de satan volstrekt achter ons laten. We verkeren in een ‘reeds en nog niet’. Geestelijk zijn we vrij, lichamelijk nog ‘onderworpen’ aan dood en schuld en satan. We verlangen – zoals Paulus het zegt – naar *de verlossing van ons lichaam*. Romeinen 8:23 Na de opstanding uit de dood ontvangen we een lichaam dat helemaal gestempeld is door de Heilige Geest. 1 Korintiërs 15:47-49 *De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk; de tweede Mens is de Heere uit de hemel. Zoals de stoffelijke is, zo zijn ook de stoffelijke mensen, en zoals de Hemelse is, zo zijn ook de hemelse mensen. En zoals wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de Hemelse dragen.* Het is duidelijk dat we er anders voor zullen staan op de nieuwe aarde

dan op de oude aarde. De eerste Adam was goed geschapen en kon zondigen, maar hoefde niet te zondigen. Inmiddels kennen we uit de geschiedenis en ons eigen leven de algehele ellende waar de zonde de mens toe gebracht heeft. Op de nieuwe aarde staan we er anders voor. We kunnen zondigen, maar willen dat nooit meer meemaken. De deur naar de zonde is niet op slot, maar niemand zal hem openen omdat we geleerd door de ellende en gered – door Gods barmhartigheid over ons in de dood en opstanding van Gods Zoon – weten hoe duur onze bevrijding was en hoe kostbaar de verzoening van de zonden en het leven door de Heilige Geest Die in ons is. Het zou helemaal tegen Gods stijl zijn om op de nieuwe aarde een volstrekt – vier dimensies en geen tijd – andere situatie te creeëren.

De Bijbelse geschiedenis.

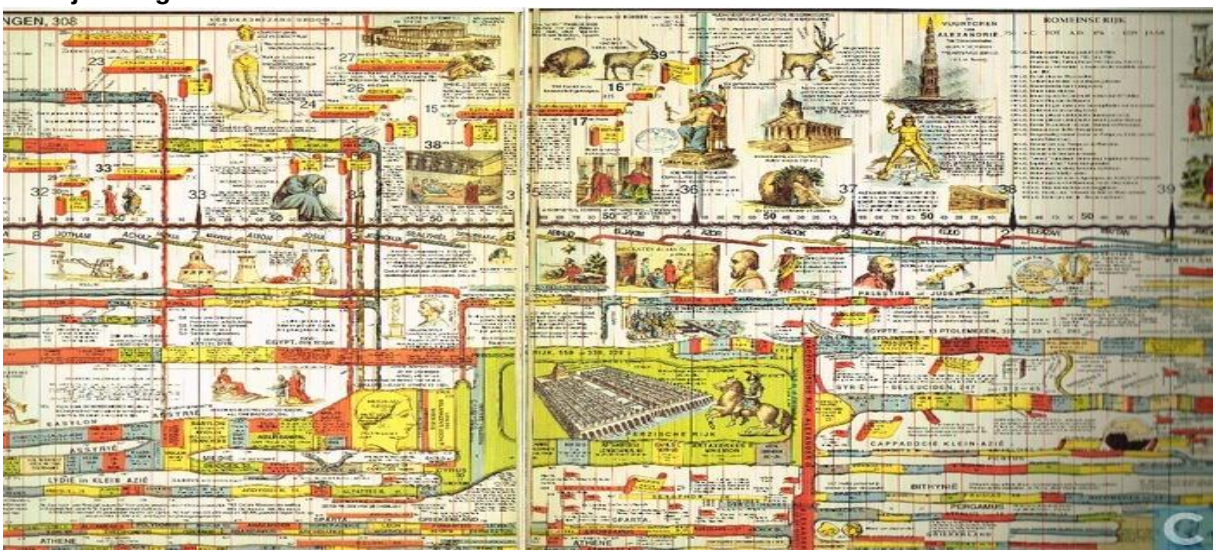

De HEERE heeft de hele geschiedenis geduld gehad totdat Hij uit Israel en de volken het volle getal van uitverkorenen bijeengebracht had. Wij worden nu al *een nieuwe schepping* genoemd. Op de nieuwe aarde zullen wij vergelijkbaar zijn met nu, alleen ons lichaam is dan – niet langer onderworpen aan schuld en dood en satan – gestempeld door de Geest. Het feest van de ongezuurde broden en het Loofhuttenfeest zullen jaarlijks deze wetenschap verversen en verdiepen. De lof voor God, de blijdschap en de dankbaarheid – maar ook een diep berouw over onze zonden – zal niet ophouden. God had na de zondeval kunnen zeggen: 'Ik begin ergens anders opnieuw'. Maar de HEERE had ons lief. Hij koos voor de strijd en de overwinning van het kwaad en het herstel van de mens in relatie tot God en de naaste. Als God dat doet, waarom zou Hij dan naast het land Israël en de bekende tempelberg als locatie voor de tempel niet kiezen voor een herstel van de sabbatsviering en het sabbatsjaar en het jubeljaar, de grote feesten en de vorst uit de lijn van David?

Het water dat uit de tempel in Oostelijke richting stroomt.

De Man en Ezechiël staan voor de ingang van *het huis* oftewel de tempel van de Allerhoogste God. Ezechiël heeft het niet eerder gezien. Er stroomt water van onder de drempel van de tempel naar het oosten. Het water stroomt aan de zuidkant van het altaar naar beneden. De schrijver staat met zijn gezicht naar het Oosten. Alleen op die manier klopt zijn verhaal dat het water uit de rechterzijde van de tempel vloeit en ten zuiden van het altaar naar het oosten stroomt. Ezechiël 47:1 *Daarna bracht Hij mij terug naar de ingang van het huis. En zie, er stroomde water uit, van onder de drempel van het huis naar het oosten, want de voorkant van het huis lag naar het oosten. Het water stroomde naar beneden van onder de rechterzijde van het huis, ten zuiden van het altaar.* Ezechiël bevindt zich aan de Oostzijde van de tempel. Die Oosterpoort zien we wanneer we vanaf de Olijfberg naar de stad kijken. Het is de oude ingang die al eeuwen gesloten is. Die poort is overigens in het visioen van

Ezechiël ook gesloten omdat God de poort als entree tot Zijn huis heeft gebruikt. De Man kan met Ezechiël dus niet via de Oosterbinnen- of buitenpoort. De eerste is alleen open op *sabbat* en de tweede zit voor altijd op slot. Dus kiest Hij voor de Noorderpoort om het tempelcomplex te verlaten aan de buitenzijde. Daar leidt Hij Ezechiël de hoek om in de richting van de buitenste Oosterpoort en daar – voor wie naar de Oosten kijkt – aan de rechterzijde van die poort baant het water zich een weg naar buiten. Ezechiël 47:2 *Vervolgens bracht Hij mij naar buiten via de noorderpoort en leidde mij buitenom rond naar de buitenpoort, in de richting die naar het oosten gekeerd is. En zie, uit de rechterzijde borrelde water.*

Plattegrond van de tempel van Ezechiël.

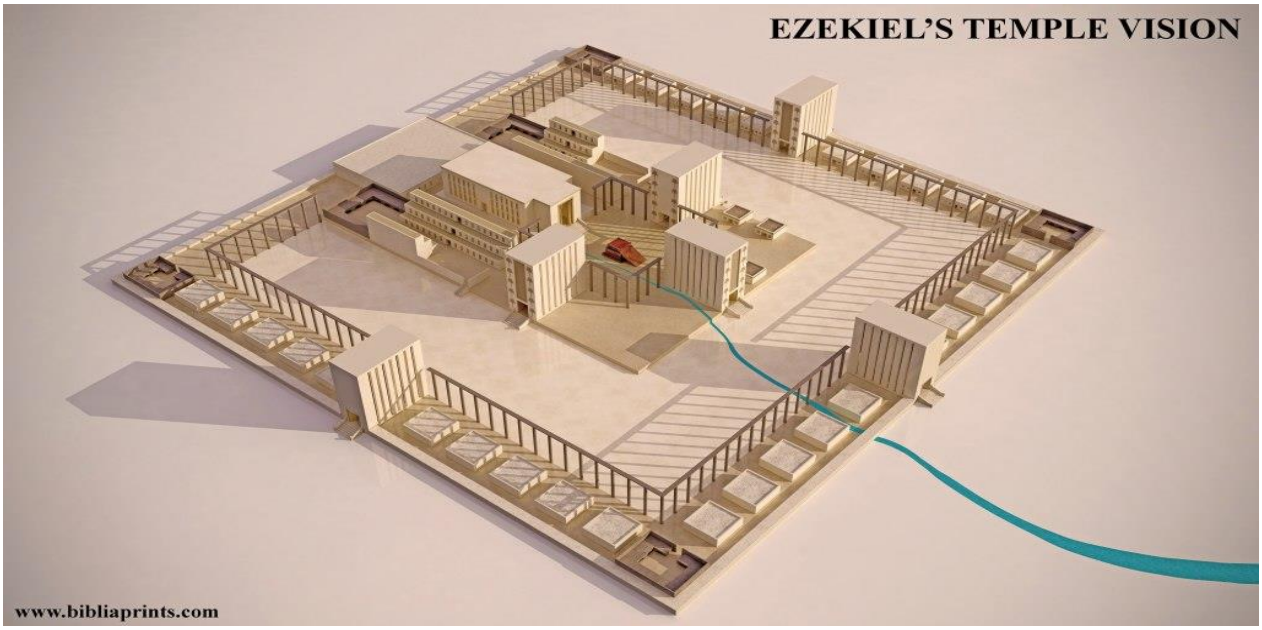

Het water stroomt richting de gespleten Olijfberg.

Op dit moment zou dit problemen opleveren. De stroom kan ten minste niet linea recta naa de Dode Zee in oostelijke richting want daar is de Olijfberg ten oosten van de stad waarvan de top zeker honderd meter hoger reikt dan de tempelberg. Wat we ons mogelijk niet realiseren is: De Olijfberg zal bij de wederkomst van de Heere Jezus in tweeën splitsen. We weten al dat de Heere Jezus – Die bij de Hemelvaart vanaf de Olijfberg naar de hemel ging – op eenzelfde wijze zal terugkeren. Handelingen 1:11,12 *Deze Jezus, Die van u opgenomen is naar de hemel, zal op dezelfde wijze terugkomen als u Hem naar de hemel hebt zien gaan. Toen keerden zij terug naar Jeruzalem, van de berg die de Olijfberg genoemd wordt, die vlak bij Jeruzalem is en daar een sabbatsreis vandaan ligt.* Het is de profeet Zacharia die ons de splitsing van de Olijfberg bekend maakt. Daar komt nog iets bij: Zacharia spreekt enkele verzen na dit nieuws over de wateren die zich vanuit Jeruzalem in beide richtingen – Oost maar ook West – bewegen richting de Zee. Zacharia 14:4,8 *Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, ten oosten ervan. Dan zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden naar het oosten en naar het westen. Er zal een zeer groot dal ontstaan, als de ene helft van de berg naar het noorden zal wijken en de andere helft ervan naar het zuiden. (..) Op die dag zal het geschieden dat er levend water vanuit Jeruzalem zal stromen, de ene helft ervan naar de zee in het oosten en de andere helft ervan naar de zee in het westen: 's zomers en 's winters zal het plaatsvinden.* Het visioen van God aan Ezechiël richt zich op de tijd van *het Koninkrijk van God* en *de nieuwe aarde*. We moeten aan de tijd denken waarop Christus is teruggekomen om de gelovigen van de aarde tot Zich te nemen in de hemel. Na het vonnis over de aarde en de overblijvende bewoners te hebben voltrokken daalt het nieuwe Jeruzalem – dat wil zeggen het volk van het Oude en het Nieuwe Verbond – uit de hemel op de aarde neer. Op een van de onderstaande kaartjes is – aan de

bovenzijde – te zien een doorsnee van het land Israël van West tot Oost. We zien dan het diepe dal dat van Jeruzalem naar de Dode Zee voert, waarvan het oppervlakte-water 400 meter beneden de zeespiegel ligt. Wie daarbij bedenkt dat Jeruzalem hoger dan 500 meter boven de zeespiegel ligt, zal bedenken dat het verval over zo'n 55 km tot de Dode Zee een kleine duizend meter is.

Realistische hoogtekaart van het Dode Zee dal.

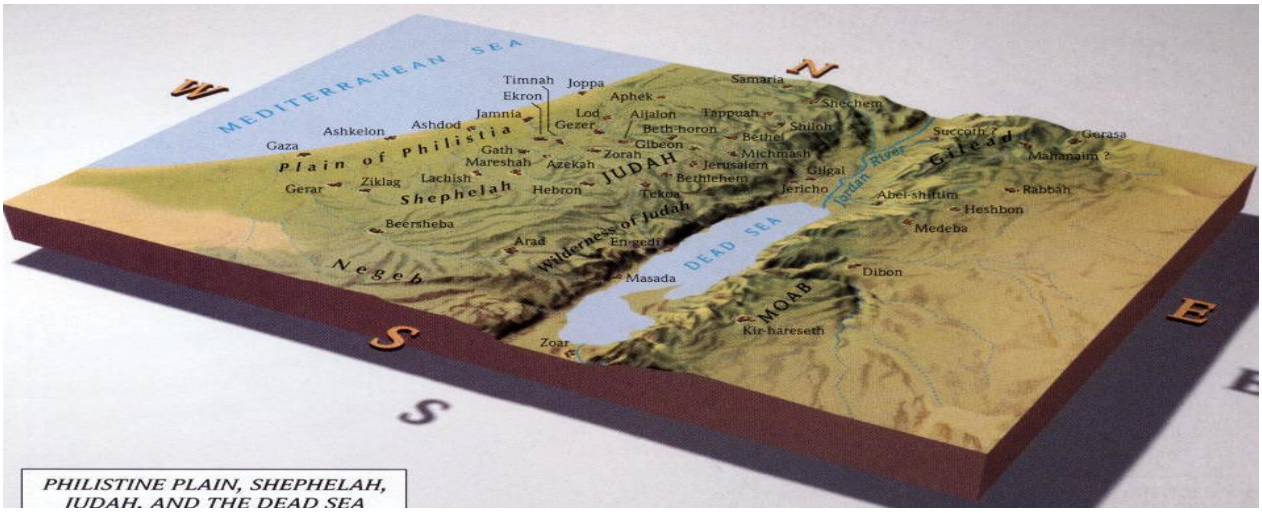

Het water uit het Heiligdom dat leven schept.

Nu Ezechiël met de Man buiten het tempelcomplex staan en zij het watertje volgen dat onder de muur doorsijpelt en naar het Oosten stroomt, heeft Hij een meetlint in zijn handen. Omdat het telkens gaat om 1000 el – dat is zo'n 500 meter – zal de Man gediend zijn bij een lint dat vele ellen lang is. Vanaf de muur van het tempelcomplex tot 1000 el richting het Oosten meet de Man de waterstroom. Telkens wanneer er een nieuwe 1000 el gemeten is, laat de Man de profeet het water instappen. In het begin komt het water tot zijn enkels. Ezechiël 47:3 *Toen de Man naar het oosten naar buiten ging, was er een meetlint in Zijn hand. Hij mat duizend el en liet mij door het water gaan: het water kwam tot de enkels.* 500 meter verder komt het water reeds tot de knieën. Ezechiël 47: 4 *Hij mat weer duizend el en liet mij door het water gaan: het water kwam tot de knieën. Toen mat Hij er weer duizend en liet mij erdoor gaan: het water kwam tot de heupen.* Hier is de waterstroom wat men noemt een *doorwaadbare rivier*. Het water komt reeds tot de heupen. Als de Man de profeet – na de volgende 1000 el – vraagt om de rivier in te stappen, gaat de profeet kopje onder. Ezechiël 47:5 *Nog eens mat Hij duizend el: het was een beek waar ik niet door kon gaan, want het water was heel hoog – water waar men alleen zwemmend door kon, een beek waar men anders niet door kon gaan*. De profeet heeft het niet alleen gezien, hij heeft zelf ondervonden hoe diep het daar reeds was. Dat is blijkbaar ook de bedoeling. De Man maakt Ezechiël er nogmaals van bewust als hij vraagt '*of de profeet het gezien heeft*?' Gelukkig is de Man bij de profeet in het water. Hij leidt Ezechiël terug naar de oever. Ezechiël 47:6 *Hij zei tegen mij: Hebt u het gezien, mensenkind? Toen leidde Hij mij en bracht mij terug naar de oever van de beek.* De profeet is nog niet terug op de oever van wat inmiddels een grote rivier is of hij ziet hoeveel bomen er aan de kant staan. Ezechiël is onder de indruk. Ook wordt hij zich er in één oogopslag van bewust dat het water *leven* voortbrengt. Niet alleen voedt dit water de bomen op de oever maar hij brengt ze ook voort, zo lijkt het wel. Overal waar de rivier komt ontstaat nieuw leven. Sterker, hij verdrijft alles wat riekt naar de dood en maakt het levend. Ezechiël 47:7 *Toen ik teruggekeerd was, zie, bij de oever van de beek stonden zeer veel bomen, aan deze kant en aan de andere kant.* Voor ons is dit onbekend. Water heeft voor zover wij weten uit zichzelf geen scheppende kracht. Wel is water van levensbelang voor alles wat leeft. Zonder overdrijven kunnen we zeggen dat het Israël van Abraham tot nu toe leeft van het water van het Meer van Galilea en de Jordaan en de waterputten die men indertijd geslagen heeft. In de

huidige tijd heeft Israël veel (ondergrondse) irrigatiekanalen over de breedte van het land vertakt. Israël leeft van de Jordaan die ontspringt ten zuiden van de Libanon. Maar eenmaal aangekomen in de Dode Zee verzilt het water van de Jordaan binnen de kortste keren. Het water van de levensrivier is in deze zin anders. Dat komt omdat de rivier ontspringt onder de troon van God. God is de Schepper Die via het water al het leven in en om de rivier voortbrengt. Want, zal de profeet in het 12de vers zeggen: '*want het water ervoor stroomt uit het heiligdom.'*

Van zoutput veranderd in paradijs.

Het zoute water van de Dode Zee wordt veranderd in zoet water en het zit vol vissen.
Dit water zorgt ervoor dat we van de ene in de andere verbazing vallen. Eerst al dat opborrelen van onder de drempel van Gods huis. Dat was al een grote verrassing. En daarna – toen langzaam maar zeker een rivier gevormd werd – vielen we in de tweede verbazing. Hoe is het mogelijk dat er na 1500 meter een rivier is ontstaan – voor een deel nog binnen het gebied van de priesters – waarin een klein stroompje zich tot een machtige rivier ontwikkelt. Dan is er de verwondering over de bomen die op de oever blijken te staan. Het zijn geen kiempjes groen met een belofte in zich, het zijn complete vruchtbomen en het zijn er veel. Maar het grootste wonder – voor de mens die de Dode Zee kent – komt nog. Die Dode Zee is op dit moment zo vol van zout dat een mens er niet fatsoenlijk in kan zwemmen. Door het zoutgehalte word je als mens omhoog geduwd. Je kunt in onze tijd in de Zee liggend de krant lezen. Maar dat wordt anders als de nieuwe aarde aanbreekt. Het water van de rivier zal namelijk afdalen van Jeruzalem naar de Dode Zee en het zal het water van de Dode Zee gezond maken. Ezechiël 47:8 *Hij zei tegen mij: Dit water stroomt weg naar het oostelijke gebied en stroomt in de Vlakte naar beneden en komt in de zee. In de zee uitgestort, wordt het water gezond.* Dat is een onvoorstelbaar groot wonder. Wanneer we naar de Jordaan van nu kijken. Binnen enkele honderden meters – na binnenkomst in de Dode Zee – is een levenskrachtige rivier veranderd in een dode soep van zout. Maar deze rivier – die ontstaat onder de troon van God – is heel anders: God maakt door het water van deze rivier de Dode Zee weer gezond vol van levende vissen. Dat – die vissen – is op zich al een ijzersterk bewijs dat het water gezond is. Maar het is ook een wonder want vissen waren er niet. Al het leven was dood. Ezechiël 47:9 *Het zal gebeuren dat alle levende wezens die er wemelen, overal waar een van beide beken naartoe komt, zullen leven. Daar zal zeer veel vis zijn, omdat dit water daarheen komt, en alles waarheen deze beek komt, zal gezond worden en leven.* De oplettende lezer heeft gezien dat er op eens sprake is van '*beide beken*' alsof het er twee zijn. Omdat verderop een relatie gelegd wordt met de Middellandse Zee, wordt hier mogelijk zichtbaar – wat Zacharia ook zegt – namelijk dat er ook een stroom uit de tempel naar het Westen ging die uitmondde in de Grote Zee oftewel de Middellandse Zee. Zacharia 14:8 *Op die dag zal het geschieden dat er levend water vanuit Jeruzalem zal stromen, de ene helft ervan naar de zee in het oosten en de andere helft ervan naar de zee in het westen: 's zomers en 's winters zal het plaatsvinden.* Misschien mocht iemand twijfelen over de locatie en de naam van de Dode Zee, omdat die naam niet genoemd wordt evenals de naam Jeruzalem hier ontbreekt. Toch blijkt alleen al uit de naam Engedi dat we het bij het juiste eind hebben, aangezien die plaats bij een van de huidige waterbronnen aan de

westzijde van de Dode Zee gelegen is. De naam En-Eglaim is onbekend. Mogelijk is er een verband in de naam aangezien de stad Engedi letterlijk *geitenbron* heet en de andere *kalverenbron*.

Engedi vandaag.

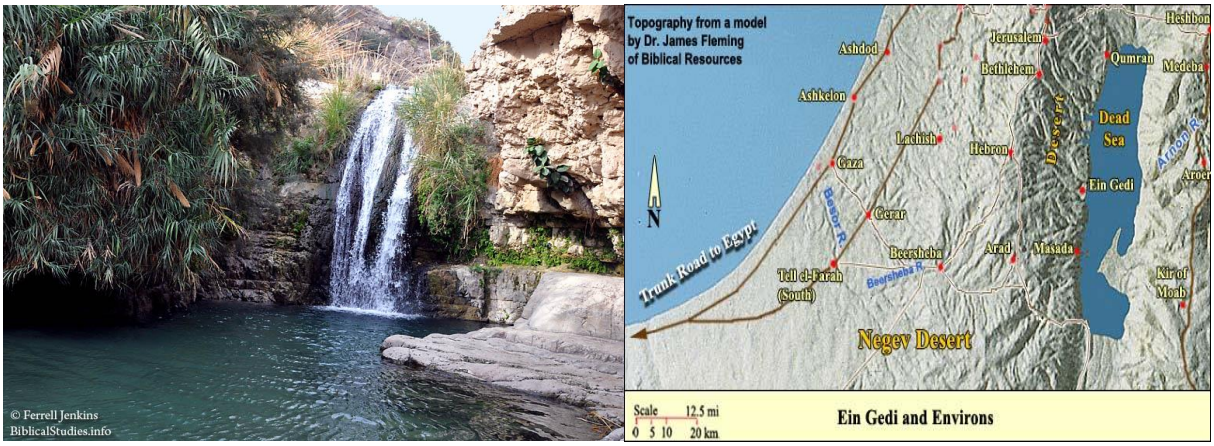

De levensrivier en het herstel van het leven op de nieuwe aarde.

Wie vis zegt, heeft het over vissers en wie vissers zegt denkt aan hengels en dobbers en netten om vissen te vangen. De vissers staan aan de kant van de (voormalige) Dode Zee. Ze werpen hun netten uit. Verderop laten ze de netten drogen. Er zullen kleinere en grotere reparaties plaatsvinden. In plaats van een dooie boel wordt het een zeer levendig tafereel aan de oevers van wat eens 'de Dode Zee' genoemd werd. Wie aan enkele soorten vis – zo in het begin – denkt, vergist zich want er is sprake van vissen van allerlei soorten en maten, een grote variëteit. Een rijkdom aan vissoorten zoals we die gewend zijn in de Middellandse Zee. Daar wordt namelijk naar verwezen. Ezechiël 47:10 *Verder zal het gebeuren dat er vissers langs zullen staan vanaf Engedi tot En-Eglaïm. Er zullen droogplaatsen voor sleepnetten zijn. Hun vis zal van elke soort zijn, zeer talrijk, zoals de vis in de Grote Zee.* Er zijn natuurlijk altijd mensen die onder de term *alles* – al het zoute water is zoet geworden – echt *alles* verstaan. Niet al het zoute water wordt echter zoet. Er blijven poelen over waar dit water niet komt. Die blijven zout, maar – denken sommige vertalingen hardop – dat is ook weer nuttig want zout is ook nodig; al was het maar om de gevangen vis te conserveren. Ezechiël 47:11 *Maar de moerassen ervan en de poelen ervan zullen niet gezond worden: ze zijn aan het zout prijsgegeven.* Zover is Ezechiël feitelijk nog niet. Volgens de laatste berichten bevindt hij zich met de Man aan de oever van de levensrivier. Hij had al gezien dat er veel bomen waren. Nu merkt hij op – en het wordt hem ook verteld – dat het vruchtbomen zijn die maar liefst twaalf maal per jaar vruchten dragen. Elke maand kunnen deze bomen geoogst worden. En dat is gunstig, niet alleen omdat hun vruchten bijzonder goed zullen smaken en gezond zijn. Daar komt nog iets bij, de bladeren van deze bomen zijn geneeskrachtig. Wanneer we ons afvragen hoe we dit moeten duiden, komt het boek Openbaring – dat ook deze levensrivier voor de nieuwe aarde voorzegt – wellicht met een antwoord. In plaats van geneeskrachtige bladeren is hier sprake van *de boom des levens.* Die kennen we nog uit het eerste Paradijs. God heeft de mens na de zondeval uit het Paradijs weggejaagd om te voorkomen dat we van deze boom zouden eten en eeuwig zouden leven en dus eeuwig in de staat van de zonde zouden blijven. Dat moest koste wat het kost voorkomen worden. Op de nieuwe aarde treffen we opnieuw *de boom des levens* aan. Mogelijk moeten we van die bomen met geneeskrachtige bladeren zeggen dat het allemaal levensbomen zijn. Openbaring 22:1,2 *En hij liet mij een zuivere rivier zien, van het water des levens, helder als kristal, die uit de troon van God en van het Lam kwam. In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier bevond zich de Boom des levens, die twaalf vruchten voortbrengt – van maand tot maand geeft Hij Zijn vrucht. En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken.* Volgens de

Openbaring van de Heere Jezus aan Johannes zullen de uitverkorenen hiervan eten op de nieuwe aarde. Het schenkt ons eeuwig leven en de toegang tot het nieuwe Jeruzalem. Openbaring 22:14 *Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, zodat zij recht mogen hebben op de Boom des levens, en opdat zij door de poorten de stad mogen binnengaan.*

De boom des levens.

Land voor Israel en voor de volken.

Zo te merken blijft op de nieuwe aarde het onderscheid in zekere zin gehandhaafd tussen Israël en de volken. Niet in ongunstige zin, want de heidenvolken mogen ook van *de boom des levens* eten om gezond te worden en eeuwig te leven. Wanneer het land Israël op de nieuwe aarde Israël toebehoort, ligt het voor de hand om te denken dat de andere landen en volken er ook zijn zoals Syrië waarvan de stad *Damascus* genoemd wordt. In dat geval zou er ook plek zijn voor Nederland en Nicaragua en IJsland. De HEERE maakt met de Nieuwe Aarde niet een compleet nieuwe schepping – los van de geschiedenis die er zich voltrokken heeft – maar juist een aarde die de geschiedenis ook honoreert en recht doet en daarop verder bouwt. We zullen ons realiseren dat 'het laatste oordeel' niet het eerste oordeel is geweest. Zo is er reeds een oordeel over deze hele wereld gegaan *met de Zondvloed*. Opmerkelijk is het verschil na die tijd – met voor die tijd – maar ook is er een sterke overeenkomst. Het is dezelfde aarde waar het leven weer verder gaat. Wel gaat God na de Zondvloed iets doen aan het geweld. Bijvoorbeeld door het instellen van de rechtsregel 'oog om oog' waarachter een heel jurisch apparaat schuilgaat, dat later in de vorm van wetten en strafeisen en rechtszaken en politie en justitie in leven wordt geroepen in Israel, maar ook bij andere volken. Verder kennen we het locale oordeel over Sodom en Gomorra en het land Kanaan, het laatste oordeel uitgevoerd door Israel. Zo zal er ook bij de overgang tussen de oude en de nieuwe aarde veel verschil, maar ook een grote overeenkomst zijn. Het is dezelfde aarde. Het zijn dezelfde – uitverkoren – mensen. Het is hetzelfde land voor Israel. Dezelfde plaats voor God te midden van Zijn volk. Dezelfde plek voor de volken.

De volken op de nieuwe aarde.

Belofte van land en volk samen met verzoening en vernieuwing in Nieuwe Verbond.
God geeft in het Nieuwe Verbond verzoening en de Heilige Geest om nieuwe mensen van ons te maken en ons te herstellen in de relatie tot Zichzelf en de naaste en onszelf. Niemand kan zonder deze nieuwe werkelijkheid, de dimensie waar we door het verlossingswerk van onze Heere Jezus Christus mogen binnentreden. Maar daarbij moeten we eerlijk tegen elkaar zeggen dat – voor Israel – met de beloften van het Nieuwe Verbond de *beloften van land en volk* altijd verenigd waren. Het is niet zo dat de God van het Oude Testament de God is van een volk dat Hij *een land* heeft toegezegd en dat de God van het Nieuwe Verbond de God is *van de ziel en van de geest*. Zowel in het Oude Verbond als in het Nieuwe heeft de HEERE Zijn volk op het oog dat Hij de gerechtigheid wil schenken samen met een concreet land om in te wonen én een vorst. Lees bijvoorbeeld Jeremia 31:31-40 waar de perspektieven van het Nieuwe Verbond worden gewekt: *Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, (..) Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël sluiten zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zíj zullen Mij tot een volk zijn. (..) Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat de stad herbouwd zal worden voor de HEERE, van de Hananeëltoren tot aan de Hoekpoort, en dat het meetlint nog verder zal lopen, rechtdoor, tot aan de heuvel Gareb en zal afbuigen naar Goa. Heel het dal met de dode lichamen en de as en al de velden tot aan de beek Kidron, tot aan de hoek van de Paardenpoort naar het oosten toe, zal een heiligheid voor de HEERE zijn. Voor eeuwig zal er niets meer worden weggerukt of afgebroken.* Hetzelfde is van toepassing op die Bijbelplaatsen waar God via de profeet Ezechiël over dezelfde zaken spreekt. Ezechiël 36:25-28 *Ik zal rein water op u sprenkelen en u zult rein worden. Van al uw onreinheden en van al uw stinkgoden zal Ik u reinigen. Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven. Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik zal maken dat u in Mijn verordeningen wandelt en dat u Mijn bepalingen in acht neemt en ze houdt. U zult wonen in het land dat Ik uw vaderen gegeven heb, u zult een volk voor Mij zijn en Ík zal een God voor u zijn.* Het is waar, de beloften van het Nieuwe Verbond worden niet altijd compleet vermeld, maar de samenhang is voor het volk Israel onlosmakelijk: De verzoening van de zonden en de nieuwe Geest en wonen in het land als volk van God. In het Nieuwe Testament lijkt het er soms op dat *het volk en het land* overgaat in *de kerk en de geestelijke rijkdom van Christus en de Geest*, maar dat is een onjuiste weergave van de feiten. Altijd weer – ook in het NT – keert de HEERE terug tot het volk Israël en Jeruzalem en het land der vaderen. In het boek Openbaring zien we dat vanaf Openbaring 7:4 *En ik hoorde het aantal van hen die verzegeld waren: honderdvierenveertigduizend waren er verzegeld uit alle stammen van de Israëlieten*. In *de rede van Jezus over de laatste dingen* zien we in Marcus 13:14 dat de geschiedenis terugkeert naar de tempel in Jeruzalem. In het woordje '*totdat*' leren we dat God Zijn volk straft, maar niet voor altijd verstoot in Lucas 21:24 *En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn.* Er is een fase in de geschiedenis waarin God bijzondere aandacht geeft aan de volken – een kleine 2000 jaar van Christus tot 1948 – maar God keert volgens Zijn belofte terug naar Zijn oude volk dat tegen die tijd terug is in eigen land met Jeruzalem als hoofdstad.

De nieuwe tempel en het land en de Heilige Geest.

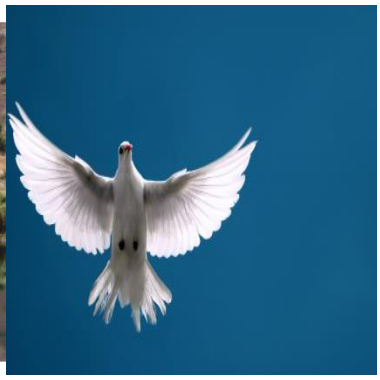

De twaalf stammen vinden een plek binnen de landsgrenzen van Israël op de nieuwe aarde.
God blijft bij Zijn beloften. Hij heeft aan Abraham, de eerste Israëliet *een volk en een land* beloofd. Het was een eeuwige belofte en die lost de HEERE dan ook in op de nieuwe aarde. Genesis 17:8 *Ik zal aan u en uw nageslacht na u het land waar u vreemdeling bent, heel het land Kanaän, als eeuwig bezit geven. Ik zal hun tot een God zijn.* Het volk Israël ontvangt op de nieuwe aarde, dat wat in de oude bedeling haar gebied was opnieuw als *erfdeel* uit Gods hand. De HEERE geeft de grenzen aan waarbinnen dit gebied valt. Opnieuw zijn er voor Jozef twee gebieden. Dat was ook in de oude bedeling het geval. De stam Leviticus was in de oude situatie reeds in dienst van de HEERE gekomen maar krijgt in de nieuwe situatie rondom het heiligdom een eigen gebied voor priesters en Levieten. Als de twaalf stammen dus tot elf gereduceerd zijn, wordt de stam van Jozef – zoals ook in de oude tijd – opgedeeld in die van de beide zonen, Efraïm en Manasse. De HEERE herinnert Zijn volk aan de belofte die Hij aan Abraham, Izaäk en Jakob deed, een belofte die God met *een eed* – met opheffing van de hand – onderschreef. Dat land wordt hun erfelijk bezit. Iedere stam in Israël en elke familie ontvangt een deel van het grote gebied. De HEERE wil er mee duidelijk maken dat het bezit nooit uit hun eigendom ontvreemd mag worden. Altijd zal het weer toevallen aan dezelfde stam, aan dezelfde familie. Het is een eeuwig bezit. Ezechiël 47:14 *U zult die in erfelijk bezit krijgen, zowel het ene als het andere waarover Ik Mijn hand opgeheven heb en gezworen dat Ik het aan uw vaderen zou geven. Dit land zal u als erfelijk bezit toevallen*. Vervolgens wordt de Noordgrens getrokken. De lijn loopt van de Grote Zee – zoals Israël de Middellandse Zee noemde – linea recta naar Hamath en Damascus. Ezechiël 47:17 *De grens loopt dus van de zee tot Hazar-Enon, aan de grens van Damascus en noordelijk, naar het noorden en de grens van Hamath*. Dat is dan de noordzijde. Op deze wijze vallen ook de bronnen van de Jordaan binnen de grenzen van het nieuwe Israël op de nieuwe aarde. Het beschikken over de bronnen van de rivier de Jordaan – die van zo grote betekenis is voor de vruchtbaarheid van het land – is bijzonder wezenlijk voor een land en een volk. De Oostgrens loopt langs het Meer van Galilea via de Jordaan en de Zee – die wij op dit moment nog Dode Zee noemen – van Noord naar Zuid. Alle stammen van Israël lijken een deel van een rivier of meer in hun gebied te verwelkomen. Ook aan de Zuidkant wordt de lijn vrij scherp getrokken van Kades over de beek van Egypte richting de Middellandse Zee. Ezechiël 47:19 *En de zuidzijde naar het zuiden: vanaf Tamar tot het water van Meribath-Kades, langs het beekdal naar de Grote Zee. Dat is dan de zuidzijde naar het zuiden.* De Middellandse Zeekust vormt de natuurlijk Westgrens van het land. Op deze wijze is het land ingeklemd tussen de wateren van de Grote Zee en de Meren en de rivier de Jordaan. Ezechiël 47:20 *En de westzijde: de Grote Zee van de grens tot recht tegenover Lebo-Hamath. Dat is de westzijde.* Het is een vrij rechthoekig stuk land dat in het volgende hoofdstuk toegewezen wordt aan de twaalf stammen van Israël. Ezechiël 47:21 *Dit land nu moet u voor uzelf verdelen over de stammen van Israël.*

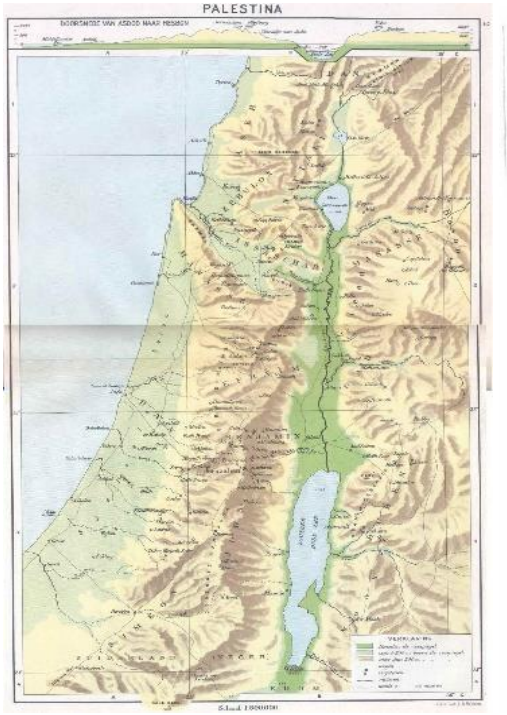

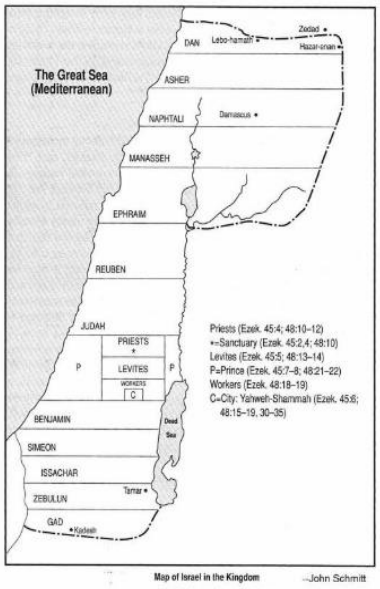

Het nieuwe Israël.

De vreemdeling opgenomen in het volk van God.

In de tijd van het Israël van de oude bedeling hebben er altijd mensen van buiten bij hen ingewoond. We denken aan de Rechabieten (Jeremia 35) en de mensen die met de familie van Mozes waren meegekomen en aan Rachab, de hoer en Ruth, de Moabitische. Sommigen (Rachab en Ruth) zijn door een huwelijk helemaal opgegaan in het land en volk van Israël. Anderen zijn toch altijd min of meer *vreemdeling* gebleven. Veel van de zaken die voor Israël golden, waren overigens ook op hen van toepassing. Leviticus 12:22 *Voor u geldt één recht, zowel voor de vreemdeling als voor de ingezetene, want Ik ben de HEERE, uw God.* Toch hadden ze niet – net als de Joden – een eigen stuk grond in bezit gekregen. Dat wordt vanaf het begin van de nieuwe aarde anders. De mensen die als vreemdeling altijd tussen het Joodse volk in geleefd hebben en waardig zijn Gods Koninkrijk te betreden, ontvangen nu net als zij een eigen terrein. Het is – net als voor de Joodse mensen – *een erfelijk bezit*. Het onderscheid tussen mensen van het Joodse volk die trouw bleven aan de HEERE en deze mensen die dat ook deden, valt op de nieuwe aarde feitelijk helemaal weg. Ze worden volledig opgenomen in het volk Israël. Ezechiël 47:22 *En het zal gebeuren dat u het als erfelijk bezit zult doen toevallen aan u en aan de vreemdelingen die in uw midden verblijven, die in uw midden kinderen verwekt hebben. Zij zullen voor u zijn als een ingezetene onder de Israëlieten. Hun zal het met u in erfelijk bezit toevallen, te midden van de stammen van Israël.* Omdat de locatie van het volk Israël op de nieuwe aarde plaatsvindt binnen de historische setting die wij kennen – met plaatsen zoals Damascus en Hamath en de Middellandse Zee en de Jordaan – lijkt het er op dat hier wel gefocust wordt op de gelovigen uit Israël. De gelovigen uit de volken wonen gewoon in de landen waar ze oorspronkelijk vandaan komen. De christen Syriërs wonen in Syrië en de dito Nederlanders in Nederland. De christen Zuid-Afrikanen in Zuid Afrika en de christen-Amerikanen in Amerika enz. Maar de vreemdelingen die feitelijk deel uitmaakten van de maatschappij van Israël mogen daartussen – bij de stam waar ze deel van uitmaakten – een plek zoeken, zoals natuurlijk ook de vreemdelingen die in Nederland of Syrië of Zuid Afrika enz. hebben gewoond en – door hun geloof in de Heere Jezus en hun levenswandel – Gods Koninkrijk binnen mochten. Ezechiël 47:23 *Het zal gebeuren dat in de stam waarbij de vreemdeling verblijft, u daar zijn erfelijk bezit moet geven, spreekt de Heere HEERE.*

Het visioen van de derde tempel.
Het boek Ezechiël – dat opent met de verschijning van de HEERE aan Ezechiël – kent goed en slecht nieuws. Het slechte nieuws was dat God de tempel in de stad Jeruzalem zou verlaten en dat Jeruzalem zou worden verwoest en ook de rest van het volk in ballingschap zou gaan. Dat is ook allemaal gebeurd. Het goede nieuws is dat God opnieuw onder Zijn volk gaat wonen en dat het volk Israël opnieuw het beloofde land mag bezitten. Met dat laatste – het goede nieuws – houden de laatste negen hoofdstukken van het boek Ezechiël zich bezig. In het zogenaamde *tempelvisioen*.

De tempel van Ezechiël vergeleken – qua grootte – met die van Salomo en de tabernakel.

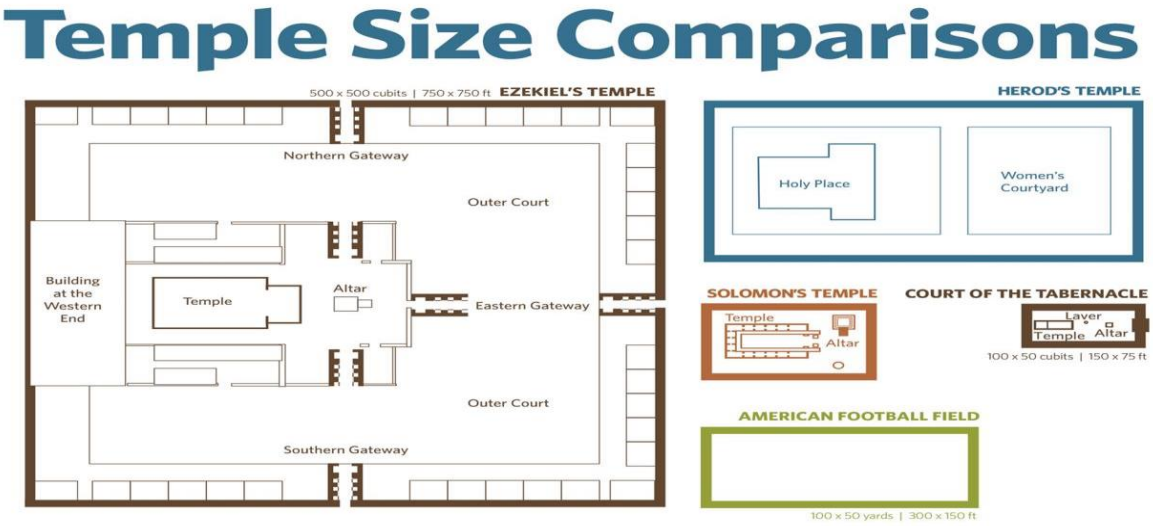

Er zijn op dit moment twee tempels geweest, de tempel van Salomo en de tempel – van na de ballingschap in 515 v Chr. – die gebouwd is door Zerubbabel en Jozua. Het is deze tempel die door koning Herodes sterk verfraaid en vergroot is. De eerste tempel werd in 586 v Chr. verwoest. De tweede tempel is door de Romein Titus in 70 na Chr. in brand gestoken. Dit visioen van Ezechiël gaat over *de laatste tempel*. Is het de eerstvolgende tempel die we kunnen verwachten? Nee, het is de tempel van de nieuwe aarde. God heeft na de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 n Chr. een herstel van stad en tempel voorzegd. Lucas 21:24 *En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn.* Het 'totdat' is veelbetekenend. Er zal voor het eind der tijden nog een tempel worden gebouwd in Jeruzalem. Dat zal een kopie van de tempel van Salomo worden.

De volgorde van de stammen.
De volgorde van de stammen – van Noord naar Zuid – roept vragen op, vooral de plaats ten opzichte van *het Heilige Gebied*. Een van de zaken die van betekenis zijn voor de plaats die God ons toedeelt in Zijn Koninkrijk is het verleden en hoe we ons hebben opgesteld jegens Hem. Om die reden zijn de Levieten teruggezet in hun functie bij het Heiligdom. De priesters uit het huis van Zadok daarentegen worden beloond voor hun loyaliteit in het verleden. Om die reden is het Heiligdom van de HEERE geplaatst in het gebied dat aan de priesters is toegewezen. Wanneer zonden in het verleden hun effect hebben op onze toekomst zou dit de plaats van Dan – ver van het Heiligdom – verklaren. De stam Dan staat namelijk niet goed bekend. Opmerkelijk genoeg ontbreekt de stam Dan zelfs bij de opsomming van de stammen in Openbaring 7. Verder wordt naar voren gebracht dat *het Heilige Gebied* aan de noordzijde door Juda en aan de zuidkant door Benjamin wordt begrensd. Het zijn de twee stammen die de plaats van de stad Jeruzalem voor zich kunnen opeisen. Juda – om precies te zijn koning David – heeft Jeruzalem veroverd op de Jebusieten en is zelf met zijn gevolg gaan wonen

in ‘de stad van David’ in het dal ten zuiden van het tempelgebied. Feitelijk behoorde dit gebied waar Jeruzalem ligt echter tot Benjamin. Iemand anders meent nog weer een ander patroon te herkennen dat terug te herleiden zou zijn tot de afkomst van de twaalf zonen van Jakob. Het zou een verschil maken of de zonen van een vrouw of bijvrouw afstammen. Genesis 35:23-26 *De zonen van Lea: Ruben, de eerstgeborene van Jakob, en daarna Simeon, Levi, Juda, Issaschar en Zebulon. De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin. Verder de zonen van Bilha, de slavin van Rachel: Dan en Naftali. En de zonen van Zilpa, de slavin van Lea: Gad en Aser. Dit zijn de zonen van Jakob, die hem in Paddan-Aram geboren zijn.*

Stam	**Vrouw/bijvrouw**
Dan	Bilha
Aser	Zilpa
Naftali	Bilha
Manasse (Jozef)	Rachel
Efraïm (Jozef)	Rachel
Ruben	Lea
Juda	Lea
Het heilige gebied	
Benjamin	Rachel
Simeon	Lea
Issaschar	Lea
Zebulon	Lea
Gad	Zilpa

De twaalf stammen kregen elk een plek in het ‘*heilige land*’. De term komt uit Zacharia 2:12 *De HEERE zal Juda in eigendom nemen als Zijn deel in het heilige land. Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.* We mogen aannemen dat ze alleen al qua lengte in horizontale lijn eenzelfde gebied toegewezen kregen als het Heilige Gebied van 25.000 el bij 25.000 el, een vierkant van zo’n 12.5 km.

De hoogte van het Noordelijke gebied is: 6.2 km (Heilige gebied) + 7 x 12.5 km = 93.75 km.
De hoogte van het Zuidelijk gebied is: 6.2 km (Heilige gebied) + 5 x 12.5 km = 68.75 km.
Totaal: 162.50 km

1 Het gebied van Dan
2 En grenzend aan het gebied van Dan, van de oostzijde tot de westzijde: Aser één gebied.
3 En grenzend aan het gebied van Aser, van de oostzijde tot de westzijde: Naftali één gebied.
4 En grenzend aan het gebied van Naftali, van de oostzijde tot de westzijde: Manasse één gebied.
5 En grenzend aan het gebied van Manasse, van de oostzijde tot de westzijde: Efraïm één gebied.
6 En grenzend aan het gebied van Efraïm, van de oostzijde tot de westzijde: Ruben één gebied.
7 En grenzend aan het gebied van Ruben, van de oostzijde tot de westzijde: Juda één gebied.

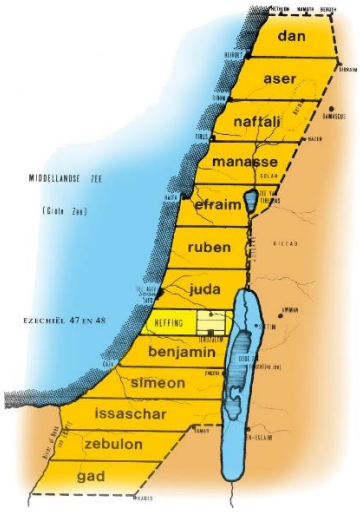

Impressie van de woongebieden van de twaalf stammen.

Het heilige vierkant.

Uit het hefoffer dat de twaalf stammen moeten brengen, blijkt dat de relatie met God voor hen prioriteit heeft. Voordat de stamgebieden zijn toegewezen is er *het Heilige Gebied* dat door Israël aan God geschonken is. Het is een gebod van God. De stammen moeten dit gebied als hefoffer brengen aan de HEERE. Het feit dat het een gebod is, is niet per definitie strijdig met het idee van de vrijwilligheid en de liefde waarmee Gods volk een deel – het centrum – van zijn gebied voor God inruimt. Voor hen is het een eer dat God in hun midden wil wonen. Het is opmerkelijk dat ook op *de nieuwe aarde* de geboden van God gelden. Hoewel de nieuwe mensen leven door de Geest en ook hun lichaam daardoor wordt gestempeld, wordt toch niet alles aan het toeval of de goede bedoelingen van mensen overgelaten. Naast de verzoening door het bloed van Christus en de leiding door Gods Geest en de persoonlijke verantwoordelijkheid van ieder mens, blijven de geboden van God – die zwart op wit staan – blijkbaar van kracht. Niemand hoeft te gissen wat Gods bedoeling of wil is. Het blijft een oriëntatiepunt ook op de nieuwe aarde. In eerste instantie wordt enkel de lengtemaat gegeven: 25.000 el ongeveer 12.5 km breed. Met deze 25.000 el is lang niet de volle breedte tussen de Dode Zee en de Middellandse Zee benut. Later horen we de diepte van het gebied, ook 25.000 el. Het is een vierkant gebied. De HEERE is gesteld op het vierkant, het lijkt wel *een heilige ruimte*. Het tempelcomplex zelf is ook vierkant 500 bij 500 el. Het Heilige der Heiligen is vierkant; 20 el bij 20 el. Het tempelplein is vierkant. God wil dat het Heiligdom in het midden ervan zal liggen. Ezechiël 48:8 *En grenzend aan het gebied van Juda, van de oostzijde tot de westzijde, moet het hefoffer liggen dat u moet brengen: vijfentwintigduizend el breed en even lang als een van de andere delen, van de oostzijde tot de westzijde. Het heiligdom moet in het midden ervan liggen.*
Inmiddels is ons bekend dat *het Heilige Gebied* bestaat uit drie ruimtes:

1. Het gebied van de Levieten van 12.500 bij 10.000 el.
2. Het gebied van de priesters van 12.500 bij 10.000 el.
3. het gebied van de stad. 12.500 el bij 5.000 el.

De HEERE richt Zich in eerste instantie op het gebied waarbinnen het Heiligdom gebouwd is. Dat is het gebied voor de priesters. Dit is het middelste gebied. Het ligt onder het gebied van de Levieten en boven dat van de stad. Het wordt als eerste genoemd omdat dit het meest heilige en belangrijkste gebied is, want de HEERE woont daar. Ezechiël 48:9 *Het hefoffer dat u de HEERE moet brengen, moet vijfentwintigduizend el lang en tienduizend breed zijn.* Het hefoffer is bestemd voor de HEERE God maar ook voor de mensen die Hem omringen en dienen, de priesters en Levieten. Opnieuw wordt benadrukt dat zich in dit gebied – dat van de priesters – het Heiligdom van de HEERE bevindt. Ezechiël 48:10 *Voor de volgende personen is het heilige hefoffer bestemd: Voor de priesters: naar het*

noorden een lengte van vijfentwintigduizend el, naar het westen een breedte van tienduizend el, naar het oosten een breedte van tienduizend el en naar het zuiden een lengte van vijfentwintigduizend el. En het heiligdom van de HEERE moet in het midden ervan liggen. Het gebied van de priesters ligt – zoals hier bevestigd wordt – tegen het gebied van de Levieten aan. Dat is nodig omdat 1. het Heiligdom van de HEERE anders niet in het midden zou kunnen staan en ook 2. omdat het hier gezegd wordt en 3. ook in een vorig hoofdstuk die indruk werd gewekt. Ezechiël 48:12 *De heffing van het hefoffer van het land zal voor hen allerheiligst zijn, tegen het gebied van de Levieten aan.*

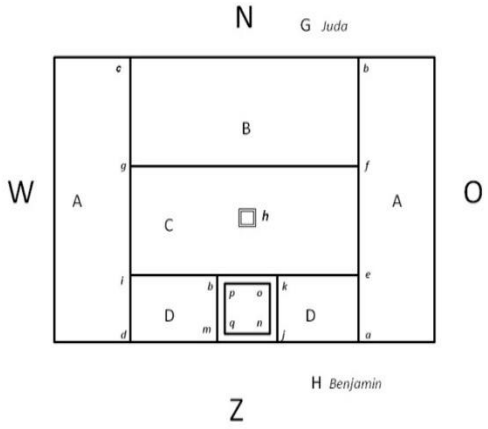

Plattegrond van het Heilige Gebied.

Het Heilige gebied van de Levieten.

Voor de Levieten wordt eenzelfde gebied ingeruimd: 25.000 el bij 10.000 el. Het komt noordelijk van het gebied voor de priesters te liggen. Ze bouwen er huizen en houden er dieren, die voor vlees en melk en wol en leer zorgen. Ook doen ze aan landbouw. Ze zijn zelfvoorzienend zo is de gedachte. Ezechiël 48:13 *De Levieten zullen, evenwijdig aan het gebied van de priesters, een lengte van vijfentwintigduizend el en een breedte van tienduizend el krijgen. De totale lengte zal vijfentwintigduizend el zijn en de breedte tienduizend el.* De Levieten – die vroeger in de fout gingen – worden met iets meer gezond wantrouwen bejegend dan de priesters. Het zijn mensen die in het verleden – naast het belang van de HEERE – hun eigen belang niet vergaten. Maar ze moeten onthouden dat ze wonen in een gebied dat als hefoffer aan God is geschonken door heel Israël. Het gebied is dus van de HEERE, het is heilig voor de HEERE. Ezechiël 48:14 *Zij mogen er niets van verkopen, niets omruilen en het beste deel van het land mogen zij niet aan anderen overdragen, want het is heilig voor de HEERE.* Feitelijk zal *het Heilige Gebied* nog worden uitgebreid met dat van de stad, maar als het er op aankomt wordt dat gebied – soms – beschouwd als profaan, terwijl het priesterlijke en Levietengedeelte gezamenlijk als heilig wordt beschouwd. God omringt zich door de stam Levi, in het bijzonder door de priesterlijke familie daarvan. De HEERE beschouwt dit – de mensen uit de priesters en de Levieten – ook als een soort van beschermende muur rondom het Heiligdom. Daar zijn de voorhof en de voorhangsels en het Heilige en het Heilige der Heiligen dat de directe toegang tot God in bescherming neemt. Iets van wat we nu zien – op de nieuwe aarde – speelde ook in de tijd van de Oude Bedeling. Wanneer we letten op *de tabernakel* zien we namelijk een vergelijkbaar patroon. Rondom *de tabernakel* was een voorhof. Rondom de tabernakel woonden de drie Levieten families; Kehath, Gersom en Merari. Aäron woonde als priesterlijke familie aan de kant van de tabernakel waar zich de ingang bevond. Rondom deze ring van bescherming waren viermaal drie stammen van Israël gegroepeerd.

De stam van Levi en de priesters als beschermende ring rondom God.

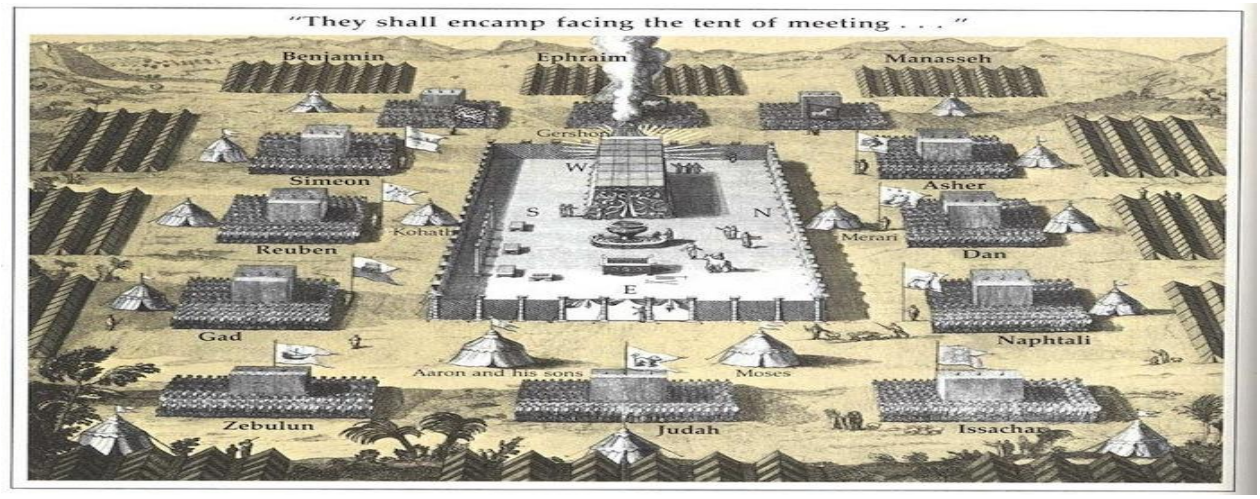

De stad.

Terwijl men de afstand tussen het Heilige Gebied en de stad kan voelen, wordt de stad dan toch maar opgenomen in het heilige vierkant, waar het Heiligdom van de HEERE deel van uitmaakt. Het gebied voor de stad is de helft kleiner, althans smaller dan dat van de priesters en de Levieten. Het is 25.000 el lang, maar 5.000 el breed. De stad – die daar een onderdeel van vormt – is bedoeld om in te wonen maar het gebied is op zich veel ruimer. De weidegronden rondom de stad zijn bedoeld voor schapen en runderen, voor melk en wol en huiden en vlees. De stad is zelfvoorzienend. Ezechiël 48:15 *Maar de vijfduizend el die in de breedte overblijft tegenover de vijfentwintigduizend, dat zal niet-heilig gebied zijn, bestemd voor de stad, om erin te wonen en als weidegrond. En de stad moet in het midden ervan liggen.* In dat grote gebied van 12.5 km bij 2.5 km. ligt een relatief kleine stad met als omtrek – alweer een vierkant – van 4500 el oftewel van 2.25 km. dat rond de stad aansluit bij het gebied van de priesters aan de Noordzijde en aan de Zuidzijde bij het gebied van Benjamin. Het vormt een strook weidegrond van 250 el oftewel 125 meter. Ezechiël 48:16,17 *Dit zijn de afmetingen ervan: aan de noordzijde vijfenveertighonderd el, aan de zuidzijde vijfenveertig honderd, aan de oostzijde vijfenveertighonderd en aan de westzijde vijfenveertighonderd. En de stad zal weidegrond hebben van tweehonderdvijftig el naar het noorden, van tweehonderdvijftig naar het zuiden, van tweehonderdvijftig naar het oosten en van tweehonderdvijftig naar het westen.* Feitelijk neemt de stad in het midden van het gebied dat voor de stad is gereserveerd een relatief klein plaats in. In totaal is de lengte 25.000 el, met aftrek van de 500 el van de stad blijft er aan beide zijden van de stad een gebied over van 10.000 el in de lengte en 5.000 el in de breedte. Er was al onderscheid gemaakt tussen het gebied van de stad en dat van de priesters en de Levieten, in de zin van profane ruimte en heilige ruimte. Nu blijkt dat *het hefoffer* vooral van toepassing is op het Heilige Gebied. Toch zal de heiligheid van het gebied afstralen op de stad aangezien de stad tegen het Heilige Gebied aanligt. Tussen de regels door wordt gezegd dat de stad bij het heilige Gebied hoort. Andersom is dat ook het geval. Het Heilige Gebied hoort bij de stad. Hoewel de stad en het Heiligdom volgens insiders zo'n half uur uit elkaar liggen zullen ze voor het gevoel van de bezoeker toch een redelijke eenheid vormen. Als de stad een naam ontvangt – en dat gebeurt – dan geldt die voor het hele gebied. Er ligt om de stad een ring van weidegrond. Maar het grote gebied rechts en links van de stad en haar weidegebied is een gebied dat bedoeld is als toeleveringsgebied voor de stad en dan moeten we denken aan landbouw en mogelijk industrie. Alles is in het bijzonder gericht op de voedselvoorziening van de mensen in de stad. Ezechiël 48:18 *Wat overblijft in de lengte, evenwijdig aan het heilige hefoffer, zal tienduizend el naar het oosten en tienduizend naar het westen zijn. Het zal evenwijdig aan het heilige hefoffer zijn. De opbrengst ervan zal bestemd zijn als voedsel voor hen die de stad dienen.* De inwoners van de stad zijn afkomstig in principe uit alle stammen van Israël.

Iedereen is welkom. Niemand is bij voorbaat uitgesloten om in de stad te wonen en te werken. Het zijn niet de Priesters of de Levieten, maar mensen die tot de andere twaalf stammen behoren. Ezechiël 48:19 *Wat hen betreft die de stad dienen: zij mogen die uit alle stammen van Israël dienen.* De stad maakt het heilige vierkant compleet. De stad behoort in die zin ook wel weer tot het hefoffer. Ezechiël 48:*20 Heel het hefoffer zal vijfentwintigduizend bij vijfentwintigduizend el zijn, een vierkant. U moet het heilige hefoffer brengen met inbegrip van het bezit van de stad.* De stad hoort erbij. Na het Heilige Gebied dat het volk heeft afgestaan aan de HEERE wordt ook nu ruimte gemaakt voor de vorst. Hem wordt een gebied toegewezen aan de Oost- en Westzijde van het Heilige Gebied. Het gebied van de vorst wordt begrensd door de Dode Zee in het Oosten en de Middellandse Zee in het Westen. Het gebied is dus 25.000 el oftewel zo'n 12.5 km diep. In zekere zin is de vorst de beschermer van het Heilige Gebied, waarbij het Heiligdom van de HEERE zich in het midden bevindt. Ezechiël 48:21

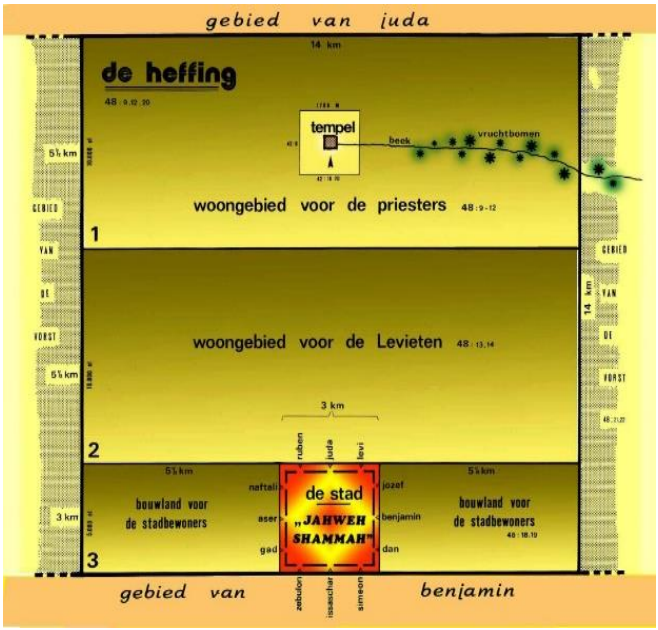

Plattegrond van het hefoffer voor de HEERE.

De zuidelijke stammen.

Nu *het Heilige Gebied* nadrukkelijk de revue gepasseerd is, gaat de opsomming van de stamgebieden weer verder naar het Zuiden. Het Heilige Gebied behoort tot de Levieten en de stad en de vorst. Het wordt aan de Noordkant begrensd door Juda en aan de Zuidkant door Benjamin. Ezechiël 48:22 *Afgezien van het bezit van de Levieten en het bezit van de stad, dat ligt te midden van dat wat van de vorst is, zal het gebied tussen de grens van Juda en de grens van Benjamin voor de vorst zijn.* Zeven stamgebieden liggen aan de Noordzijde van het Heilige Gebied en vijf stamgebieden aan de Zuidkant, begrijpelijk want in de richting van het Noorden is meer ruimte. Toch bevinden zich – in tegenstelling tot de tijd van de Oude Bedeling – nog vijf stammen in het Zuiden. Ezechiël 48:23 *Vervolgens de overige stammen, van de oostzijde tot de westzijde: Benjamin één gebied.* Daaronder bevinden zich Simeon, Issaschar, Zebulon en Gad. Ezechiël 48:24-28 *En grenzend aan het gebied van Benjamin, van de oostzijde tot de westzijde: Simeon één gebied. En grenzend aan het gebied van Simeon, van de oostzijde tot de westzijde: Issaschar één gebied. En grenzend aan het gebied van Issaschar, van de oostzijde tot de westzijde: Zebulon één gebied. En grenzend aan het gebied van Zebulon, van de oostzijde tot de westzijde: Gad één gebied. En grenzend aan het gebied van Gad, aan de zuidzijde naar het zuiden, ligt dan het gebied van Tamar, naar het water van Meribath-Kades, langs het beekdal tot aan de Grote Zee.* Het gebied van Gad sluit de rijen. Met de Zuidgrens van dat gebied is ook de zuidgrens van het volk Israël gegeven. Ezechiël 48: *29 Dit is het land dat u de stammen van*

Israël als erfelijk bezit moet doen toevallen, en dit zal het land zijn dat hun toebedeeld is, spreekt de Heere HEERE.

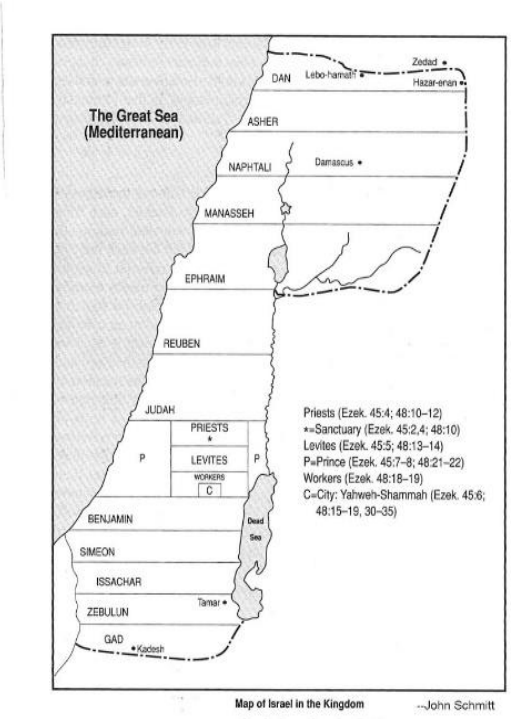

Het gebied wat Israël is toegewezen.

Jeruzalem.

Tenslotte wordt de focus gericht op de stad waarvan wij denken dat het *Jeruzalem* is. Het is zeker de locatie met de betekenis van Jeruzalem. Ook uit de Naam die de stad ontvangt kun je opmaken dat de stad deel uitmaakt van het Heilige Gebied. De naam van de stad wordt: De HEERE IS DAAR. Ezechiël 48:35 *En de naam van de stad zal vanaf die dag zijn: DE HEERE IS DAAR.* Iemand wijst erop dat de klank in het Hebreeuws van *Jeruzalem* en 'DE HEERE IS DAAR' enigszins op elkaar lijkt. JERUSALEM EN JEHOESJAMMA. Jeruzalem heeft overigens in de Bijbel meer dan eens een bijnaam gekregen. Zie het staatje. De stad heeft maar liefst twaalf poorten naar het getal der stammen van Israël. De stad vormt een vierkant van 4500 el oftewel 2.25 km. Ezechiël 48:30 *Dit zijn de uitgangen van de stad: aan de noordzijde is de maat vijfenveertighonderd el.* Aan de Noordzijde vinden we de Rubenpoort en de Judapoort en de Levipoort. Ezechiël 48:31 *De poorten van de stad zullen overeenkomstig de namen zijn van de stammen van Israël: drie poorten naar het noorden: één de Rubenpoort, één de Judapoort en één de Levipoort.* Opmerkelijk genoeg doet Levi nu wel mee met het aantal van twaalf stammen. Manasse en Efraïm vinden we terug in de poort van Jozef. Naast deze poort vinden we de Benjaminpoort en de Danpoort aan de Oostzijde. Ezechiël 48:32 *En aan de oostzijde is de maat vijfenveertighonderd el, met drie poorten: namelijk één de Jozefpoort, één de Benjaminpoort en één de Danpoort.* De Zuidgrens wordt gevormd door de namen van de stam Simeon en Issaschar en Zebulon. Ezechiël 48:33 *De zuidzijde: de maat is vijfenveertighonderd el, met drie poorten: één de Simeonpoort, één de Issascharpoort en één de Zebulonpoort.* Als laatste wordt de westzijde van de ommuurde stad genoemd. Daar vinden we de poorten van de stam Gad en Aser en Naftali. Ezechiël 48:34 *De westzijde: vijfenveertighonderd el, met drie bijbehorende poorten: één de Gadpoort, één de Aserpoort en één de Naftalipoort.* De omtrek van de stad is in totaal 18.000 el. Ezechiël 48:35 *Achttienduizend el rondom. En de naam van de stad zal vanaf die dag zijn: DE HEERE IS*

DAAR. Het is een sprekende Naam voor Jeruzalem. Dit is het meest fundamentele wat over de stad van de toekomst gezegd kan worden ‘dat de HEERE daar is.’ God woont te midden van Zijn volk.

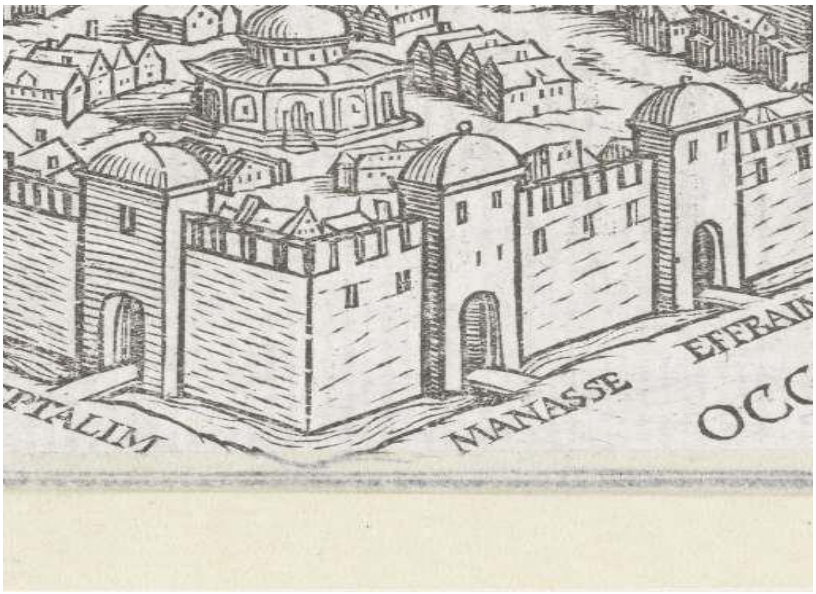

JERUSALEM EN JEHOSJAMMA.

Namen voor de stad Jeruzalem.

Jesaja 1:26,27	Ik zal uw rechters teruggeven als vroeger, en uw raadslieden als in het begin. Daarna zult u genoemd worden*: stad van de gerechtigheid, trouwe stad.* Sion zal door recht verlost worden, en wie van haar zich bekeren, door gerechtigheid.
Jesaja 60:13,14	De luister van de Libanon zal naar u toe komen, cipres, plataan en dennenboom tezamen, om de plaats van Mijn heiligdom aanzien te geven, en Ik zal de plaats van Mijn voeten verheerlijken. Ook zullen, zich buigend, naar u toe komen de kinderen van hen die u onderdrukt hebben, en allen die u verworpen hebben, zullen zich neerbuigen aan uw voetzolen, en zij zullen u noemen: *Stad van de HEERE, het Sion van de Heilige van Israël.*
Jeremia 3:17	In die tijd zal men Jeruzalem *de Troon van de HEERE* noemen. Alle heidenvolken zullen er samenstromen, tot de Naam van de HEERE, tot Jeruzalem. Zij zullen niet meer hun verharde, boosaardige hart achternagaan.
Joel 3:21	Ik zal hun bloed voor onschuldig houden, dat Ik niet voor onschuldig gehouden had. En de HEERE zal wonen in Sion.
Zacharia 2:10-13	Juich en verblijd u, dochter van Sion, want, zie, Ik kom, en zal in uw midden wonen, spreekt de HEERE. Veel heidenvolken zullen op die dag bij de HEERE gevoegd worden en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal in uw midden wonen. Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten Mij tot u gezonden heeft. De HEERE zal Juda in eigendom nemen als Zijn deel in het heilige land. Hij zal Jeruzalem nog verkiezen. Wees stil voor het aangezicht van de HEERE, alle vlees, want Hij is ontwaakt uit Zijn heilige woning.
Openbaring 21:10-12	En hij voerde mij weg in de geest op een grote en hoge berg en liet mij de grote stad zien, het heilige Jeruzalem, dat neerdaalde uit de hemel, bij God vandaan. Zij had de heerlijkheid van God, en haar uitstraling was als een zeer kostbare edelsteen, als een kristalheldere steen jaspis. Zij had een grote en hoge muur met twaalf poorten, en bij die poorten

twaalf engelen. Ook waren er namen op geschreven, namelijk van de twaalf stammen van de Israëlieten.

Het hemelse Jeruzalem.

De namen van de twaalf poorten van de stad – met de namen van de twaalf stammen – vormen een verbinding met *het nieuwe Jeruzalem*, dat in Openbaringen 21 uit de hemel op aarde is neergedaald. Openbaringen 21:10-13 *En hij voerde mij weg in de geest op een grote en hoge berg en liet mij de grote stad zien, het heilige Jeruzalem, dat neerdaalde uit de hemel, bij God vandaan. Zij had de heerlijkheid van God, en haar uitstraling was als een zeer kostbare edelsteen, als een kristalheldere steen jaspis. Zij had een grote en hoge muur met twaalf poorten, en bij die poorten twaalf engelen. Ook waren er namen op geschreven, namelijk van de twaalf stammen van de Israëlieten. Drie poorten op het oosten, drie poorten op het noorden, drie poorten op het zuiden, en drie poorten op het westen.* De overeenkomsten tussen Openbaring 21 en 22 en *het visioen van de tempel van Ezechiël* zijn moeilijk over het hoofd te zien. Daar is de stad met de twaalf poorten en de namen van de stammen van Israël. Maar daar is ook de waterstroom die een rivier vormt die overal leven en herstel schenkt door de vruchten van de bomen. De rivier komt bij de troon van God vandaan. Openbaring 22:1,2 *En hij liet mij een zuivere rivier zien, van het water des levens, helder als kristal, die uit de troon van God en van het Lam kwam. In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier bevond zich de Boom des levens, die twaalf vruchten voortbrengt – van maand tot maand geeft Hij Zijn vrucht. En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken*. Het boek Openbaring spreekt van 'de boom des levens'. Het is ontegenzeggelijk juist dat het visioen van Johannes verderop in de tijd is gegeven. Er is meer bekend. Zo noemt Johannes in het boek Openbaring ook *de twaalf fundamenten* van de stad Jeruzalem. Die worden gevormd door *de twaalf apostelen.* Openbaring 22:14 *En de muur van de stad had twaalf fundamenten met daarop de twaalf namen van de twaalf apostelen van het Lam.* Als de apostelen er zijn dan ook het Evangelie van Jezus Christus dat wereldwijd verbreid is en alle volken heeft bereikt. Niet voor niets is er ook sprake van de volken die in een hartelijke verhouding staan tot de HEERE en hun schatten naar Jeruzalem brengen, waar de HEERE woont. En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties daarin brengen. Alle toestanden en goddeloosheden van vroeger behoren definitief tot het verleden. Openbaring 21:27 *Al wat onrein is, zal er niet inkomen, en ook niemand die zich bezighoudt met gruwelen en leugens, maar alleen zij die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam.* Het ziet er naar uit dat Israël – dat een bijzondere positie ontvangt op de nieuwe aarde met God in hun midden – naast alle andere volkeren op aarde voortbestaat als nationale eenheid. Zo is er vermoedelijk ook een Syrië (Damascus) en een Egypte, een Nederland en een Verenigde Staten van Amerika, een China en een Zambia en Chili en Indonesië enz.

De rivier die van onder de troon van God stroomt en overal leven en herstel brengt.

Joods-christelijke toekomstverwachting vanuit Ezechiël.

Deel 7 Vergelijk Ezechiël 40-48 met Openbaring 20 t/m 22

Het nieuwe Jeruzalem.

Er lijkt iets bijzonders aan de hand met Openbaring 21 en 22. Wat wil het geval? Niet alleen Openbaring 21 en 22 laten zich uit over *de nieuwe hemel* en *de nieuwe aarde*. Ook in Ezechiël 40-48 doet de HEERE God een boekje open over de situatie die zich voor zal doen nadat de oorlog van Gog en Magog tegen de heilige stad is beëindigd en de vijanden van God zijn bestraft. Gog en Magog duiken – met *de eindstrijd* tegen God en de heiligen in Openbaring 20 – op voordat in Openbaring 21 en 22 de nieuwe aarde zich opent voor de uitverkorenen. Op een vergelijkbare manier zien we de opeenvolging van *de eindstrijd* van Gog en Magog met het definitieve vonnis over Gods vijanden in Ezechiël 38 en 39 gevolgd door de volstrekt nieuwe situatie van de tempel van Ezechiël. De tempel van Ezechiël roept op het eerste gezicht misschien nog niet zoveel herkenning op maar als we zeggen dat die tempel ook op *een hoge berg* wordt gebouwd en dat *onder de troon van God een rivier ontspringt die bomen met geneeskrachtige bladeren voortbrengt* en dat *de stad twaalf poorten* heeft, dan zal iedereen erkennen dat we met een vergelijkbare situatie van doen hebben. Hieronder zullen we de overeenkomsten uitwerken tussen Openbaring 21 en 22 en Ezechiël 40-48. Er is – behalve de sterke overeenkomst – een in het oog springend verschil tussen deze twee Bijbelgedeelten. Ezechiël 40 t/m 48 spreekt – hoe zullen we het zeggen – voelbaar en tastbaar over de twaalf stammen van Israel en het land en de Nieuwe Tempel en de leven-scheppende rivier in zijn effecten op de Dode Zee. Openbaring 21 en 22 heeft het meer in geestelijke zin over de uitverkoren Joden en heidenen die samen het Nieuwe Jeruzalem vormen en hun de eenheid met God de Vader en de Zoon, Die in dit verband niet toevallig *het Lam* genoemd wordt. Terwijl Ezechiël over de concrete schepping gaat en een land en een volk en een tempel en een meer vol met alle soorten vis en vissers, ontbreekt de zon en de tempel in Openbaring 21 en lijkt alles van de Geest te zijn. Ook lijkt Openbaring 21 en 22 meer oog te hebben voor de binnenkomst van de gelovigen uit de volken, terwijl Ezechiël 30-48 op het Joodse volk gericht is. Deze *twee weergaven van de nieuwe aarde* spreken elkaar niet tegen, maar vullen elkaar aan. Het lijkt niet verstandig te kiezen voor een van beide voorstellingen van zaken en de ander te negeren of te ontkennen. Het is nu eenmaal zo dat er een geestelijke dimensie is, maar ook een materiële en andersom.

Er is een tempel waar God in woont én de HEERE God en het Lam vormen de tempel.

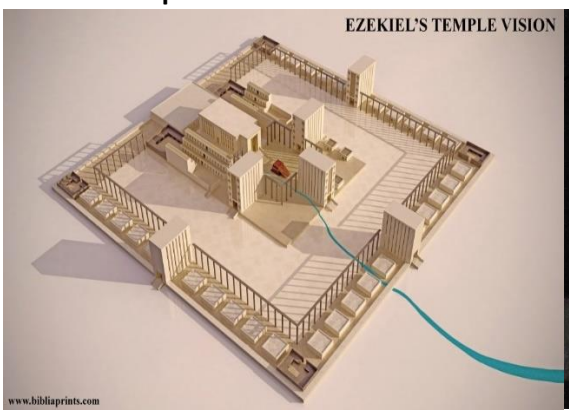

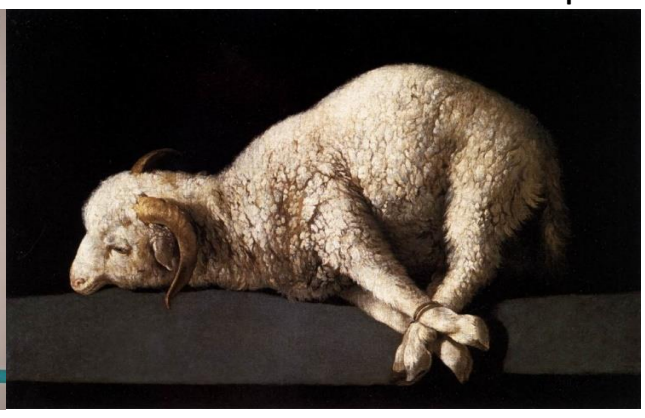

Openbaring 21–22 vervangt het visioen van Ezechiël 40-48 niet, maar vult het aan.

Er komt een tempel op de nieuwe aarde – zoals geschetst in Ezechiël 40-48 – waarin God te midden van Zijn volk Israel woont. Tegelijkertijd wordt het volk van God gevormd door de uitverkorenen uit de volken en uit Israel die de eenheid ervaren met God in Christus en ook met elkaar.

We willen dit inzicht verantwoorden in vier stappen.

A. We zetten de overeenkomsten en de verschillen tussen Openbaring 21-22 en Ezechiël 40-48 op een rij om aan te geven dat het over dezelfde tijd – de nieuwe aarde – en dezelfde plaats – Jeruzalem – gaat.
B. We nemen de gronden weg voor de redenering waarin alleen plaats is voor de zienswijze dat God en Christus de plaats van de tempel hebben ingenomen.
C. We zoeken het antwoord op de vraag of God voor het besef van de Joodse christenen en de Bijbellezer – tussen de Hemelvaart van Christus en Zijn wederkomst – in een tempel woonde of dat de betekenis van de tempel volkomen vervallen is sinds het volbrachte werk van Christus.
D. We proberen ons een indruk te vormen van de realiteit die Ezechiël 40-48 oproept van het leven op de nieuwe aarde om vervolgens te kijken naar de toegevoegde waarde van Openbaring 21 en 22.

De tempel in Jeruzalem op de nieuwe aarde.

A. De overeenkomsten en de verschillen tussen Openbaring 21-22 en Ezechiël 40-48 op een rij om aan te geven dat het over dezelfde tijd – de nieuwe aarde – en dezelfde plaats – Jeruzalem – gaat.

1. De stad op de hoge berg met de twaalf poorten en de levensrivier met geneeskrachtige bladeren.

De profeet Ezechiël ontvangt een tempelvisioen van God. Het tempelvisioen wordt beschreven in 9 hoofdstukken van Ezechiël 40 t/m 48. In dit visioen lijkt de HEERE een beeld te geven van *de nieuwe aarde*, in het bijzonder van Zijn toekomstige woning te midden van het Joodse volk. De idee dat een impressie gegeven wordt van *de nieuwe aarde* komt mede voort uit de sterke overeenkomst tussen *het tempelvisioen van Ezechiël* en *het Nieuwe Jeruzalem* dat door de Heere Jezus aan de apostel Johannes getoond is en dat wordt beschreven in Openbaring 21 en 22. De overeenkomsten zijn de volgende:

a. De hoge berg.

Het nieuwe Jeruzalem is op *een zeer hoge berg* gebouwd, net zoals de nieuwe tempel van Ezechiël. Het is de berg Sion, waar de tempel vanouds stond.

Ezechiël 40:2	In visioenen van God bracht Hij mij naar het land van Israël. Hij zette mij op *een zeer hoge berg*, met daarop aan de zuidzijde iets als het bouwsel van een stad.
Openbaring 21:10	En hij voerde mij weg in de geest op *een grote en hoge berg* en liet mij de grote stad zien, het heilige Jeruzalem, dat neerdaalde uit de hemel, bij God vandaan.

b. De stad met twaalf poorten.

Het Jeruzalem van Openbaring 21 heeft – net als de stad in het tempelvisioen van Ezechiël – twaalf poorten naar het getal van de twaalf stammen van Israël.

Ezechiël 48:31	De poorten van de stad zullen overeenkomstig de namen zijn van de stammen van Israël;
Openbaring 21:12	Zij had een grote en hoge muur met twaalf poorten, en bij die poorten twaalf engelen. Ook waren er namen op geschreven, namelijk van de twaalf stammen van de Israëlieten**.**

c. De levensrivier die ontspringt aan de troon van God.
Behalve de twaalf poorten kent het tempelvisioen van Ezechiël – net als het nieuwe Jeruzalem in Openbaring 22 – *de rivier met levenwekkend water*. Die levensrivier ontspringt aan de troon van God, die in de tempel staat.

Ezechiël 47:1	Daarna bracht Hij mij terug naar de ingang van het huis. En zie, er stroomde water uit, van onder de drempel van het huis naar het oosten, want de voorkant van het huis lag naar het oosten. Het water stroomde naar beneden van onder de rechterzijde van het huis, ten zuiden van het altaar.
Openbaring 22:1	En hij liet mij een zuivere rivier zien, van het water des levens, helder als kristal, die uit de troon van God en van het Lam kwam.

d. Vruchtbomen met geneeskrachtige bladeren.
De rivier die onder de troon van God ontspringt, brengt vruchtbomen tot bloei. Die bomen dragen voortdurend nieuwe vruchten en hebben *geneeskrachtige bladeren*.

Ezechiël 47: 12	En langs de beek, langs de oever ervan, zullen aan deze kant en aan de andere kant allerlei vruchtbomen opkomen, waarvan het blad niet zal verwelken en waarvan de vrucht niet zal opraken. Elke maand zullen ze nieuwe vruchten voortbrengen, want het water ervoor stroomt uit het heiligdom. De vrucht ervan zal tot voedsel dienen en het blad ervan tot genezing.
Openbaring 22:2	In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier bevond zich de Boom des levens, die twaalf vruchten voortbrengt – van maand tot maand geeft Hij Zijn vrucht. En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken.

<u>Conclusie 1</u>
De overeenkomsten tussen Openbaring 21-22 en Ezechiël 40-48 maken duidelijk dat het tempelvisioen van Ezechiël over dezelfde tijd gaat – de nieuwe aarde – en dezelfde plaats – Jeruzalem.

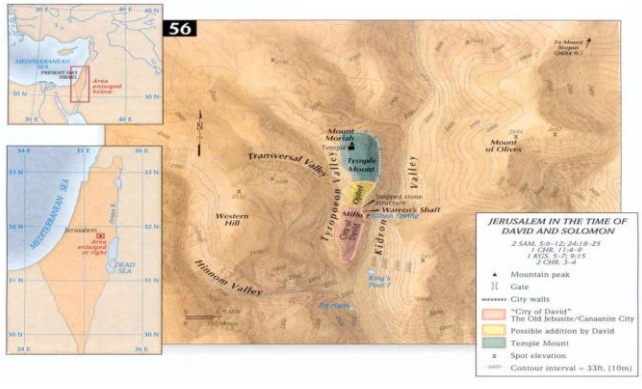

De berg Sion.

2. De oorlog van de volken tegen het volk van God en de heilige stad.
Behalve de sterke overeenkomst met Openbaring 21 en 22 is er nog iets dat maakt dat we het tempelvisioen van Ezechiël als *een beeld van de nieuwe aarde* beschouwen. Dat zit hem in de oorlog van Gog en Magog die zowel in Ezechiël als in het boek Openbaring aan *de nieuwe aarde* voorafgaat. Wat wil het geval? Zowel Ezechiël als ook het boek Openbaring tekent een (wereld)oorlog tegen de heiligen en tegen de stad Jeruzalem en de God van Israel. God zal echter reddend ingrijpen en de strijd beslechten. De aanstichters zal Hij oordelen en de gelovigen definitief bevrijden en Zijn Koninkrijk schenken op de nieuwe aarde.

Gog en Magog in Ezechiël 38 en 39 en Openbaring 20.

Ezechiël 39:1-8	En u, mensenkind, profeteer tegen Gog, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zál u, Gog, oppervorst van Mesech en Tubal! Ik zal u omkeren, u meeslepen, u doen optrekken uit het uiterste noorden en u op de bergen van Israël brengen, maar Ik zal uw boog uit uw linkerhand slaan, en uw pijlen uit uw rechterhand doen vallen. Op de bergen van Israël zult u vallen, u en al uw troepen, en de volken die met u zijn. Ik heb u aan allerlei soorten roofvogels en aan de dieren van het veld tot voedsel gegeven. Op het open veld zult u vallen, want Ík heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE. Ik zal vuur zenden in Magog en onder hen die onbezorgd de kustlanden bewonen. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben. Ik zal Mijn heilige Naam te midden van Mijn volk Israël bekendmaken en Mijn heilige Naam niet langer laten ontheiligen. Dan zullen de heidenvolken weten dat Ik de HEERE ben, de Heilige in Israël. Zie, het komt en zal gebeuren, spreekt de Heere HEERE. Dit is de dag waarover Ik gesproken heb.
Openbaring 20:7-10	En wanneer die duizend jaar tot een einde gekomen zijn, zal de satan uit zijn gevangenis worden losgelaten. En hij zal uitgaan om de volken te misleiden die zich in de vier hoeken van de aarde bevinden, Gog en Magog, om hen te verzamelen voor de oorlog. En hun aantal is als het zand van de zee. En zij kwamen op over de breedte van de aarde, en omsingelden de legerplaats van de heiligen en de geliefde stad. Maar er daalde vuur van God neer uit de hemel en dat verslond hen. En de duivel, die hen misleidde, werd in de poel van vuur en zwavel geworpen, waar ook het beest en de valse profeet reeds zijn. En zij zullen dag en nacht gepijnigd worden in alle eeuwigheid.

<u>Conclusie 2</u>
De oorlog van Gog en Magog – die wordt beschreven in Ezechiël 38 en 39 – gaat direct vooraf aan het tempelvisioen van Ezechiël 40-48. Zo gaat ook de oorlog van Gog en Magog in Openbaring 20 direct vooraf aan *het Nieuwe Jeruzalem* van Openbaring 21 en 22. Het einde van de vijanden – van God en Zijn volk – wordt getekend in deze hoofdstukken en het begin van het Koninkrijk van God. Dit is een tweede bevestiging dat *het tempelvisioen van Ezechiël* en die van *het nieuwe Jeruzalem* gaan over dezelfde tijd, de overgang van de oude naar de nieuwe aarde.

Gog en Magog.

B. De gronden wegnemen voor de redenering waarin alleen plaats is voor de zienswijze dat God en Christus de plaats van de tempel hebben ingenomen.

1. De uitstorting van de Heilige Geest gaat vooraf aan het tempelvisioen van Ezechiël.
Johannes zegt dat 'hij geen tempel in haar zag, maar dat God en het Lam de tempel waren.' Dit komt redelijk overtuigend over want in het Nieuwe Testament zijn we getuige geworden van de komst van onze Heere Jezus Christus. Hij vereenzelvigt Zich met de tempel. Johannes 2:19-21 *Jezus antwoordde en zei tegen hen: Breek deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem laten herrijzen. De Joden zeiden dan: Zesenveertig jaar is aan deze tempel gebouwd, en Ú zult hem in drie dagen laten herrijzen? Maar Hij sprak over de tempel van Zijn lichaam.* Ook wordt de Heere Jezus vergeleken met *het Lam van God*. Johannes 1:35,36 *De volgende dag stond Johannes daar weer met twee van zijn discipelen. En toen hij Jezus zag lopen, zei hij: Zie, het Lam van God!* Dankzij het verlossingswerk van de Heere Jezus is er niet alleen verzoening van onze schuld maar ook wordt de Heilige Geest uitgestort in de harten van de gelovigen. Het Nieuwe Testament zegt onomwonden dat ons lichaam een tempel van de Heilige Geest is. 1 Korintiërs 6:19 *Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is en Die u van God hebt ontvangen, en dat u niet van uzelf bent?* Ook de gemeente van Christus wordt beschouwd als de tempel van de Heilige Geest. 1 Korintiërs 3:16 *Weet u niet dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?* Ondanks al deze onmiskenbare aanwijzingen van de directe verbondenheid van God met de gelovigen zijn er vragen te stellen aan de overtuiging dat er geen tempel op de nieuwe aarde kan staan, omdat Christus die met Zijn verlossingswerk overbodig gemaakt zou hebben. Misschien gaan we wat al te gemakkelijk mee met de gedachte dat het visioen van Openbaring 21 het tempelvisioen van Ezechiël 40-48 vervangt in die zin dat God en Christus de plaats van de tempel op de nieuwe aarde overnemen. De gedachte lijkt even eenvoudig als voor de hand liggend. De redenering is als volgt. In het Oude Testament diende de tempel als huis van God met de offerdienst om het contact tussen God en de zondige mens mogelijk te maken. Van direct contact kon geen sprake zijn door de zonde, maar dat verandert als Christus gekomen is. Hij is *het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt.* Dankzij de verzoening van de zonden door het offer van Christus en de Heilige Geest is er een direct contact met God mogelijk. Zeker, wie zal dit ontkennen en wie zal God niet loven vanwege de bevrijdende actie van de Heere Jezus.
Feit is echter dat de HEERE en ook de profeet Ezechiël – voordat het tempelvisioen gegeven werd – reeds bekend waren met de belofte van de verzoening van de zonden en de Heilige Geest en het Nieuwe Verbond, waarvan wij inmiddels weten dat het door de Heere Jezus Christus tot stand gekomen is. Via Ezechiël begrijpen we dat God niet alleen de Heilige Geest belooft, maar ook de terugkeer naar het land Israel en Gods wonen in hun midden en het berouw over hun zonden.

De uitstorting van de Heilige Geest.

Ezechiël 36:24 Ik zal u uit de heidenvolken halen en u uit alle landen bijeenbrengen. Dan zal Ik u naar uw land brengen.

Ezechiël 36:25-27	Ik zal rein water op u sprenkelen en u zult rein worden. Van al uw onreinheden en van al uw stinkgoden zal Ik u reinigen. Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven. Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik zal maken dat u in Mijn verordeningen wandelt en dat u Mijn bepalingen in acht neemt en ze houdt.
Ezechiël 36:28-30	U zult wonen in het land dat Ik uw vaderen gegeven heb, u zult een volk voor Mij zijn en Ík zal een God voor u zijn. Ik zal u verlossen van al uw onreinheden. Ik zal roepen tegen het koren en Ik zal het veel doen worden: Ik zal u geen hongersnood opleggen. Ik zal de vrucht van de bomen en de opbrengst van het veld vermeerderen, zodat u onder de heidenvolken de smaad van de hongersnood niet meer ontvangt.
Ezechiël 36:31	U zult zich uw slechte wegen en uw daden die niet goed waren, herinneren. U zult walgen van uzelf om uw ongerechtigheden en om uw gruweldaden.

Zoals iedereen weet gaat Ezechiël 36 vooraf aan Ezechiël 40-48. Het is dus niet zo eenvoudig dat men het Oude Testament tegenover het Nieuwe Testament kan stellen in de veronderstelling dat men in die tijd totaal ongewis zou zijn geweest van het Nieuwe Verbond en de gave van de Heilige Geest. Het is niet zo dat iemand die het boek Openbaring leest, kan zeggen: 'Met *de kennis van nu*, weten we dat *de kennis van toen* niet adequaat was.' Dit is onjuist omdat men – ook in de tijd van Ezechiël – bekend was met het fenomeen dat God door de Heilige Geest in mensen zou gaan wonen dankzij de verzoening van de zonden, die God tot stand zou brengen in het Nieuwe Verbond. Ondanks dat de HEERE dit wist en beloofd had, komt God daarna met het visioen van de tempel van Ezechiël compleet met priesters en offers.

Conclusie 3

Het is goed mogelijk en zelfs – gezien het tempelvisioen van Ezechiël – waarschijnlijk, dat naast het toekomstige persoonlijke en directe contact tussen God en de gelovigen op de nieuwe aarde, de HEERE in een tempel woont en o.a. met offers gediend en gedankt en geëerd wordt.

2. Het visioen van Johannes in Openbaring 21 en 22 tekent meer een geestelijke werkelijkheid, terwijl het tempelvisioen aan Ezechiël concreet en letterlijk is te noemen.

Uit de context van Openbaring 21 kan – juist in verband met God en het Lam Die de plaats in lijken te nemen van de tempel – opgemaakt worden dat er van *een geestelijke werkelijkheid* wordt gesproken. Wanneer we Openbaring 21:22 en 23 met elkaar vergelijken zien we – misschien tot onze verrassing – dat er in deze voorstelling van zaken geen plaats is voor *de tempel*, maar ook niet voor *de zon en de maan*.

Openbaring 21:22	Ik zag geen tempel in haar, want de Heere, de almachtige God, is haar tempel, en het Lam.

Openbaring 21:23	En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp.

We lezen dat het Lam *haar tempel* is, maar ook dat het Lam *haar lamp* is. Het Lam lijkt hier de plaats van *de tempel* en de plaats van *de zon* overgenomen te hebben. De conclusie dat er dús geen zon is, lijkt voorbarig aangezien het vervolg aangeeft dat in geestelijke zin over het licht wordt gesproken. Openbaring 21:24 *En de naties die zalig worden, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin. En haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal geen nacht zijn.* De afwezigheid van *de nacht* zegt meer over de duivel en de zonde – die er niet meer zijn – en *de zon* of *het licht* zegt meer over de aanwezigheid van de gerechtigheid van Christus, dan over de zon die er bij de nieuwe aarde natuurlijk wel is. Dat er met de term *licht gerechtigheid* bedoeld wordt, wordt door het directe vervolg bevestigd. Openbaring 21:26,27 *En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties daarin brengen. Al wat onrein is, zal er niet inkomen, en ook niemand die zich bezighoudt met gruwelen en leugens, maar alleen zij die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam.*

In Ezechiël benadrukt God Zijn fysieke wonen in de tempel te midden van Zijn volk.

Ezechiël 37:22-28

22. Ik zal hen tot één volk maken in het land, op de bergen van Israël. Zij zullen allen één Koning als koning hebben. Zij zullen niet langer als twee volken zijn, en niet langer nog in twee koninkrijken verdeeld zijn.
23. Dan zullen zij zich niet meer verontreinigen met hun stinkgoden en met hun afschuwelijke *afgoden* en met al hun overtredingen. Ik zal hen verlossen in al hun woongebieden, waar zij gezondigd hebben, en Ik zal hen reinigen. Dan zullen zij een volk voor Mij zijn en Ík zal een God voor hen zijn.
24. En Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn. Voor hen allen zal er één Herder zijn. Zij zullen in Mijn bepalingen wandelen en Mijn verordeningen in acht nemen en die houden.
25. Zij zullen wonen in het land dat Ik aan Mijn knecht, aan Jakob, gegeven heb, waarin uw vaderen gewoond hebben. Zij zullen daarin wonen, zij met hun kinderen en hun kleinkinderen, tot in eeuwigheid, en Mijn Knecht David zal tot in eeuwigheid hun Vorst zijn.

26. Ik zal met hen een verbond van vrede sluiten. Het zal een eeuwig verbond met hen zijn, Ik zal hun *een plaats* geven en hen talrijk maken, en Ik zal Mijn heiligdom in hun midden zetten tot in eeuwigheid.
27. Mijn tabernakel zal bij hen zijn, Ik zal een God voor hen zijn en zíj zullen een volk voor Mij zijn

28. Dan zullen de heidenvolken weten dat Ik de HEERE ben, Die Israël heiligt, wanneer Mijn heiligdom voor eeuwig in hun midden zal zijn.

<u>Conclusie 4</u>
De conclusie dat als Johannes *geen tempel* in de stad ziet – omdat God en het Lam *haar tempel* zijn – er dús geen tempel is, lijkt iets te snel getrokken. Want er wordt ook gezegd: *Christus is haar lamp.* Dat wil ook niet zeggen dat er geen zon en geen maan is op de nieuwe aarde. Als Christus haar tempel is, wil dit niet zeggen dat er niet ook een echte tempel van steen kan zijn, compleet met

offerdienst. Wel is het zo dat Christus in Zijn offer aan het kruis van Golgotha de weg tot God geopend heeft. Hij is derhalve de drager van het tempelgebeuren. Dat wil echter nog niet zeggen dat er dus geen tempel – compleet met offerdienst – staat op de nieuwe aarde, als het huis waar God woont te midden van Zijn volk Israel. Zoals in het Oude Testament de offerdienst vooruitwees naar Christus, zo wijst de offerdienst op de nieuwe aarde terug naar Hem. Hem zij alle eer.

Christus is het licht van de wereld.

3. De stad – *het nieuwe Jeruzalem* – in Openbaring 21 staat voor het gezamenlijke volk van God.
De engel stelt aan Johannes voor om hem *de bruid van Christus* te laten zien. Openbaring 21:9,10 *En een van de zeven engelen die de zeven schalen hadden, vol van de zeven laatste plagen, kwam naar mij toe en hij sprak met mij en zei: Kom, ik zal u de bruid, de vrouw van het Lam, laten zien. En hij voerde mij weg in de geest op een grote en hoge berg en liet mij de grote stad zien, het heilige Jeruzalem, dat neerdaalde uit de hemel, bij God vandaan.* Het nieuwe Jeruzalem staat ditmaal dus – niet direct voor een stad opgebouwd uit stenen – maar voor het volk van God uit het Joodse volk en uit de volken, dat die stad bevolkt. Ons is namelijk de metafoor niet onbekend dat de gemeente voorgesteld wordt als *de bruid van Christus*. De twaalf poorten verwijzen naar *de twaalf stammen* van het Joodse volk en de twaalf fundamenten van de stad verwijzen naar *de twaalf apostelen* van het Lam, die staan voor de Nieuwtestamentische gemeente uit mensen met een Joodse en een niet-Joodse achtergrond. We moeten – nu we weten dat het nieuwe Jeruzalem een beeld geeft van Gods volk op de nieuwe aarde – er dan ook niet van opkijken dat de stad bijzondere maten heeft. Sterker, de stad wordt voorgesteld als een kubus, een vierkant. Openbaring 21:16 *En de stad lag daar als een vierkant, haar lengte was even groot als haar breedte. En hij mat de stad met de meetlat op: twaalfduizend stadiën. Haar lengte, breedte en hoogte waren gelijk.* Het moet een kubus zijn met afmetingen van een werelddeel. De kubus is het symbool van *de volheid van Gods volk* uit Joden en heidenen.

Het nieuwe Jeruzalem gebouwen of volken?

Mesopotamië	1 stadie = 148,5 m
Perzië (uit Mesopotamië)	'ghalva' (stadie) = waarschijnlijk circa 264 m
Egypte (uit Mesopotamië, mogelijk Perzië)	stadie = 400 'Koninklijke ellen', 209,2 m

Griekenland Romeins (uit Egypte; Griekse invloeden) Arabisch (uit Perzië)	stadie = 600 voet; in Atheense voet: 192,27 m. stadie = 625 Romeinse voet = 185,25 m 'seir' (stadie) = 600 voet

12000 stadiën.
In Griekenland was een stadion gebouwd naar deze looplengte = 192,27 m. Het woord *stadion* zou zelfs afgeleid zijn van stadie. Als we de Griekse stadiën aanhouden is het 192,27 m X 12000 stadiën = 2307.240 m. oftewel zo'n 2300 km. Men denkt – om een concrete voorstelling van zaken te geven – aan de afstand van Amsterdam tot Lissabon. Een complicerende factor is dat we aan een enorm grote kubus moeten denken, omdat de lengte, de breedte en de hoogte van de stad gelijk zouden zijn. De vraag is hoe we dit zouden moeten duiden? Wie het tempelvisioen van Ezechiël bestudeert wordt zich ervan bewust dat *het vierkant* een favoriete ruimtelijk werking – de volmaaktheid – heeft voor God. De tempel van Ezechiël kent verschillende vierkanten: De tempel is centraal gelegen in *het heilige gebied* dat feitelijk een vierkant vormt van 25000 el bij 25000 el oftewel ongeveer 12.5 km in het vierkant. Ook *het tempelcomplex* zelf is een vierkant. Het tempelplein is een vierkant en ook *het heilige der heiligen* vormt een vierkant. *Het vierkant* lijkt voor God de ideale maatvoering te hebben om *het heilige* tot uitdrukking te brengen. In dit geval hebben we niet slechts te doen met een vierkant, maar zelfs met een kubus; het heiligste wat men zich kan voorstellen. Het drukt uit hoe groot en uitgebreid het volk van God is, maar ook hoe volmaakt rechtvaardig en heilig; de volheid van Gods volk uit Joden en heidenen. Openbaring 21:17 *En hij mat haar muur op: honderdvierenveertig el, een mensenmaat, die ook de maat van een engel is.* Ook de *honderdvierenveertig el* de maat van haar muur lijkt symbolisch de volheid van Gods volk te weerspiegelen. Vergelijk Openbaring 7. Omdat het symbolisch bedoeld is moeten we ons waarschijnlijk niet teveel zorgen maken over de muur waarbij uitgegaan wordt van een tekening van *lengte en breedte*, terwijl de stad net daarvoor geschilderd werd met *lengte, breedte en hoogte*. Voor God en voor de mensen is de gemeenschap van Gods volk uit de Joden en de volken – maar ook de uitgebreidheid en de heerlijkheid – buitengewoon kostbaar. Die boodschap van de heerlijkheid wordt versterkt door te beschrijven hoe de stad is opgebouwd; namelijk uit goud en diamanten en andere kostbare edelstenen. Of het nu over de muur gaat – goud en zuiver glas – of de twaalf fundamenten, opgebouwd uit edelstenen en de poorten die stuk voor stuk uit één parel bestonden en de straten van de stad die van goud en glas waren. Ongemerkt gaan de gedachten uit naar het borstschild met twaalf edelstenen die door de hogepriester inderdaad op de borst gedragen werd. Op deze wijze vertegenwoordigde de hogepriester met deze kostbare stenen het hele volk op het moment dat hij voor de HEERE verscheen. Exodus 28:17-20 Wie de edelstenen met elkaar vergelijkt ziet overigens dat op het eerste gezicht zeven van de stenen overeenkomen met het borstschild – *jaspis, saffier, smaragd, onyx, topaas, hyacint en amethist* – en vijf – *chalcedon, sardius, chrysoliet, beril, en chrysopraas* – niet. Dit doet echter niets af aan de grote symbolische waarde die vertegenwoordigd wordt door het volk uit Joden en heidenen van de HEERE voor Gods Aangezicht.

Het nieuwe Jeruzalem met de twaalf poorten geestelijk (Johannes 21) en materieel (Ezechiël 48).

Voor de Bijbellezer is het interessant dat het getal twaalfduizend valt om de lengte de breedte aan te geven. 12.000 x 12.000 = 144.000. Dit is het getal van Gods volk uit het Joodse volk. Openbaring 7:4 *En ik hoorde het aantal van hen die verzegeld waren: honderdvierenveertigduizend waren er verzegeld uit alle stammen van de Israëlieten.* Ook het vervolg van Openbaring 21 laat merken dat we op dit getal – van de volheid van Gods volk – moeten letten. Het gaat over de hoogte van de muur. Die mag er zijn met 144 el oftewel zo'n 72 meter. Openbaring 21:17 *En hij mat haar muur op: honderdvierenveertig el, een mensenmaat, die ook de maat van een engel is.* Omdat de stad ditmaal een metafoor is van het Godsvolk uit Joden en heidenen, is de herhaalde verwijzing naar 12.000 en 144 – de volheid van Gods volk – op zijn minst opmerkelijk. Het gaat nog steeds over deze stad – als volk van God – als gesproken wordt over God en het Lam. Openbaring 21:22,23 *Ik zag geen tempel in haar, want de Heere, de almachtige God, is haar tempel, en het Lam. En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp.* Het gaat hier over de verzoening van de zonden en de gerechtigheid die Gods volk van God en het Lam heeft ontvangen en waarin zij geleefd hebben. Met deze stad – in de vorm van een kubus – wordt de eenheid getekend tussen God en Zijn volk uit Israel en de volken. Duidelijk wordt gemaakt dat de mensen die niet uit Gods genade – door het offer van Christus – geleefd hebben in overeenstemming met Gods geboden, niet welkom zijn bij Gods volk in deze stad. Openbaring 21:27 *Al wat onrein is, zal er niet inkomen, en ook niemand die zich bezighoudt met gruwelen en leugens, maar alleen zij die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam.* Ligt bij Ezechiël het accent op Israel als Godsvolk, in Openbaring gaan de gedachten vooral uit naar de gelovigen uit de volken en hun koningen die door Gods genade trouw geweest zijn. Openbaring 21:24-26 *En de naties die zalig worden, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin. En haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal geen nacht zijn. En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties daarin brengen.* Ligt bij Ezechiël de nadruk op Israel en het concrete van de tempel en het volk en de rivier en de offers en de Dode Zee en de vissers op de oever, in Openbaring 21 lijkt enkel oog voor de geestelijke dimensie van Gods volk uit Joden en heidenen die een eenheid vormen samen met God dankzij de gerechtigheid van het Lam. Ook in Openbaring 22 lijken de volken ditmaal de volle aandacht van God te ontvangen. Openbaring 22:2 (..) *En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken.*

<u>Conclusie 5</u>

De stad – oftewel het nieuwe Jeruzalem – staat voor het volk van God uit de Joden en niet-Joden. De stad wordt namelijk *de bruid van het Lam* genoemd. We hebben te maken met de nieuwe verhouding tussen de mensen uit Israel en de volken en de nieuwe verhouding tot God door het verlossingswerk van Christus. In die zin past het volkomen dat Johannes 'geen tempel en geen zon ziet' omdat Christus' offer, de tempel en Zijn gerechtigheid *het licht* is.

De bruid van Christus.

C. We zoeken het antwoord op de vraag of God voor het besef van de Joodse christenen en de Bijbellezer – tussen de Hemelvaart van Christus en Zijn wederkomst – in een tempel woonde of dat de betekenis van de tempel volkomen vervallen is sinds het volbrachte werk van Christus.

1. Ook na het verlossingswerk van de Heere Jezus Christus bleef God Aanwezig in de tempel van Jeruzalem, terwijl de HEERE ook in de hemel in een tempel bleef wonen.
Lange tijd hebben wij in de veronderstelling geleefd dat Christus de tempel vervangen heeft. In feite is dat niet juist. Wel is Christus door Zijn verzoenend lijden en sterven de drager geworden van de tempeldienst. Het bloed van dieren heeft in feite nooit zonden kunnen bedekken. Dit kon alleen omdat God dit bloed accepteerde vooruitgrijpend op het werk van Christus. Hij is '*het Lam van God, Dat de zonde van de wereld wegneemt!*' Johannes 1:29 Christus is de Hogepriester Die met Zijn eigen bloed verzoening heeft gedaan voor eens en altijd. Hebreeën 9:11 *Maar toen is Christus verschenen, de Hogepriester van de toekomstige heilsgoederen. Hij is door de meerdere en meer volmaakte tabernakel gegaan, die niet met handen is gemaakt, dat is: die niet van deze schepping is. Hij is niet door bloed van bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed eens en voor altijd binnengegaan in het heiligdom en heeft daardoor een eeuwige verlossing teweeggebracht.* De Heere Jezus is de hoeksteen van de tempel. 1 Petrus 2:6 Christus is het fundament van de tempel. 1 Korintiërs 3:10,11 In Zijn verlossingswerk is Christus de Heiland voor Joden en niet-Joden. In het conflict dat op een zeker moment tussen Paulus en Petrus oplaait, wordt duidelijk dat zowel Joden als heidenen de Heere Jezus nodig hebben om rechtvaardig en heilig te worden. Omdat daar geen verschil is zijn gelovigen uit de Joden en de christenen in principe – in Christus – gelijk en kunnen zij ook samen eten enz. Galaten 2:15,16 *Wij, die van nature Joden zijn, en geen zondaars uit de heidenen, weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar door het geloof in Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet. Immers, uit werken van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd.* Ondanks de grote overeenstemming – de eenheid in Christus – zijn er blijvende verschillen tussen mensen die van Israel afstammen en mensen uit de volken. Een van die verschillen is dat God met het volk Israel een bijzonder verbond had, waarin *de tempel* en *het land* en *het volk* een grote rol speelde. Zo blijft – ook als God spreekt over het Nieuwe Verbond spreekt – de belofte van land en volk gehandhaafd. Jeremia 31 slot en Ezechiël 36. We zullen dus niet vreemd opkijken wanneer de HEERE op *de nieuwe aarde* de mensen die van Israel afstammen – stamsgewijs – een eigen gebied toewijst in het land dat God hen vanouds had beloofd. Ook moeten we niet overrompeld worden door de wetenschap dat God in hun midden – op de berg van God – Zijn huis laat bouwen om daar voor altijd Zijn intrek te nemen. God woont op *de nieuwe aarde* dus in een tempel te midden van Zijn volk Israel. In het volgende gedeelte zullen we de gegevens die deze zienswijze ondersteunen verder uitwerken.

Christus en de tempel.

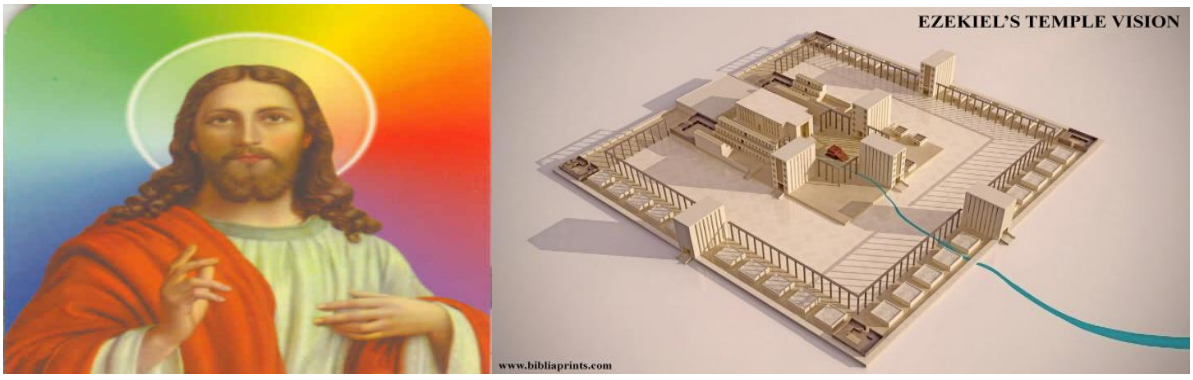

De tempel van gisteren en morgen gedragen door het verlossingswerk van Christus.
‘Christus heeft de tempel vervangen’, zeggen veel mensen; Hij is *de hogepriester* en *het altaar* en *het Lam dat de zonden van de wereld wegneemt*. Mogelijk moeten we niet direct van *vervanging* spreken, maar van *inhoud geven* of *dragen*. Het was en is duidelijk dat het offerbloed van dieren de zonden niet kan wegnemen. Het offeren is en zal zijn een afbeelding van het bloed van Christus, het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt. Christus draagt – door Zijn sterven aan het kruis van Golgotha en opstanding – de tempel van het Oude en ook die van het Nieuwe Verbond. Zo kunnen we er ook naar kijken. Daar komt nog een waardevolle betekenis bij. Toen Christus nog niet op aarde was, was daar de tempel. De tempel leverde alle ingrediënten die nodig waren voor het verstaan van het verlossingswerk van Christus, zoals het offerbloed dat zonde uitdelgt, de weg tot God opent en een nieuw begin mogelijk maakt. Waarom zou wat vóór Christus bestaat, na Hem – na Zijn verzoenend lijden en sterven – niet opnieuw kunnen functioneren als zichtbaar en tastbaar schouwspel van de verlossing als hulpmiddel om God te danken en te eren, als herinnering en eerbetoon. Het zal u niet ontgaan zijn dat de apostelen en de andere gelovigen – ook na de Hemelvaart en de uitstorting van de Heilige Geest – in de tempel te vinden waren. Handelingen 2:46 *En zij bleven dagelijks eensgezind in de tempel bijeenkomen, en terwijl zij van huis tot huis brood braken, namen zij gezamenlijk voedsel tot zich, met vreugde en in eenvoud van hart.* Ook Petrus en Johannes waren op het uur van het morgengebed in de tempel. Handelingen 3:1 *Petrus nu en Johannes gingen samen naar de tempel tijdens het uur van het gebed, het negende uur.* Sterker, iemand als de apostel Paulus deed een gelofte – geheel in stijl met de voorschriften van de tempel – voor de reiniging en was op het tempelplein daarmee doende (inclusief het brengen van een offer) toen andere mensen zich tegen hem keerden. Handelingen 21:26 *Toen nam Paulus de mannen mee en de dag daarna reinigde hij zich samen met hen, ging de tempel binnen en maakte bekend wanneer de dagen van de reiniging vervuld zouden zijn, namelijk wanneer voor ieder van hen het offer zou worden gebracht*. Mogelijk zegt iemand dat de apostel hier ‘de Joden een Jood’ wil zijn, dat hij dit doet voor de christen-Joden in Jeruzalem. Het zou kunnen, maar er is een ander gedeelte waarin het Paulus’ eigen initiatief is om zijn hoofd kaal te scheren, een gelofte te doen met de vaste wil om naar Jeruzalem, naar de tempel te gaan om te offeren. Handelingen 18:18-21 *En toen Paulus er nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broeders en vertrok vandaar per schip, in gezelschap van Priscilla en Aquila, naar Syrië, nadat hij zijn hoofd in Kenchreeën kaalgeschoren had. Hij had namelijk een gelofte gedaan. En hij kwam in Efeze aan en liet hen daar achter; maar zelf ging hij de synagoge binnen en ging in gesprek met de Joden. En toen zij hem vroegen langere tijd bij hen te blijven, stemde hij daar niet in toe. Maar hij nam afscheid van hen en zei: Ik moet beslist het komende feest in Jeruzalem vieren.* Nooit en nergens heeft God of een van de apostelen het feit veroordeeld dat men als Joodse christen – na de Hemelvaart van Christus – God in de tempel wilde blijven ontmoeten met offers en gebeden. De Heere Jezus heeft de verwoesting van de tempel in het jaar 70 n Chr. voorzegd. Marcus 13:1,2 Nergens zegt de Heere ‘dat Zijn hemelse Vader tegen die tijd allang niet meer in de tempel woonde’ of iets in die richting. De indruk wordt gevestigd dat de HEERE God in de tempel woonde in de tijd van de Heere Jezus, maar ook na Zijn Hemelvaart. De Heere zei als 12 jarige jongen in de tempel dat ‘*Hij bezig wilde zijn met de dingen van Zijn Vader’.* Lucas 2:49 De Heere Jezus is woedend wanneer Hij later ziet dat kooplui de bedoeling van Gods huis – dat het een huis van gebed zou zijn – met voeten treden. Johannes 2:16 De indruk dat God uit de tempel vertrokken is sinds de dood en opstanding en Hemelvaart van de Zoon wordt nergens bevestigd. Wel is het zo dat het voorhangsel in de tempel – dat het heilige scheidde van het heilige der heiligen – scheurde op het moment dat de Heere aan het kruis stierf. Mattheus 27:51 *En zie, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden; de aarde beefde en de rotsen scheurden.* Ook *dat* hoeft echter niet in te houden dat God de tempel had verlaten, eerder dat de weg tot Hem open is.

Het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

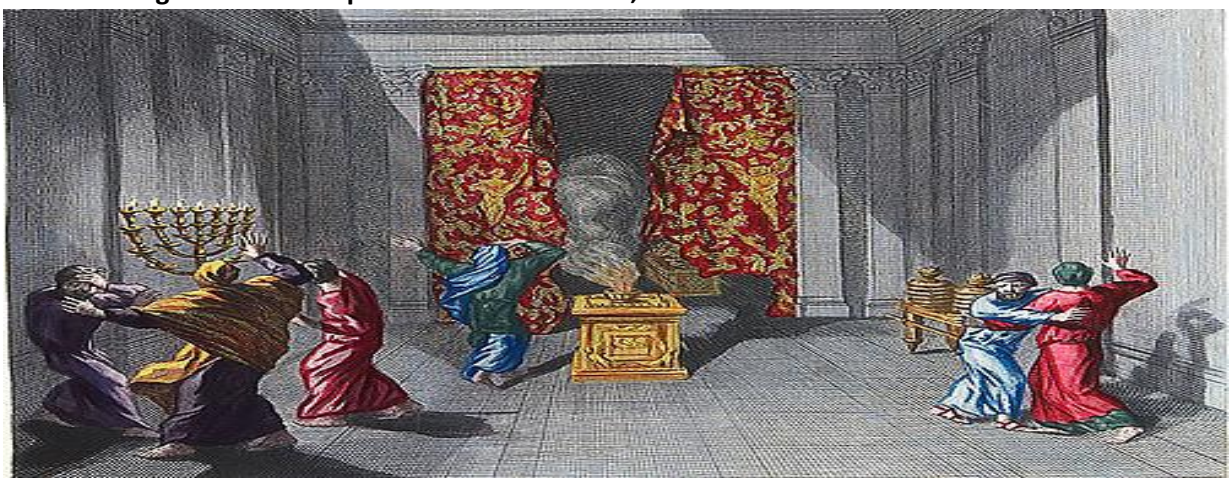

De Joden een Jood en de Grieken een Griek.

Van de apostel Paulus is bekend dat hij – zoals hij dat noemt – 'de Joden een Jood en de Grieken een Griek is'. Uit deze zegswijze is tot nu toe vaak de conclusie getrokken dat Paulus zich – zo goed en kwaad als het gaat – aanpast aan zijn omgeving. Is hij onder Joodse christenen dan houdt Paulus vooral rekening met hun gevoeligheden. Is hij onder heiden-christenen dan laat hij zijn Joodse afkomst met opzet op de achtergrond. De apostel zou dit met overtuiging doen met als doel om het Evangelie zo goed mogelijk ingang te laten vinden. 'Alles voor het Evangelie', lijkt Paulus' motto te zijn. 1 Korintiërs 9:20 *En ik ben voor de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen. Voor hen die onder de wet zijn, ben ik geworden als onder de wet, om hen die onder de wet zijn te winnen. Voor hen die zonder de wet zijn, ben ik geworden als zonder de wet – hoewel niet zonder de wet van God, want ik sta onder de wet van Christus – om hen te winnen die zonder de wet zijn.* Ten onrechte hebben we hier de conclusie uit getrokken dat er geen verschil meer zou zijn tussen Paulus en de christenen uit de heidenen. We zijn een beetje op het verkeerde been gezet omdat onze focus ligt op de gelovigen uit de volken. Nadat het Joodse volk zich in meerderheid afkerig houdt van het Evangelie gaat Paulus er mee naar de volken. Omdat naar de volken de meeste aandacht uitgaat in het Nieuwe Testament, verliezen we de Joods-christelijke gemeenschap – die er nog wel degelijk is – te snel uit het oog. Wanneer we namelijk aandacht geven aan de christenen uit de Joden en hoe dat volk verder gaat na de komst van Christus, kunnen we oog krijgen voor een blijvend onderscheid. Het verschil – tussen christenen uit de Joden en uit de niet-Joden – is er nog wel degelijk. Sterker, de indruk bestaat dat het inderdaad een blijvend verschil is. We gaan het zien op het moment dat Paulus in Jeruzalem is om verslag te doen van zijn zendingsreis en om een bepaald probleem – waar hij op gestuit is – op te lossen. De vraag was 'of christenen uit de heidenen ook besneden moesten worden?' Er wordt een speciale Synode over gehouden in Jeruzalem waarbij o.a. Petrus en Jakobus aan het woord komen en het antwoord is 'Nee, de christen geworden heidenen behoeven niet besneden te worden.' Wel wordt er aan hen gevraagd rekening te houden met de christenen uit de Joden. Handelingen 21:25 *Maar wat de heidenen betreft die geloven, hebben wij geschreven en goedgevonden dat zij niets dergelijks in acht hoeven te nemen, behalve dat zij zich moeten wachten voor afgodenoffers, voor bloed, voor het verstikte en voor ontucht.*

De Joden een Jood. De Grieken een Griek.

Paulus laat zien dat hij in alle opzichten – als christen – Jood is.
Over Paulus doen de gekste geruchten de ronde. Hij zou tegen de besnijdenis van Joodse christenen zijn. Hij zou tegen de wet zijn. Handelingen 21:21 *Men heeft hun over u verteld dat u alle Joden die onder de heidenen wonen, leert afvallig te worden van Mozes, doordat u zegt dat zij de kinderen niet moeten besnijden en ook niet moeten wandelen overeenkomstig de gebruiken van de wet.* Maar daar klopt helemaal niets van. Jakobus heeft de leiding van de Joods-christelijke gemeente in Jeruzalem. Het mag dan zo zijn dat de Joden in meerderheid Christus en het Evangelie hebben afgewezen toch heeft Jakobus het over 'tienduizenden christen-Joden'. Handelingen 21:19,20 *En nadat hij hen gegroet had, verhaalde hij tot in bijzonderheden wat God door zijn bediening onder de heidenen gedaan had. En toen zij dat gehoord hadden, prezen zij de Heere en zeiden tegen hem: U ziet, broeder, hoeveel tienduizenden Joden er zijn die geloven; en zij zijn allemaal ijveraars voor de wet*. Jakobus vraagt van Paulus een gunst. Hij vraagt of Paulus een reinigingsritueel wil voltrekken samen met vier andere mannen. Het betekent dat Paulus zich kaal moet laten scheren – en die mannen ook – en dat ze een offer moeten brengen in de tempel in Jeruzalem. Volgens Jakobus zal iedereen dan kunnen zien dat Paulus zelf nog volop in de Joodse traditie staat. Handelingen 21:22-24 *Wat staat ons nu te doen? Het is beslist noodzakelijk dat heel de menigte samenkomt, want zij zullen horen dat u gekomen bent. Doe daarom wat wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben. Neem die bij u, reinig u samen met hen en betaal voor hen de kosten van de offers, zodat zij zich het hoofd kunnen laten scheren en allen kunnen weten dat er niets waar is van wat hun over u verteld is, maar dat u zo wandelt dat u ook zelf de wet in acht neemt.* Alles loopt echter anders dan Jakobus verwacht. Er komt een volksoploop op het tempelplein tegen Paulus, want hij zou dit en dat... Het wordt het begin van een lange gevangenistijd voor de apostel, een tijd die uiteindelijk eindigt in Rome. Tijdens al de rechtszaken met hoogwaardigheidsbeklederes heeft de apostel de gelegenheid zijn geloof uiteen te zetten.

Rembrandt zelfportret als de apostel Paulus.

De Joden-christenen hebben hun land en hun volk en de tempel en de Thora en dat blijft zo.
'We hebben gezien dat er tienduizenden Joden-christenen zijn en dat Paulus zelf ook 'zo wandelt dat hij de wet in acht neemt.' Wat we zien is een soort van tweedeling. Voor de Joden-christenen gelden andere dingen dan voor de heiden-christenen. De Joden-christenen hebben hun land en hun volk en de tempel en de Thora en dat blijft zo. Ook de tempeldienst inclusief de offers en Gods wonen in de tempel blijft voor iemand als Jakobus en Paulus realiteit. We weten namelijk dat Paulus zelf ook een keer het initiatief nam tot zo'n reinigingsritueel waar ook bij geofferd werd. Handelingen 18:18 Om die reden wilde hij persé naar Jeruzalem. Ook weten we dat hij bij zo'n gelegenheid bad in de tempel en dat de Heere Jezus aan hem verscheen. Handelingen 22:17-18 *En het overkwam mij, toen ik in Jeruzalem teruggekeerd was en in de tempel bad, dat ik in geestvervoering raakte, en dat ik Hem zag*

en Hij tegen mij zei: Haast u en ga met spoed uit Jeruzalem weg, want ze zullen uw getuigenis over Mij niet aannemen. We weten ook hoe Paulus dit zelf zou zeggen. Hij heeft het namelijk gezegd bij zijn verantwoording voor de Joodse leiders. Handelingen 24:14-16 *Maar dit erken ik voor u: dat ik volgens die Weg die zij sekte noemen, op die manier de God van de vaderen dien, en dat ik alles geloof wat er in de Wet en in de Profeten geschreven staat. Ik heb hoop op God – zij zelf verwachten het ook – dat er een opstanding van de doden zal zijn van zowel rechtvaardigen als onrechtvaardigen. En daarom oefen ik mijzelf om altijd een zuiver geweten te hebben voor God en de mensen.* Bij een volgend verhoor horen we uit Paulus eigen mond 'dat hij nooit iets tegen de tempel of de wet heeft ingebracht.' Handelingen 25:8 *Hij verdedigde zich en zei: Ik heb niet tegen de wet van de Joden, niet tegen de tempel, en ook niet tegen de keizer enige zonde bedreven.*

Er is een klein verschil op de nieuwe aarde tussen Joden-christenen en heiden-christenen.
Uit hetgeen we uit het Nieuwe Testament kunnen opmaken is dat er een verschillende toekomst is voor Joden-christenen en heiden-christenen. De overeenkomst is dat Christus onze gezamenlijke Herder is en dat Hij ons verzoening van zonden en de Heilige Geest en de opstanding uit de dood schenkt. Het verschil is dat de mensen die uit het Joodse volk voortkomen, land en volk erbij hebben en – zoals we in Ezechiël lezen – ook de tempel en Gods wonen te midden van Zijn volk in de tempel. In Ezechiël (evenals in Jeremia) hebben we reeds gezien dat de beloften van het Nieuwe Verbond (verzoening en vernieuwing) voor de gelovige Joden altijd samenvallen met de belofte van land en volk. In het Nieuwe Testament zien we dat er in Christus een eenheid is tussen mensen van Joodse en niet-Joodse komaf. De apostel Paulus heeft er zelfs een conflict met Petrus en de Joodse gemeenschap voor over: We kunnen samen – christen Joden en heidenen – aan een tafel zitten. Galaten 2. Paulus gaat zelfs zover dat hij het erover heeft dat gelovige heidenen – als takken – geënt worden op de stam van Israel. Romeinen 11. Wat we wel zien is de toe-neiging van de christelijke Joden naar de christen heidenen. Wat we in het Nieuwe Testament niet zien is de omgekeerde beweging van de heiden-christenen naar Jeruzalem en de tempel. Feitelijk zijn we als mens dankzij het verlossingswerk van de Heere Jezus in alle opzichten gelijk geworden – verzoening en de Heilige Geest, met ons lichaam als tempel – maar zij hebben en houden hun *land* en *volk* en *de tempel,* als woonplaats van God en hun stad. Uit andere gegevens zouden we de conclusie kunnen trekken dat God ook de volken die op de nieuwe aarde wereldwijd verspreid wonen uitnodigt voor de feesten in Jeruzalem. Ook heiden-christenen komen natuurlijk uit een bepaald land en zijn afkomstig van een bepaald volk – of hebben ergens als gast gewoond – en zullen vermoedelijk naar hun land terugkeren om daar een bestaan op te bouwen. Vanuit onze landen trekken we bij de grote feesten op naar Jeruzalem om voor Gods Aangezicht te verschijnen. Openbaringen 21:24-26 *En de naties die zalig worden, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin. En haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal geen nacht zijn. En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties daarin brengen.* NB we worden nog steeds in *naties* oftewel volken onderverdeeld. We eren God natuurlijk met onze liederen en gebeden, maar brengen ook kostbaarheden uit onze landen mee als geschenk voor God.

De tempelreiniging.

De Heere Jezus maakt door de tempelreiniging ruimte voor de gelovigen uit de volken in de tempel. Marcus 11:15-17 *En zij kwamen in Jeruzalem; en toen Jezus de tempel binnengegaan was, begon Hij hen die in de tempel verkochten en kochten, naar buiten te drijven; en de tafels van de wisselaars en de stoelen van hen die de duiven verkochten, keerde Hij om, en Hij liet niet toe dat iemand enig voorwerp door de tempel droeg. En Hij gaf onderwijs en zei tegen hen: Staat er niet geschreven: Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden voor alle volken? Maar u hebt er een rovershol van gemaakt.* Het Joodse volk heeft op de nieuwe aarde de verantwoordelijkheid voor de dienst aan de HEERE, maar heeft ook het voorrecht dat God in hun midden woont.

In de eindtijd staat er een tempel in Jeruzalem.
Voor de christen-Joden in Jeruzalem en in de diaspora veranderde er na Christus veel. Zo ontvingen zij door het geloof in de Heere Jezus de gerechtigheid waar het hen op dat moment aan ontbrak. Ook mochten zij leven door de Heilige Geest. Net als de gelovigen uit de heidenen was hun lichaam een tempel van de Heilige Geest en hun Joods-christelijke gemeente evenzo. Christus is voor hen de drager geworden van de tempeldienst. Hij is ook voor hen de nieuwe en levende weg tot God, zoals de Hebreeënschrijver Hem noemt. Hebreeën 10:19-22 *Omdat wij nu, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs een nieuwe en levende weg, die Hij voor ons heeft ingewijd door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees, en omdat wij een grote Priester hebben over het huis van God, laten wij tot Hem naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, nu ons hart gereinigd is van een slecht geweten en ons lichaam gewassen is met rein water.* Toch bleef – zoals hierboven is aangetoond – voor hen de gang naar de tempel met gebeden en offers, de weg om voor Gods Aangezicht te verschijnen. Iemand zal zeggen dat deze weg afgesneden is in het jaar 70 na Chr. toen de tempel verwoest werd en veel Joden de diaspora in gevlucht zijn. Van de christen-Joden bestaat het vermoeden dat zij, toen Jeruzalem belegerd werd door de Romeinen – op aanraden van de Heere Jezus – naar Pella gevlucht zijn. Men zal overwegen dat de Joods-christelijke gemeenschap het toch ook eeuwen, tot op de huidige dag zonder tempel heeft moeten doen. Dat valt niet te ontkennen. Toch wordt – in de rede van Jezus over de laatste dingen in Lucas 21 – de verwachting gewekt dat de situatie waarin Jeruzalem na 70 verkeerde, niet blijvend is. Er komt een tijd waarop de Joden terugkeren naar hun land en stad en tempel herbouwen. Lucas 21:24 *En zij zullen vallen door de scherpte van het zwaard en in gevangenschap weggevoerd worden onder alle heidenen. En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn.* Ook in de rede over de laatste dingen – zoals opgetekend in Mattheus 24 – gaat de Heere Jezus ervan uit dat er in de eindtijd opnieuw een tempel zal staan in Jeruzalem.

De antichrist in de tempel in Jeruzalem.

De antichrist zal zich namelijk in de tempel in Jeruzalem manifesteren. Mattheus 24:15 *Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats – laat hij die het leest, daarop letten!* – Ook de apostel Paulus gaat ervan uit dat de antichrist in *de eindtijd* in de tempel in Jeruzalem wil laten zien dat hij wat voorstelt. 2 Thessalonicenzen 2:3,4 *Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden. Want die dag komt niet, tenzij eerst de afval gekomen is en de mens van de wetteloosheid, de zoon van het verderf, geopenbaard is, de tegenstander, die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel van God gaat zitten en zichzelf als God voordoet.* Sommigen zullen naar voren brengen dat zowel het Evangelie van Mattheus en deze brief van Paulus vóór het jaar 70 na Chr. geschreven is, toen de tempel in Jeruzalem er nog was. Dat is goed mogelijk, maar dit neemt niet weg dat ook de Openbaring van Johannes – die zeker van na 70 na Chr. geschreven is – uitgaat van een tempel in Jeruzalem voordat het einde van de geschiedenis ingeluid wordt. Openbaring 11:1,2 *En mij werd een meetlat gegeven, die op een staf leek. En de engel was erbij komen staan en zei: Sta op en meet de tempel van God, het altaar en hen die daarin aanbidden. Maar laat de buitenste voorhof van de tempel erbuiten en meet die niet, want die is aan de heidenen gegeven. En zij zullen de heilige stad vertrappen, tweeënveertig maanden lang.* Deze toekomstverwachting komt overeen met die van Paulus en de Heere Jezus. Zij verwachten namelijk dat er – tegen het eind van de tijd – in Jeruzalem een tempel zal staan. In Marcus 13:14 en 2 Thessalonicenzen 2:4 lezen we namelijk dat de antichrist zich *in de tempel* zal laten zien.

God woont in het midden van Zijn volk in de tabernakel.

God woont – ook na de Hemelvaart van Christus – in de hemel in een tempel.

Niet alleen op aarde is – tegen het einde van de tijd – een tempel in Jeruzalem, maar ook in de hemel troont God in de tempel. Wij wisten dat er in de hemel *een tabernakel* stond. Exodus 25:8,9 *En zij moeten voor Mij een heiligdom maken, zodat Ik in hun midden kan wonen. Volgens alles wat Ik u zal tonen, een ontwerp van de tabernakel en een ontwerp van al zijn voorwerpen, zó moet u het maken.* God heeft deze aan Mozes getoond als voorbeeld voor het aardse Heiligdom. Ook nu nog – nadat Christus Zijn verlossingswerk al tweeduizend jaar achter Zich heeft – troont God in de tempel in de hemel. We merken het op verschillende plaatsen in het boek Openbaring. Op het moment van het goddelijk ingrijpen vanuit de hemel en de bevrijding van de heiligen – de Wederkomst van Christus – wordt de hemel geopend en ziet Johannes de tempel. Openbaring 11:19 *En de tempel van God in de hemel werd geopend en de ark van Zijn verbond werd zichtbaar in Zijn tempel. En er kwamen bliksemstralen, stemmen, donderslagen, een aardbeving en grote hagel.* Ook verderop in het boek

Openbaring bij de uitvoering van het oordeel over de ongelovigen, krijgen we oog voor Gods wonen in de tempel. Openbaring 16:17 *En de zevende engel goot zijn schaal uit over de lucht. En er klonk een luide stem uit de tempel in de hemel, vanaf de troon, die zei: Het is geschied.* Het valt op dat voor de tempel in de hemel dezelfde synoniemen worden gebruikt die we ook in Ezechiël aantreffen, zoals *de tent* en *het heiligdom*. Openbaring 15:7 *En daarna zag ik, en zie, de tempel van de tent van de getuigenis in de hemel werd geopend*. Laat dit – *de tent* – nu juist een van die synoniemen voor de tempel zijn die God gebruikt om aan te geven dat met *het nieuwe Jeruzalem* ook Gods woning – namelijk *de tempel* – op aarde werd gevestigd. Openbaring 21:3 *En ik hoorde een luide stem uit de hemel zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn en hun God zijn.*

Conclusie 7

De idee dat God – na het verlossingswerk van Christus – niet langer in een tempel woont wordt niet door de Bijbel bevestigd. Integendeel, uit alles wordt duidelijk dat God ook daarna nog steeds Zijn Naam verbonden had aan de tempel in Jeruzalem. Vanuit de Joods christelijke gemeenschap gaat de tempeldienst op aarde op dezelfde voet verder, ook als Christus' verlossingswerk en Hemelvaart achter de rug is. Maar ook Zelf woont de HEERE nog steeds – tot op dit moment – in de hemel in een tempel. Vóór *de eindtijd* aanbreekt wordt zelfs nog de bouw en de dienst van de (derde) tempel in Jeruzalem verwacht. Voor de tempel worden allerlei alternatieve benamingen gebuikt zoals *de tent* en *het huis* en *het heiligdom*. God gebruikt voor de nieuwe aarde de term *tent* om Zijn tempel bij het nieuwe Jeruzalem aan te duiden.

De tempel en de tent.

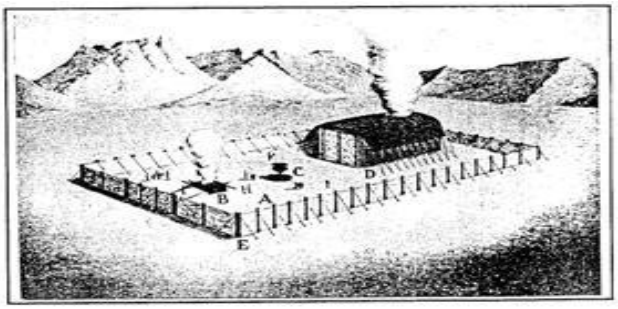

D. We proberen ons een indruk te vormen van de tastbare realiteit die Ezechiël 40-48 oproept van het leven op de nieuwe aarde om vervolgens te kijken naar de toegevoegde waarde van Openbaring 21 en 22.

De nieuwe aarde volgens het tempelvisioen van Ezechiël

Wie het tempelvisioen van Ezechiël vergelijkt met het visioen dat Johannes over het nieuwe Jeruzalem ten deel valt, weet een ding heel zeker: het gaat over dezelfde plaats en dezelfde tijd. De locatie is *de tempelberg* en de tijd is die van *het Koninkrijk van God* oftewel *de nieuwe aarde.* Hoewel de invalshoek waaronder Johannes schrijft meer geestelijk is, blijft de materiële en tastbare overeenstemming onloochenbaar: *de hoge berg, de stad met de twaalf poorten, de levensrivier* en *de bomen met de geneeskrachtige bladeren.* Er valt wat voor te zeggen dat de focus van het tempelvisioen van Ezechiël ligt op het volk Israel en de tastbare realiteit van het leven van Gods volk op de nieuwe aarde, terwijl de focus van Openbaring 21 en 22 ingegeven lijkt door – na Christus – de geestelijk betekenis voor de gelovigen uit de heidenen zichtbaar te maken voor dezelfde situatie. We kunnen dat bevestigen door verschillende verwijzingen naar de volken naar voren te halen. In de eerste plaats is het Nieuwe Jeruzalem gebouwd op twaalf fundamenten, de twaalf apostelen van de Heere Jezus. In de tweede plaats worden we ons er van bewust dat de volken naar Jeruzalem zullen stromen, althans de rechtvaardigen onder de volken. Zij zullen met de typische producten van hun

eigen volk voor de HEERE verschijnen en Hem eren met hun geschenken. Ook de geneeskrachtige bladeren lijken speciaal voor de volken bestemd te zijn.

Focus op de volken in Openbaring 21 en 22.

Openbaring 21:7	En de muur van de stad had twaalf fundamenten met daarop de twaalf namen van *de twaalf apostelen van het Lam*.
Openbaring 21:24	En *de naties die zalig worden*, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin. En haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal geen nacht zijn. *En zij zullen de heerlijkheid en de eer van de naties daarin brengen.* Al wat onrein is, zal er niet inkomen, en ook niemand die zich bezighoudt met gruwelen en leugens, maar alleen zij die geschreven zijn in het boek des levens van het Lam.
Openbaring 22:2	In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier bevond zich de Boom des levens, die twaalf vruchten voortbrengt – van maand tot maand geeft Hij Zijn vrucht. *En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken.*
Openbaring 22:14,15	*Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, zodat zij recht mogen hebben op de Boom des levens, en opdat zij door de poorten de stad mogen binnengaan.* Maar buiten bevinden zich de honden, de tovenaars, de ontuchtplegers, de moordenaars, de afgodendienaars en ieder die de leugen liefheeft en doet.

In die zin is er ook iets van eerlijk delen: de betekenis voor het Joodse volk en voor (de gelovigen uit) de volken. Ook zouden we op legitieme wijze – de geestelijke betekenis voor de volken van Openbaring 21 en 22 – met terugwerkende kracht voor het Joodse volk kunnen laten gelden, terwijl we de materiele en tastbare feiten – vanuit het tempelvisioen van Ezechiël 40 t/m 48– mogen doortrekken naar de volken.

3000 jaar Jeruzalem.

1. Tempelvisioen van Ezechiël voor Israel en de volken.

In het tempelvisioen wordt als locatie een zeer hoge berg genoemd. Ezechiël 40:2 *In visioenen van God bracht Hij mij naar het land van Israël. Hij zette mij op een zeer hoge berg, met daarop aan de zuidzijde iets als het bouwsel van een stad.* De voorstelling van zaken op de nieuwe aarde is sterk vergelijkbaar met de huidige situatie. Daar is *het land Israel*. Daar is *de Jordaan* en *de Dode Zee*. De grenzen van Israel zijn vergelijkbaar met de huidige grenzen. De Jordaan vormt – zoals oorspronkelijk de bedoeling was – de Oostgrens. De Middellandse Zee vormt de Westgrens van het land. Als het om de Noordgrens gaat wordt o.a. de Syrische stad Damascus genoemd. De twaalf stammen hebben elk een even grote strook van het gebied dat horizontaal is ingedeeld van Noord naar Zuid.

Vreemdelingen die zich in Israel gevestigd hadden en deelden in hun toekomst, worden helemaal opgenomen in het volk. Te midden van de stamgebieden ligt ter hoogte van de berg Sion *het heilige gebied* dat het volk voor God en de stad heeft afgestaan. Dit gebied wordt aan de Noordkant begrensd door Juda en aan de zuidkant door Benjamin. In het midden van *het heilige gebied* is *de tempel van God* gelokaliseerd – Gods huis waar de HEERE ook werkelijk op de nieuwe aarde Zijn intrek neemt te midden van Zijn volk – waar de vorst met het volk samenkomt om te offeren en God te ontmoeten. De vorst int belasting in natura waarmee hij voorziet in de gevarieerde offers voor God en daarmee ook de priesters en Levieten – die in de tempel dienst doen en rondom de tempel wonen – van voedsel voorziet. Vanuit de tempel van God – onder de troon van God vandaan – welt een waterstroompje dat langzaam maar zeker de contouren van een echte rivier krijgt en naar de Dode Zee stroomt. Die zee wordt door de levenwekkende kracht van het water weer gezond met levende vissen en groene bomen en struiken op de oevers. Volgens Zacharia loopt er ook een stroom naar de Middellandse Zee. Volgens de geleerden zou het een aftakking kunnen zijn van de stroom die richting de Dode Zee gaat. Deze zou terugbuigen en door de stad lopen in de richting van het Westen en uitmonden in de Middellandse Zee. De implicatie – van deze voorstelling van zaken van *de nieuwe aarde* voor de gelovigen uit de volken – is dat zij komen te wonen in de landen waar hun volken altijd gewoond hebben. Vreemdelingen – die van oorsprong deel uitmaakten van een andere volk – zullen daar in de nieuwe tijd ook worden opgenomen, maar er zullen mogelijk ook redenen zijn om deze mensen gewoon te midden van hun oorspronkelijke volk te laten wonen. De volken verschijnen bij tijden voor God in Jeruzalem. Zij brengen alle zaken waar ze als volk trots op kunnen zijn voor God in Jeruzalem om Hem daarmee te eren. Niet alleen de Dode Zee is ingrijpend veranderd. Daar huisde de dood. Op de nieuwe aarde is het een meer vol levende vis met vissersboten op de oever en netten die te drogen hangen. Er zullen verschillen zijn met de aarde van vóór Gods ingrijpen vanuit de hemel, maar het land Israel is goed herkenbaar en als plaatsen zoals Damascus genoemd worden dan wordt uitgegaan van de aarde en de land- en volkerenkaart zoals wij die ongeveer kennen. De bewoners zijn de uitverkorenen uit Israel en de volken die delen in Gods Rijk.

De tempel in het Nieuwe Jeruzalem.

2. Het nieuwe Jeruzalem voor de volken en voor Israel.

Een van de zaken die meteen – bij de openbaring van het nieuwe Jeruzalem – naar voren gebracht wordt is dat de dood en de zonde en de satan geen deel uitmaken van de nieuwe aarde. Openbaring 21:1 *En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbijgegaan. En de zee was er niet meer.* Mocht iemand al twijfelen dat dat – als negatief van de foto de essentie is van Openbaring 21 en 22 – dan worden wij er in het vervolg van de tekst herhaalde malen aan herinnerd dat de dood er niet meer is en dat zondaren niet toegelaten worden en dat de satan de grote afwezige is. Openbaring 21:4 *En God zal alle tranen van hun ogen afwissen,*

en de dood zal er niet meer zijn; ook geen rouw, jammerklacht of moeite zal er meer zijn. Want de eerste dingen zijn voorbijgegaan. Als positief – van de foto die Christus ons via Johannes laat zien van het leven op *de nieuwe aarde* – is de gerechtigheid en de heiligheid die het deel is van alle gelovigen die delen in Gods Rijk. Openbaring 21:23-25 *En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp. En de naties die zalig worden, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin. En haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal geen nacht zijn*. De gelovigen uit de volken delen volop in het nieuwe Jeruzalem. Ze vormen het fundament van de muur. Hun volheid vormt – samen met die van de gelovigen uit Israel – een kubus. De heilige ruimte van het vierkant. Ze eten van *de boom des levens*. Ze drinken het water van de Geest. Het lijkt er nogmaals op dat de Heere in Openbaring 21 en 22 vooral de betekenis voor de volken wil belichten, vermoedelijk omdat die van Israel al voldoende aan de orde is geweest in het tempelvisioen van Ezechiël, dat hieronder ligt. De definitieve afwezigheid van *het kwaad* en *de zonde* en *de dood* is ook voor het Joodse volk reden tot een dankbaarheid en blijdschap die geen einde kent. Voor het volk Israel heeft dit als betekenis dat ook zij mogen delen in de kracht van de gerechtigheid en heiligheid die Christus – met terugwerkende kracht – ook voor hen heeft verworven. Ook zij eten van de geneeskrachtige bladeren van de levensbomen. Zij zijn opgenomen in de volkerenwereld die door het geloof – van ieder mens afzonderlijk – deel heeft gekregen aan Gods overwinning. En omgekeerd is de volkerenwereld opgenomen als volk van God, waarbij Israel toch het centrum blijft vormen met God in hun midden. De grote vraag is wellicht of er in het heilige gebied – waarin ook de stad te vinden is – een tempel gevonden wordt, als het huis waarin God troont te midden van Zijn volk compleet met een tempeldienst. Johannes lijkt het te ontkennen met de woorden van Openbaring 21:22 *Ik zag geen tempel in haar, want de Heere, de almachtige God, is haar tempel, en het Lam.* We menen echter dat er goede redenen zijn om aan te nemen dat er wel een tempel staat. Christus is de drager van de offerdienst, naar Wie deze verwijst op de nieuwe aarde. Zoals Gods oude en nieuwe volk deelt in de gerechtigheid en heiligheid van Christus het Lam van God, zo ontvangen de volken in het centrum van de wereld en *Israel* in het heilige gebied, God Die troont in de tempel te midden van Zijn volk Israel en op deze wijze te midden van de volken.

De levensrivier.

Drs. G de Lange
Bennekom, begin 2021
Mobiel 06-23331038 & Email g.lange28@upcmail.nl; Website dsdelange.nl